

Urząd Statystyczny w Olsztynie

Statistical Office in Olsztyn

**RAPORT O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ
WOJEWÓDZTWA
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO W 2016 R.**

**REPORT ON THE SOCIO-ECONOMIC
SITUATION
OF WARMIŃSKO-MAZURSKIE
VOIVODSHIP IN 2016**

Maj 2017 May

Zespół redakcyjny:
Editorial board:

Przewodniczący
President

Janusz Pappelbon

Redaktor główny
Editor-in-chief

Elżbieta Lorek

Członkowie
Members

Monika Borawska, Jacek Grzelak,
Mariola Ornoch, Eliza Panfilow

Sekretarz
Secretary

Agnieszka Wobolewicz

Publikację opracował zespół
Warmińsko-Mazurskiego Ośrodka
Badań Regionalnych w składzie:
*Publication prepared by team
Warmińsko-Mazurski
Centre for Regional Surveys:*

Mariola Kardasińska, Beata Olszewska,
Anna Rajkiewicz, Magda Stankiewicz,
Alicja Żebiałowicz

Skład komputerowy i grafika
Type setting and graphic

Bożena Jarząbek, Ludwika Koniarz

Projekt okładki
Cover design

Lidia Motrenko-Makuch

Druk
Printing

Urząd Statystyczny w Olsztynie
Statistical Office in Olsztyn
10-959 Olsztyn, ul. Tadeusza Kościuszki 78/82

ISSN 2084-7084

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła
When publishing Statistical Office data please indicate source

Publikacja dostępna w Internecie
Publication available at website

<http://olsztyn.stat.gov.pl>

Urząd Statystyczny w Olsztynie
10-959 Olsztyn ul. Tadeusza Kościuszki 78/82
tel. 89 524 36 66; fax 89 524 36 67
e-mail: SekretariatUSOls@stat.gov.pl

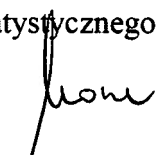
PRZEDMOWA

Przedstawiam Państwu szóstą edycję publikacji *Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego w 2016 r.* przygotowaną przez Urząd Statystyczny w Olsztynie.

Publikacja zawiera obszerny zestaw najbardziej aktualnych informacji statystycznych charakteryzujących poziom rozwoju społeczno-gospodarczego naszego województwa. Prezentowane zagadnienia zostały przedstawione w retrospekcji od 2010 r., co umożliwia analizę i ocenę zmian zachodzących w ostatnich latach. Dodatkowo istnieje możliwość porównania zjawisk społeczno-ekonomicznych występujących w województwie warmińsko-mazurskim z procesami zachodzącymi w kraju i innych województwach.

Wyrażam nadzieję, że niniejsze opracowanie będzie cennym źródłem informacji o naszym regionie.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Olsztynie

Marek Morze

Olsztyn, maj 2017 r.

PREFACE

I am pleased to present to you sixth edition of the publication Report on the socio-economic situation of Warmińsko-Mazurskie Voivodship in 2016, prepared by the Statistical Office in Olsztyn.

The publication contains a comprehensive set of the most current statistical information characterizing level of the socio-economic development of our voivodship. Published issues are presented in the retrospection from 2010 that allows analysis and assessment of changes occurring for the last years. Additionally, it is possible to make comparisons of the socio-economic phenomena observed in warmińsko-mazurskie voivodship with the processes occurring in the country and other voivodships.

I hope that this study will be valuable source of information about our region.

*Director
of the Statistical Office in Olsztyn*

Marek Morze

Olsztyn, May 2017

SPIS TREŚCI

CONTENTS

		Str. <i>Page</i>
Przedmowa	<i>Preface</i>	3
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	10
PODSTAWOWE TENDENCJE	<i>BASIC TRENDS</i>	15
WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU	<i>VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY</i>	17
WOJEWÓDZTWO NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW	<i>VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF OTHER VOIVODSHIPS</i>	18
PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA	<i>DIVISION AND AREA OF THE VOIVODSHIP</i>	21
LUDNOŚĆ	<i>POPULATION</i>	22
RYNEK PRACY	<i>LABOUR MARKET</i>	29
WYNAGRODZENIA	<i>WAGES AND SALARIES</i>	45
ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE	<i>SOCIAL BENEFITS</i>	50
CENY	<i>PRICES</i>	53
ROLNICTWO	<i>AGRICULTURE</i>	59
PRZEMYSŁ	<i>INDUSTRY</i>	71
BUDOWNICTWO	<i>CONSTRUCTION</i>	76
BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE	<i>RESIDENTIAL CONSTRUCTION</i>	80
RYNEK WEWNĘTRZNY	<i>INTERNAL MARKET</i>	84
WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘ- BIORSTW NIEFINANSOWYCH	<i>FINANCIAL RESULTS OF NON-FINANCIAL ENTERPRISES</i>	89
NAKŁADY INWESTYCYJNE	<i>INVESTMENT OUTLAYS</i>	92

SPIS TABLIC

LIST OF TABLES

		Nr. <i>No.</i>	Str. <i>Page</i>
Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2016 r.	<i>Selected data for the voivodship and Poland in 2016</i>	1	17
Ludność na podstawie bilansów	<i>Population on the basis of balances based</i>	2	23
Ludność według województw	<i>Population by voivodships</i>	3	24
Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1 000 ludności	<i>Vital statistics and net migration per 1 000 population</i>	4	25
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw	<i>Average paid employment in the enterprise sector</i>	5	29
Przeciętne miesięczne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim	<i>Average monthly paid employment in the enterprise sector in warmińsko-mazurskie voivodship</i>	6	29
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia.....	<i>Registered unemployed persons and unemployment rate</i>	7	33
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia w województwie warmińsko- mazurskim	<i>Registered unemployed persons and unemployment rate in warmińsko- mazurskie voivodship</i>	8	35

		Nr No.	Str. Page
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale	<i>Economic activity of population aged 15 and more in the 4th quarter .....</i>	9	39
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector .....</i>	10	45
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in warmińsko-mazurskie voivodship .....</i>	11	45
Świadczenia społeczne	<i>Social benefits .....</i>	12	50
Świadczenia społeczne w województwie warmińsko-mazurskim	<i>Social benefits in warmińsko-mazurskie voivodship .....</i>	13	51
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services .....</i>	14	53
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie warmińsko-mazurskim	<i>Price indices of consumer goods and services in warmińsko-mazurskie voivodship .....</i>	15	54
Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu	<i>Average retail prices of selected consumer goods and services in December .....</i>	16	55
Wybrane dane dotyczące rolnictwa	<i>Selected data on agriculture .....</i>	17	62
Przemysł	<i>Industry .....</i>	18	72
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie warmińsko-mazurskim	<i>Indices of sold production of industry in warmińsko-mazurskie voivodship .....</i>	19	74
Budownictwo	<i>Construction .....</i>	20	76
Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie warmińsko-mazurskim	<i>Indices of construction and assembly production in warmińsko-mazurskie voivodship .....</i>	21	79
Budownictwo mieszkaniowe	<i>Residential construction .....</i>	22	80
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie warmińsko-mazurskim	<i>Dwellings completed in warmińsko-mazurskie voivodship .....</i>	23	81
Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym w województwie warmińsko-mazurskim	<i>Dwellings for which permits have been granted or which have been registered with a construction project in warmińsko-mazurskie voivodship .....</i>	24	82
Dynamika sprzedaży detalicznej	<i>Indices of retail sale .....</i>	25	84
Dynamika sprzedaży detalicznej w województwie warmińsko-mazurskim	<i>Indices of retail sale in warmińsko-mazurskie voivodship .....</i>	26	85
Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych	<i>Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises ....</i>	27	91
Nakłady inwestycyjne	<i>Investment outlays .....</i>	28	92
SPIS WYKRESÓW	LIST OF GRAPHS		
Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 2016 r.	<i>Natural increase per 1 000 population in 2016 .....</i>	1	18
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1 000 ludności w 2016 r.	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1 000 population in 2016 .....</i>	2	18

		Nr No.	Str. Page
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2016 r.	<i>Employment rate by LFS in 2016</i>	3	18
Stopa bezrobocia według BAEL w 2016 r.	<i>Unemployment rate by LFS in 2016</i>	4	19
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2016 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2016</i>	5	19
Zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2016 r.	<i>Changes in prices of consumer goods and services in 2016</i>	6	19
Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2016 r.	<i>Value of agricultural products procurement per 1 ha of agricultural land in 2016</i>	7	19
Mieszkania oddane do użytkowania w 2016 r.	<i>Dwellings completed in 2016</i>	8	20
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2016 r.	<i>Net turnover profitability rate in non-financial enterprises in 2016</i>	9	20
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2016 r.	<i>Entities of the national economy in the REGON register in 2016</i>	10	20
Przyrost naturalny na 1 000 ludności	<i>Vital statistics per 1 000 population</i>	11	27
Przyrost naturalny na 1 000 ludności w województwie warmińsko-mazurskim według podregionów i powiatów w 2016 r.	<i>Vital statistics per 1 000 population in warmińsko-mazurskie voivodship by subregions and powiats in 2016</i>	12	27
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1 000 ludności	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1 000 population</i>	13	28
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1 000 ludności w województwie warmińsko-mazurskim według podregionów i powiatów w 2016 r.	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1 000 population in warmińsko-mazurskie voivodship by subregions and powiats in 2016</i>	14	28
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw	<i>Indices of average paid employment in the enterprise sector</i>	15	31
Struktura przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw według wybranych sekcji PKD 2007	<i>Structure of average paid employment in enterprise sector by selected PKD 2007 sections</i>	16	31
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według grup wieku	<i>Structure of registered unemployed persons by age groups</i>	17	32
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia	<i>Structure of registered unemployed persons by educational level</i>	18	32
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawiania bez pracy	<i>Structure of registered unemployed persons by duration of unemployment</i>	19	32
Stopa bezrobocia rejestrowanego	<i>Registered unemployment rate</i>	20	37
Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie warmińsko-mazurskim według podregionów i powiatów w 2016 r.	<i>Unemployment rate in warmińsko-mazurskie voivodship by subregions and powiats in 2016</i>	21	37
Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy w IV kwartale	<i>Structure of population aged 15 and more by employment status in the 4th quarter</i>	22	38
Współczynnik aktywności zawodowej w IV kwartale	<i>Activity rate in the 4th quarter</i>	23	38
Struktura pracujących według wieku w województwie warmińsko-mazurskim w IV kwartale	<i>Structure of employed persons by age in warmińsko-mazurskie voivodship in the 4th quarter</i>	24	43

		Nr No.	Str. Page
Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale	<i>Employment rate in the 4th quarter .....</i>	25	43
Struktura bezrobotnych według wieku w województwie warmińsko-mazurskim w IV kwartale	<i>Structure of unemployed persons by age in warmińsko-mazurskie voivodship in the 4th quarter .....</i>	26	44
Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w IV kwartale 2016 r.	<i>Structure of unemployed persons by duration of unemployment in the 4th quarter of 2016 .....</i>	27	44
Stopa bezrobocia w IV kwartale	<i>Unemployment rate in the 4th quarter .....</i>	28	44
Liczba osób niepracujących na 1 000 osób pracujących w IV kwartale	<i>Number of unemployed persons per 1 000 employed persons in the 4th quarter .....</i>	29	44
Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	<i>Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector .....</i>	30	47
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w wybranych sekcjach PKD w 2016 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in selected PKD sections in 2016 .....</i>	31	47
Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów	<i>Indices of average monthly number of retirees and pensioners .....</i>	32	48
Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto	<i>Indices of average monthly gross retire month pay and pension .....</i>	33	48
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services</i>	34	57
Zmiany cen wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie warmińsko-mazurskim w 2016 r.	<i>Annual changes in prices of selected consumer goods and services in warmińsko-mazurskie voivodship in 2016 ...</i>	35	58
Plony zbóż podstawowych z mieszkankami zbożowymi z 1 ha	<i>Yields of basic cereals with cereals mixed per 1 ha .....</i>	36	63
Plony ziemniaków z 1 ha	<i>Potatoes yields per 1 ha .....</i>	37	63
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych	<i>Cattle density per 100 ha of agricultural land .....</i>	38	63
Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych	<i>Pigs density per 100 ha of agricultural land</i>	39	63
Dynamika skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszkankami zbożowymi, bez ziarna siewnego)	<i>Indices of procurement of basic consumer and fodder cereals (including mixed cereals, excluding sowing seed) .....</i>	40	64
Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem w wadze żywej	<i>Indices of total procurement of animals for slaughter in live weight .....</i>	41	64
Dynamika skupu mleka krowiego	<i>Indices of procurement of cows' milk .....</i>	42	64
Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych jęczmienia	<i>Procurement price of pigs for slaughter to market place price of barley .....</i>	43	64
Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach	<i>Procurement and market place prices of agricultural products .....</i>	44	69
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu ...	<i>Indices of sold production of industry .....</i>	45	73
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle	<i>Indices of average paid employment in industry .....</i>	46	73

		Nr No.	Str. Page
Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD 2007 w 2016 r.	<i>Structure of sold production of industry by PKD 2007 sections in 2016</i>	47	73
Struktura przeciętnego zatrudnienia w przemyśle według sekcji PKD 2007 w 2016 r.	<i>Structure of average paid employment in industry by PKD 2007 sections in 2016</i>	48	73
Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa	<i>Indices of sold production of construction</i>	49	77
Dynamika produkcji budowlano-montażowej ...	<i>Indices of construction and assembly production</i>	50	77
Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD	<i>Structure of construction and assembly production by PKD divisions</i>	51	77
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie	<i>Indices of average paid employment in construction</i>	52	77
Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania	<i>Indices of dwellings completed</i>	53	78
Mieszkania oddane do użytkowania na 1 000 ludności	<i>Dwellings completed per 1 000 population</i>	54	78
Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa	<i>Structure of number of dwellings completed by forms of construction</i>	55	78
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie warmińsko-mazurskim według podregionów i powiatów w 2016 r.	<i>Dwellings completed in warmińsko-mazurskie voivodship by subregions and powiats in 2016</i>	56	78
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania	<i>Average usable floor space per dwelling completed</i>	57	87
Dynamika liczby wydanych pozwoleń lub dokonanych zgłoszeń z projektem budowlanym na realizację mieszkań	<i>Indices of number of permits have been granted or which have been registered with a construction project for dwellings</i>	58	87
Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto	<i>Indices of number of dwellings started</i>	59	87
Dynamika sprzedaży detalicznej	<i>Indices of retail sale</i>	60	87
Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów	<i>Share of companies showing net profit in the total number of surveyed entities</i>	61	88
Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności	<i>Share of revenues of companies showing net profit in the revenues from total activity</i>	62	88
Wskaźnik poziomu kosztów	<i>Cost level indicator</i>	63	88
Wskaźnik rentowności obrotu netto	<i>Net turnover profitability rate</i>	64	88
Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem ...	<i>Indices of total investment outlays</i>	65	88
ANEKS	APPENDIX		
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM	<i>SELECTED DATA ON WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP</i>	I	94
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM WEDŁUG MIESIĘCY	<i>SELECTED DATA ON WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS</i> ...	II	98

W wersji angielskiej: przedmowa, spis treści, uwagi ogólne, podstawowe tendencje i aneks.

In English version: preface, contents, general notes, basic trends and appendix.

UWAGI OGÓLNE

1. Dane zamieszczone w publikacji – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w **każdorazowym podziale administracyjnym kraju**. W opisie województwa informacje o liczbie podregionów, powiatów, miast na prawach powiatu, miastach ogółem oraz gminach podano według stanu w dniu 31 XII 2016 r.

2. Od 2009 r. dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami, w miejsce stosowanej dotychczas klasyfikacji PKD 2004.

W niniejszym „Raportcie o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego w 2016 r.” publikuje się bieżące dane według PKD 2007 oraz dane przeliczone według tej klasyfikacji za okresy poprzednie.

3. W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

4. Dane w podziale według sekcji PKD 2007 oraz w podziale terytorialnym opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

5. Dane opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj. osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

7. Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

8. Dane prezentowane w publikacji obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności.

9. W publikacji dane w zakresie:

1) **przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń** dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;

GENERAL NOTES

1. *Data in the publication, unless otherwise indicated, are presented according to **administrative division of the country in a given period**. In descriptions of voivodships information regarding number of subregions, powiats, cities with powiat status, towns and gminas is given as the date of 31 December 2016.*

2. *Since 2009 onwards the data have been presented in accordance with the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 January 2008 by the decree of Council of Ministers dated 24 December 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) with later amendments to replace the formerly applied PKD 2004.*

In the publication “The Information on Socio-economic Situation of Warmińsko-Mazurskie Voivodship in 2016”, the current data are published according to the NACE Rev. 2. Data for previous periods are also converted according to this classification.

3. *The item “**Industry**” was introduced, as an additional grouping including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” as well as “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.*

4. *Data according to NACE Rev. 2 sections as well as to administrative division are compiled using the **enterprise method**.*

5. *Data are compiled according to the **respective organizational status of units of the national economy**.*

6. *The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e. legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.*

7. *The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service) on their own-account in order to earn a profit.*

8. *Data presented in publication cover entities of the national economy regardless of ownership.*

9. *In the publication data in regard to:*

1) ***average paid employment and average monthly gross wages and salaries** cover the economic entities of the enterprise sector in which the number of employed persons exceeds 9 persons;*

- 2) **produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;
- 3) **wyników finansowych przedsiębiorstw niefinansowych oraz nakładów inwestycyjnych i inwestycji rozpoczętych** dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem podmiotów, których podstawowym rodzajem działalności jest działalność zaklasyfikowana według PKD 2007 do sekcji „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo” oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

10. Informacje odnoszące się do **sektora przedsiębiorstw** prezentuje się w oparciu o definicję przedsiębiorstwa wprowadzoną w rozporządzeniu Rady (EWG) Nr 696/93 z dnia 15 III 1993 r. w sprawie jednostek statystycznych do celów obserwacji i analizy systemu produkcyjnego we Wspólnocie. Zgodnie z ww. rozporządzeniem, przedsiębiorstwo jest traktowane jako jednostka organizacyjna produkująca wyroby lub świadcząca usługi, która osiąga korzyści z pewnego stopnia samodzielności w podejmowaniu decyzji, w szczególności w zakresie alokacji swoich bieżących zasobów. Przedsiębiorstwo prowadzi jedną lub kilka rodzajów działalności w jednym lub kilku miejscach i jest tworzone przez jednostkę prawną lub grupę jednostek prawnych. Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

- 2) ***sold production of industry and construction*** concern economic entities, in which the number of employed persons exceeds 9 persons;
- 3) ***financial results of non-financial enterprises*** as well as ***investment outlays and newly started investments*** refer to economic entities keeping accounting ledgers (with the exception of entities in which the principal activity is classified as “Agriculture, forestry and fishing” and “Financial and insurance activities” according to the NACE Rev. 2), in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

10. Information relating to the **enterprise sector** is presented based on the definition of “enterprise” – introduced by the regulation of the Council (EEC) No 696/93 of 15 March 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community. In accordance with the above-mentioned Regulation the enterprise is the smallest combination of legal units that is an organizational unit producing goods or services, which benefits from a certain degree of autonomy in decision-making, especially for the allocation of its current resources. An enterprise carries out one or more activities at one or more locations and it may be a sole legal unit or a group of legal units. Enterprise sector includes those entities which carry out economic activities in the following areas: forestry and logging; marine fishing; mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities; information and communication; real estate activities; legal and accounting activities; activities of head offices; management consultancy activities; architectural and engineering activities; technical testing and analysis; advertising and market research; other professional, scientific and technical activities; administrative and support service activities; arts, entertainment and recreation; repair of computers and personal and household goods; other personal service activities.

11. Od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów).

12. Jako **ceny stałe** przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej – średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego, np. dla 2016 r. – z lat 2015 i 2016;
- 2) produkcji sprzedanej przemysłu:

- ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) w latach 2006–2010,
- ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2011 r.

13. **Liczby względne (wskaźniki, odsetki)** obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

14. Do **przeliczeń na 1 mieszkańca (1 000 ludności itp.)** danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności zamieszkałej według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 VI.

15. Niektóre dane mają charakter tymczasowy i mogą ulec zmianie w następnych wydaniach publikacji.

16. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

17. W publikacji zastosowano skróty niektórych nazw poziomów klasyfikacyjnych PKD 2007; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach i wykresach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

11. *Since 2010 agricultural surveys have not included owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale (below the specified thresholds).*

12. *Constant prices were adopted as follows:*

- 1) *agricultural output – average national current prices for the year preceding the surveyed year (for market sales – prices received by farmers at market places, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruit, for which the average prices from two consecutive years, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year, e.g. for 2016 – the prices from 2015 and 2016, are assumed;*
- 2) *sold production of industry:*

- *2005 constant prices (2005 average current prices) in 2006–2010,*
- *2010 constant prices (2010 average current prices) since 2011.*

13. *Relative numbers (indices, percentages) are calculated, as a rule, on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.*

14. *When computing per capita data (1 000 population, etc.) as of the end of the year, the population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year – as of 30 VI.*

15. *Some data are provisional and may change in subsequent editions of the publication.*

16. *Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item “total”.*

17. *The names of some classification levels of NACE Rev. 2 used in publication have been abbreviated, abbreviations are marked in the tables and graphs with the sign “Δ”. The list of abbreviations used and their full names are given below:*

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

sekcje
sections

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych

Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja

Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją

skrót <i>abbreviation</i>	pełna nazwa <i>full name</i>
sekcje (dok.) <i>sections</i>	
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi <i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
działy <i>divisions</i>	
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania <i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
Produkcja wyrobów z metali <i>Manufacture of metal products</i>	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń <i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej
Handel hurtowy <i>Wholesale trade</i>	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi <i>Wholesale trade, except of motor vehicles and motorcycles</i>
Handel detaliczny <i>Retail trade</i>	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi <i>Retail trade, except of motor vehicles and motorcycles</i>

18. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych GUS.

18. Broader information and detailed methodological description are published in methodological volumes and branch statistical publications of Central Statistical Office.

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH EXPLANATION OF SYMBOLS

Kreska	(–)	– zjawisko nie wystąpiło. <i>magnitude zero.</i>
Zero	(0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5; <i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit;</i>
	(0,0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.</i>
Kropka	(.)	– zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i>
Znak	x	– wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
Znak	Δ	– oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji. <i>categories of applied classification are presented in abbreviated form.</i>
„W tym” „Of which”		– oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. <i>indicates that not all elements of the sum are given.</i>
Znak	*	– oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych. <i>data revised.</i>

WAŻNIEJSZE SKRÓTY ABBREVIATIONS

zł	– złoty <i>zloty</i>	m ²	– metr kwadratowy <i>square metre</i>
tys.	– tysiąc <i>thousand</i>	m ³	– metr sześcienny <i>cubic metre</i>
mln	– milion <i>million</i>	km ²	– kilometr kwadratowy <i>square kilometre</i>
g	– gram <i>gram</i>	kpl.	– komplet <i>set</i>
kg	– kilogram <i>kilogram</i>	szt.	– sztuka <i>piece, unit</i>
dt	– decytona <i>deciton</i>	PKD	– Polska Klasyfikacja Działalności <i>NACE classification</i>
l	– litr <i>litre</i>	p. proc.	– punkt procentowy <i>percentage point</i>
ha	– hektar <i>hectare</i>		

PODSTAWOWE TENDENCJE

- Liczba ludności województwa warmińsko-mazurskiego systematycznie zmniejszała się w latach 2011–2016. Obserwowany spadek liczby mieszkańców był spowodowany ubytkiem migracyjnym ludności województwa, a w latach 2013, 2015 i 2016 również ujemnym przyrostem naturalnym.
- W województwie w sektorze przedsiębiorstw zanotowano wzrost przeciętnego zatrudnienia. Zmniejszyła się liczba zarejestrowanych bezrobotnych; stopa bezrobocia, podobnie jak w latach ubiegłych, była najwyższa w kraju.
- Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) przeprowadzonego w IV kwartale 2016 r. wskazują, że w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku spadła liczba bezrobotnych. Zwiększył się udział zatrudnionych w ogólnej liczbie ludności, spadło obciążenie osób pracujących osobami niepracującymi, jak i liczba biernych zawodowo.
- Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2016 r. ukształtowało się na poziomie wyższym niż rok wcześniej.
- W 2016 r. liczba emerytów i rencistów była wyższa niż rok wcześniej, jednocześnie odnotowano wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto, przy czym wyższą dynamiką charakteryzowały się świadczenia wypłacane przez ZUS.
- W 2016 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych uległy obniżeniu.
- W 2016 r. w odniesieniu do roku poprzedniego zwiększyło się pogłowie bydła, a zmniejszyło się stado trzody chlewnej i owiec. Odnotowano wzrost skupu ziemniaków, żywca rzeźnego i mleka oraz spadek skupu ziarna zbóż.
- W porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się produkcja sprzedana przemysłu oraz wzrosło przeciętne zatrudnienie. Wzrosła również wydajność pracy (mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego).
- W odniesieniu do roku poprzedniego notowano spadek produkcji sprzedanej budownictwa. Wystąpił spadek przeciętnego zatrudnienia, przy jednoczesnym spadku wydajności pracy. Mniejsza niż przed rokiem była również wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej.
- W województwie w 2016 r. wzrosła liczba mieszkań oddanych do użytkowania. Spadła natomiast liczba mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym oraz liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania była mniejsza niż przed rokiem.
- W 2016 r. w odniesieniu do roku poprzedniego zmniejszyła się wartość sprzedaży detalicznej towarów.
- W latach 2013–2014 notowano poprawę wyników finansowych uzyskanych przez badane przedsiębiorstwa niefinansowe. W 2015 r. wyniki uległy pogorszeniu, z wyjątkiem wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, natomiast w 2016 r. ponownie poprawiły się. Korzystne były także podstawowe wskaźniki.
- Od 2014 r. odnotowano wzrost nakładów inwestycyjnych w porównaniu do poprzedniego roku.

BASIC TRENDS

- *In 2011–2016 the population of warmińsko-mazurskie voivodship was decreasing systematically. The observed decline in the number of inhabitants was caused by the migration outflow of the voivodship population, and in 2013, 2015 and 2016 also by the negative natural increase.*
- *In the voivodship in the enterprise sector the increase of average employment was reported. The number of registered unemployed decreased; the unemployment rate, as in previous years, was the highest in the country.*
- *Results of the Labour Force Survey (LFS) conducted in the 4th quarter of 2016 indicate that the number of unemployed decreased in comparison with the same period of the previous year. Share of employed in the total number of population increased, burden of working persons by non-working persons and the number of economically inactive persons decreased.*
- *Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2016 reached a higher level than a year before.*
- *In 2016 number of retirees and pensioners was higher than a year before, in the same time growth in the average monthly retirement pay and pension was reported, but benefits paid by ZUS had a higher growth rate.*
- *In 2016 prices of consumer goods and services decreased.*
- *In 2016 in relation to the previous year, the number of cattle enlarged, but herd of pigs and sheep reduced. There was an increase in procurement of potatoes, animals for slaughter and milk, but a decrease in procurement of cereals.*
- *In comparison with the previous year there was an increase of sold production of industry and increase of the average employment. There was a growth of labour productivity (measured by the value of sold production per employee).*
- *In relation to the previous year there was a decrease of sold production of construction. There was a reduction of average employment, while decreasing labour productivity. Sale value of construction and assembly production was also lower than a year before.*
- *In the voivodship in 2016 the number of dwellings completed increased. The number of dwellings for which permits were granted or which were registered with a construction project as well as the number of started construction decreased. Average usable floor space per dwelling completed was lower than a year before.*
- *In 2016 in relation to the previous year there was a decrease of value of retail sale of goods.*
- *In years 2013–2014 financial results achieved by surveyed non-financial enterprises became better. In 2015 results became worse, except result from sale of products, goods and materials. In 2016 financial results became better again. Basic indicators also were more profitable.*
- *In relation to previous years, since 2014 increase of investment outlays was reported.*

WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU

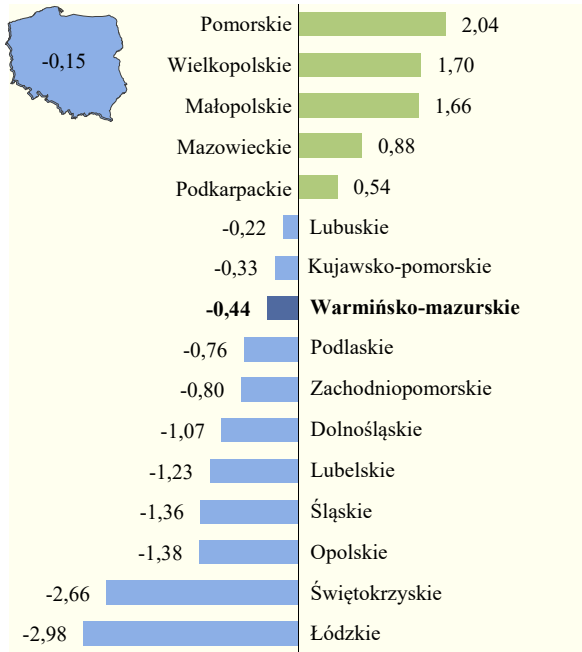
Tabl. 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2016 r.

Wyszczególnienie	Polska	Warmińsko- mazurskie
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	59
Przyrost naturalny na 1 000 ludności	-0,15	-0,44
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1 000 ludności	0,04	-2,07
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^a w %	56,2	53,6
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^a w %	52,8	49,0
Stopa bezrobocia według BAEL ^a w %	6,2	8,8
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w zł	4 277,03	3 495,50
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	2 018,48	1 824,03
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	1 182,83	1 195,90
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (2015 = 100)	99,4	99,5
Przeciętna powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie rolnym w 2013 r. ^b w ha	10,22	24,35
Obsada bydła ^c na 100 ha użytków rolnych w szt.	41,3	45,6
Obsada trzody chlewnej ^c na 100 ha użytków rolnych w szt.	75,6	46,8
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) na 1 zatrudnionego w przemyśle w zł	481 695	371 643
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) na 1 zatrudnionego w budownictwie w zł	446 107	231 031
Mieszkania oddane do użytkowania na 1 000 ludności ^c	4,3	3,2
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności ^d (stan w dniu 31 XII)	1 103	865 ^e
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności ^d (stan w dniu 31 XII)	24	8 ^e
Udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych podmiotów w %	81,6	83,1
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych w %	95,0	95,8
Dynamika nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach (2015=100, ceny bieżące) w %	88,5	104,8
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2014 r. w zł	44 686	31 955

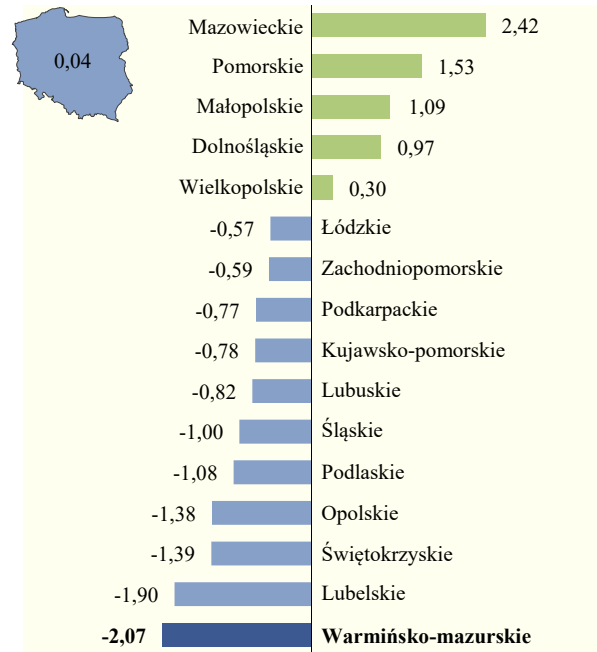
^a Przeciętne w roku. ^b Dane na podstawie reprezentacyjnego badania struktury gospodarstw rolnych, przeprowadzanego co 3 lata. ^c Stan w czerwcu. ^d Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. ^e Bez podmiotów, dla których informacja o adresie siedziby/miejscu zamieszkania nie występuje w rejestrze REGON.

WOJEWÓDZTWO NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW

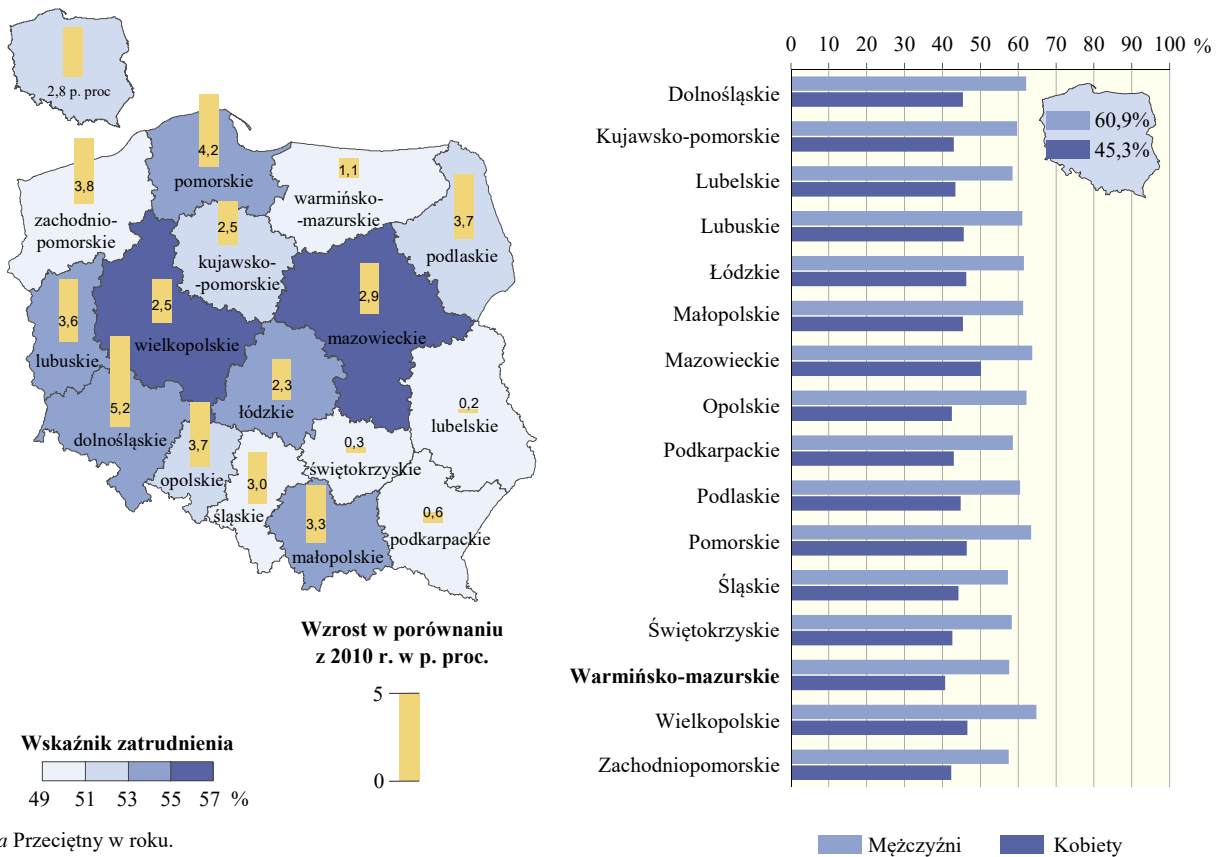
Wyk. 1. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 2016 r.

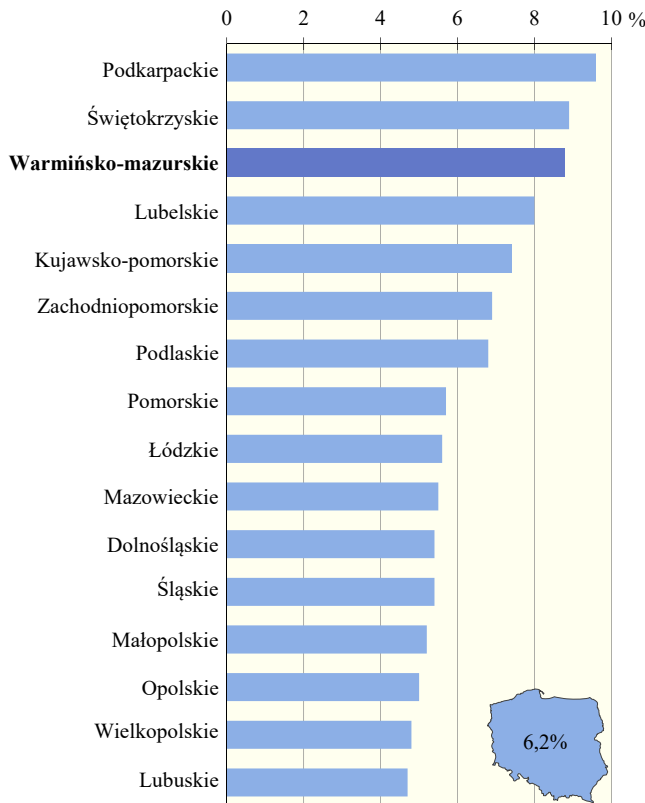
Wyk. 2. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1 000 ludności w 2016 r.

Wyk. 3. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL^a w 2016 r.

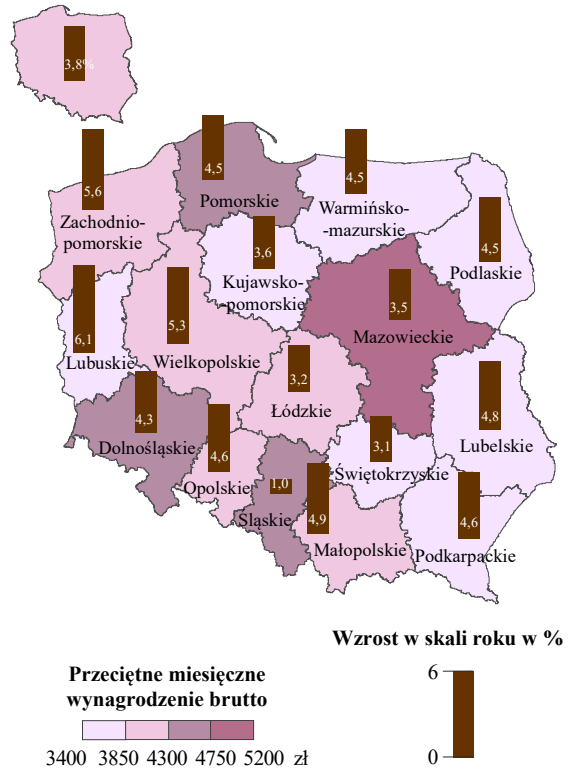

Wyk. 4. **Stopa bezrobocia według BAEL^a w 2016 r.**

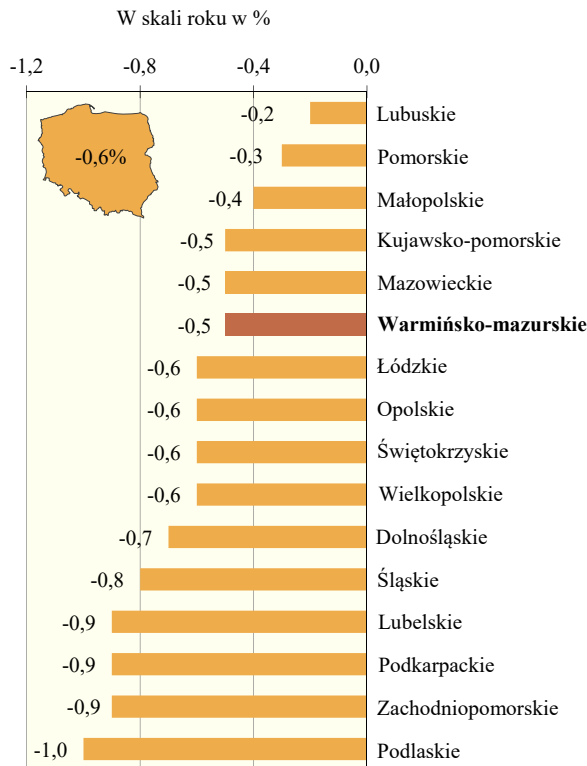

^a Przeciętą w roku.

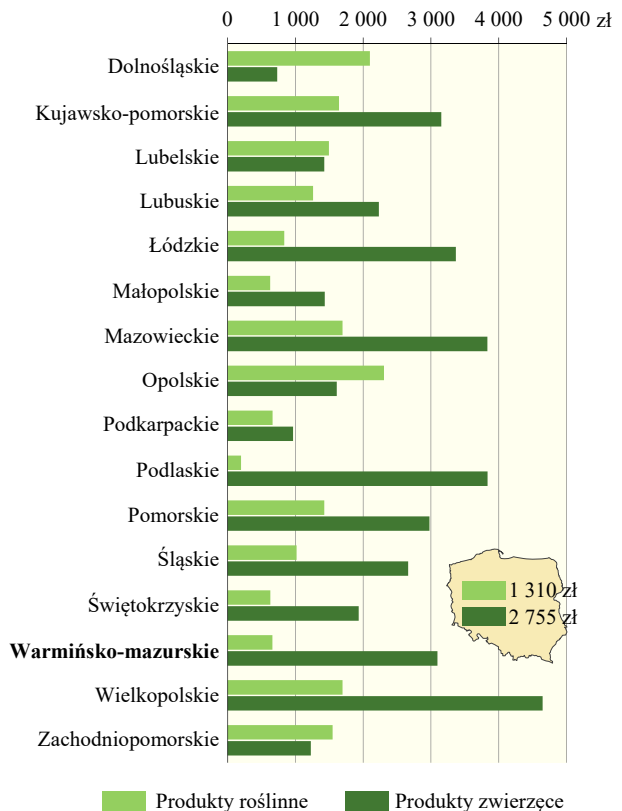
Wyk. 5. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2016 r.**

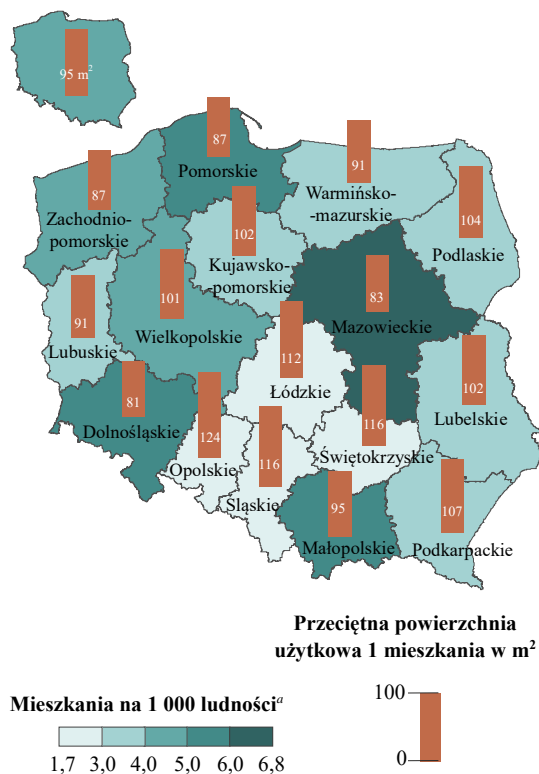
Wyk. 6. **Zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2016 r.**

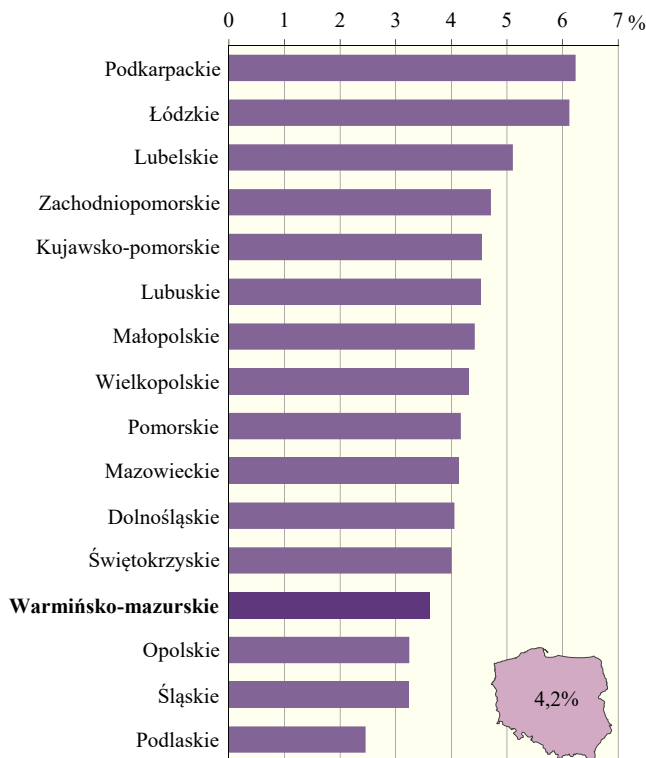
Wyk. 7. **Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2016 r.**

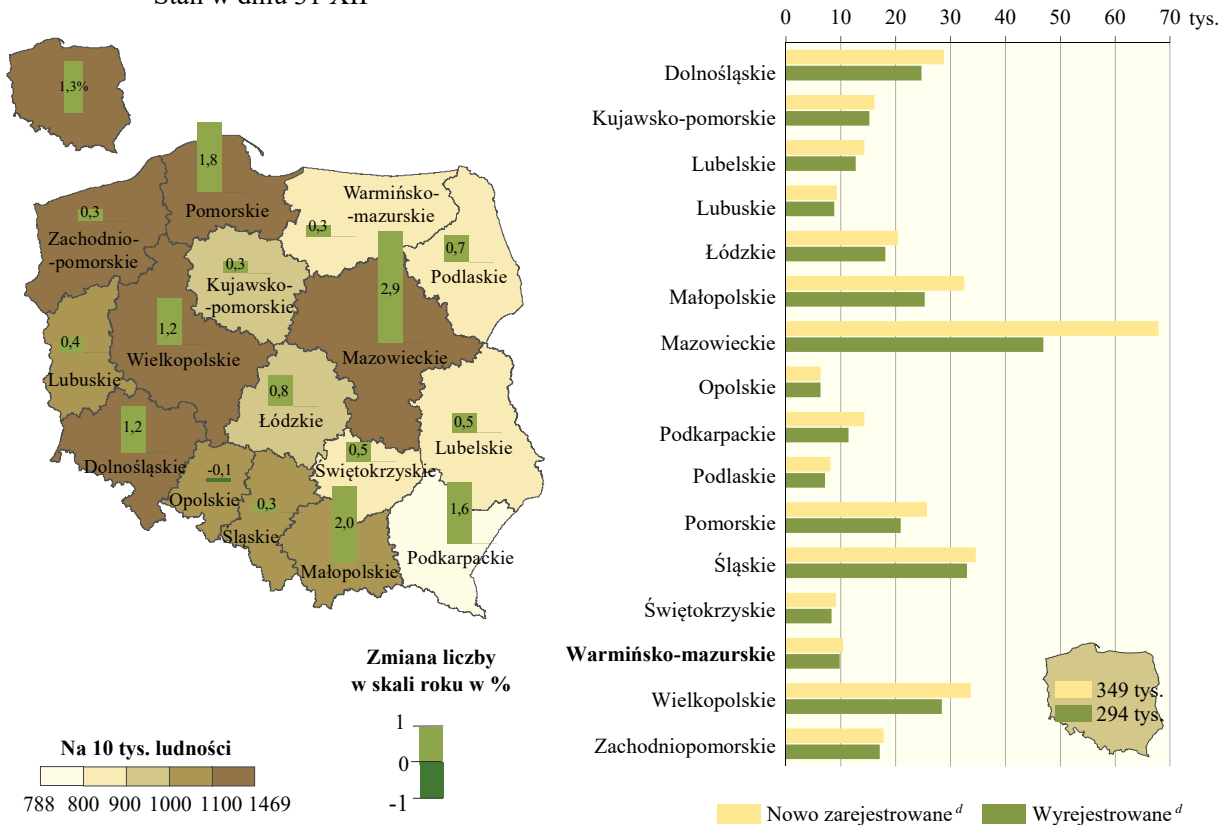
Wyk. 8. **Mieszkania oddane do użytkowania w 2016 r.**

Wyk. 9. **Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2016 r.**

Wyk. 10. **Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON^{bc} w 2016 r.**
Stan w dniu 31 XII

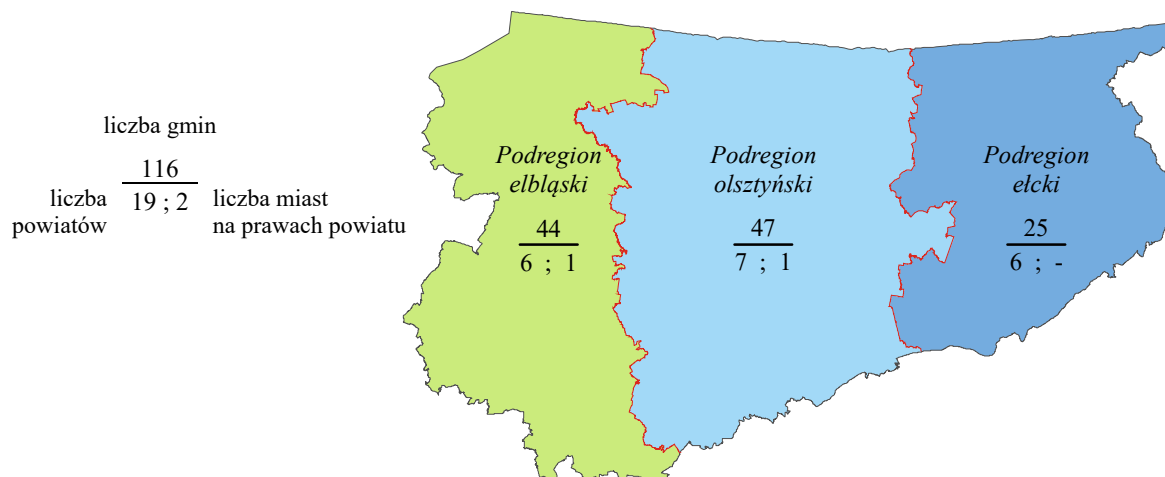

^a Ludność według stanu w dniu 31 XII. ^b Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. ^c W podziale według województw – bez podmiotów, dla których informacja o adresie siedziby/miejscu zamieszkania nie występuje w rejestrze REGON. ^d W ciągu roku.

PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA

PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS)¹ W 2016 R.

Stan w dniu 31 XII

	Powierzchnia w ha
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	2 417 347
podregiony:	
Elbląski	749 642
Ełcki	634 599
Olsztyński	1 033 106

Podregion elbląski		Podregion ełcki		Podregion olsztyński	
Powiaty:	Miasto na prawach powiatu:	Powiaty:		Powiaty:	Miasto na prawach powiatu:
braniewski	Elbląg	ełcki		bartoszycki	Olsztyn
działdowski		giżycki		kętrzyński	
elbląski		gołdapski		lidzbarski	
iławski		olecki		mrągowski	
nowomiejski		piski		nidzicki	
ostródzki		węgorzewski		olsztyński	
				szczygieński	

Według stanu w dniu 1 I 2016 r. województwo warmińsko-mazurskie zajmowało powierzchnię 24 173 km² (2 417 347 ha), co stanowiło 7,7% powierzchni kraju. Na jego obszarze w dniu 31 XII 2016 r. mieszkało 1 436,4 tys. ludności, tj. 3,7% ogółu ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wynosiła 59 osób (przedostatnia lokata w kraju). W miastach mieszkało 59,0% ludności województwa.

¹ NTS obejmuje 5 poziomów: 3 poziomy zasadniczego podziału terytorialnego kraju oraz dodatkowo 2 poziomy nieadministracyjne – regiony (NTS 1) grupujące jednostki szczebla wojewódzkiego oraz podregiony (NTS 3) grupujące w ramach województwa kilka do kilkunastu powiatów.

LUDNOŚĆ

Rok 2016 był szóstym z kolei, w którym odnotowano spadek liczby mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego. Tempo ubytku ludności wyniosło 23 osoby na 10 tys. mieszkańców w 2016 r. i 30 osób w 2015 r. Zmniejszenie liczby mieszkańców było spowodowane przede wszystkim ubytkiem migracyjnym ludności województwa (ujemne saldo migracji).

W latach 2013, 2015 i 2016 liczba urodzeń była niższa od liczby zgonów, co przełożyło się na ujemny przyrost naturalny.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2016 r. ludność województwa warmińsko-mazurskiego liczyła 1 436 367 osób, tj. o 3 308 osób mniej niż przed rokiem i o 17 415 osób mniej niż w 2010 r. Populacja województwa stanowiła 3,7% ogółu ludności Polski.

Średnia gęstość zaludnienia (liczba osób przypadająca na 1 km²) w końcu grudnia 2016 r. wyniosła w województwie 59, zaś w Polsce – 123 i kształtowała się na zbliżonym poziomie do notowanego w 2010 r. Wskaźnik ten wykazywał znaczne zróżnicowanie przestrzenne na terenie województwa – nadal najniższy notowano w powiatach piskim i węgorzewskim, a najwyższy pomijając powiaty grodzkie, w ełckim, działdowskim i iławskim.

Szacunki liczby i struktury ludności dla lat międzyspisywanych sporządza się metodą bilansową, przyjmując wyniki ostatniego spisu powszechnego jako bazę wyjściową do obliczenia danych dla danej gminy z uwzględnieniem liczby urodzeń, zgonów, salda migracji wewnętrznych i zagranicznych oraz zmian administracyjnych, jakie miały miejsce w bilansowanym okresie (wyjątek stanowi 2015 r., w przypadku którego dla migracji zagranicznych przyjęto dane za 2014 r.).

Prezentowane dane dotyczą ludności zamieszkałej w danej gminie, tj. liczby ludności zameldowanej na pobyt stały skorygowanej o saldo osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące.

Jako bazę wyjściową bilansów przyjęto wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, z tym, że dla 2010 r. – według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.

Tabl. 2. Ludność na podstawie bilansów^a

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Stan w dniu 30 VI w tys.	38 516,7	38 454,6	38 426,8
w tym kobiety	19 869,1	19 847,2	19 835,2
Miasta	23 448,5	23 202,7	23 149,3
Wieś	15 068,2	15 251,9	15 277,5
Stan w dniu 31 XII:			
w tysiącach	38 529,9	38 437,2	38 433,0
na 1 km ²	123	123	123
w tym kobiety:			
w tysiącach	19 876,7	19 839,2	19 839,8
na 100 mężczyzn	107	107	107
Miasta: w tysiącach	23 429,1	23 166,4	23 129,5
w %	60,8	60,3	60,2
Wieś: w tysiącach	15 100,8	15 270,8	15 303,5
w %	39,2	39,7	39,8
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
Stan w dniu 30 VI w tys.	1 454,1	1 442,2	1 437,8
w tym kobiety	741,6	736,1	733,9
Miasta	865,8	853,3	849,2
Wieś	588,3	588,9	588,6
Stan w dniu 31 XII:			
w tysiącach	1 453,8	1 439,7	1 436,4
na 1 km ²	60	60	59
w tym kobiety:			
w tysiącach	741,5	734,8	733,3
na 100 mężczyzn	104	104	104
Miasta: w tysiącach	864,7	850,4	847,9
w %	59,5	59,1	59,0
Wieś: w tysiącach	589,1	589,3	588,4
w %	40,5	40,9	41,0

^a Patrz nota na str. 22.

Struktura ludności według płci w województwie warmińsko-mazurskim od kilku lat nie ulega większym zmianom. W ogólnej liczbie mieszkańców nieznacznie przeważają kobiety, których odsetek w końcu 2016 r., wyniósł 51,1%, wobec 51,0% zarówno przed rokiem, jak i w 2010 r. W Polsce tendencja była podobna – kobiety w 2016 r. stanowiły 51,6%. Współczynnik feminizacji (liczba kobiet na 100 mężczyzn) w województwie osiągnął wartość 104, natomiast w Polsce 107.

Tabl. 3. **Ludność według województw**
Stan w dniu 31 XII

Województwa	Ludność ^a w tys.			Średnioroczne tempo przyrostu/ubytku liczby ludności w %		
	2010	2015	2016	2010	2015	2016
P o l s k a	38 529,9	38 437,2	38 433,0	0,95	-0,11	-0,01
Dolnośląskie	2 917,2	2 904,2	2 903,7	1,41	-0,15	-0,02
Kujawsko-pomorskie ..	2 098,7	2 086,2	2 083,9	1,43	-0,18	-0,11
Lubelskie	2 178,6	2 139,7	2 133,3	0,99	-0,37	-0,30
Lubuskie	1 023,2	1 018,1	1 017,4	1,30	-0,22	-0,07
Łódzkie	2 542,4	2 493,6	2 485,3	0,02	-0,42	-0,33
Małopolskie	3 336,7	3 372,6	3 382,3	1,17	0,13	0,29
Mazowieckie	5 267,1	5 349,1	5 365,9	0,86	0,27	0,31
Opolskie	1 017,2	996,0	993,0	-1,34	-0,48	-0,30
Podkarpackie	2 127,9	2 127,7	2 127,7	1,25	-0,07	0,00
Podlaskie	1 203,4	1 188,8	1 186,6	1,15	-0,26	-0,18
Pomorskie	2 275,5	2 307,7	2 315,6	2,04	0,24	0,34
Śląskie	4 634,9	4 570,8	4 559,2	-0,12	-0,33	-0,26
Świętokrzyskie	1 282,5	1 257,2	1 252,9	0,98	-0,47	-0,34
Warmińsko- -mazurskie	1 453,8	1 439,7	1 436,4	1,87	-0,30	-0,23
Wielkopolskie	3 446,7	3 475,3	3 481,6	1,13	0,08	0,18
Zachodniopomorskie ..	1 723,7	1 710,5	1 708,2	1,80	-0,29	-0,13

a Na podstawie bilansu opartego na wynikach NSP 2011.

Dane o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) zostały obliczone zgodnie z kryteriami definicji urodzenia i zgonu noworodka – rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

W województwie warmińsko-mazurskim w 2016 r. zarejestrowano 13 443 urodzenia żywe, tj. o 322 więcej niż przed rokiem i o 2 328 mniej niż w 2010 r. Współczynnik urodzeń żywych wyniósł 9,35‰ i był wyższy w stosunku do notowanego rok wcześniej (9,10‰), jednak niższy w porównaniu z 2010 r. (10,85‰).

W 2016 r. w województwie zmarło 14 078 osób, tj. o 220 osób więcej niż przed rokiem i o 1 136 więcej niż w 2010 r. Współczynnik zgonów wyniósł 9,79‰ i był wyższy niż notowany w 2015 r. oraz w 2010 r., kiedy wynosił odpowiednio 9,61‰ i 8,90‰. Liczba zgonów niemowląt w stosunku do roku poprzedniego wzrosła o 14 dzieci, a w po-

Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności (według stanu w dniu 30 VI).

równaniu z 2010 r. była o 8 dzieci mniejsza. Współczynnik zgonów niemowląt (liczony na 1 000 urodzeń żywych) przyjął wartość 4,98‰, wobec 4,04‰ – w 2015 r. i 4,76‰ w 2010 r.

W województwie warmińsko-mazurskim w 2016 r. notowano ujemny przyrost naturalny. Różnica między liczbą urodzeń żywych i zgonów ukształtowała się na poziomie -635 w 2016 r., podczas gdy rok wcześniej -737. Przed sześcioma laty przyrost naturalny był dodatni i wyniósł 2829 osób. Współczynnik przyrostu naturalnego w 2016 r. wyniósł -0,44‰, wobec -0,51‰ w 2015 r., natomiast w 2010 r. jego wartość była dodatnia i wynosiła 1,95‰. Współczynnik ten był w 2016 r. niższy w województwie niż w kraju, natomiast w latach 2010 i 2015 wyższy.

W województwie obserwowano przestrzenne zróżnicowanie współczynnika przyrostu naturalnego. W dwunastu powiatach (rok wcześniej w jedenastu) był ujemny. Najniższe wartości osiągnął w powiecie węgorzewskim i w bartoszyckim, w Elblągu oraz w powiecie kętrzyńskim i giżyckim, a najwyższe w powiatach: nowomiejskim, olsztyńskim, Olsztynie i w iławskim.

Tabl. 4. **Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1 000 ludności^a**

Wyszczególnienie	2010	2015 ^b	2016
POLSKA			
Małżeństwa	5,93	4,91	5,03
Urodzenia żywe	10,73	9,60	9,95
Zgony	9,83	10,27	10,10
w tym niemowląt ^c	4,98	4,00	3,98
Przyrost naturalny ^d	0,90	-0,67	-0,15
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych			
na pobyt stały	-0,05	-0,41	0,04
w tym zagranicznych	-0,05	-0,41	0,04
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
Małżeństwa	5,76	4,79	4,65
Urodzenia żywe	10,85	9,10	9,35
Zgony	8,90	9,61	9,79
w tym niemowląt ^c	4,76	4,04	4,98
Przyrost naturalny ^d	1,95	-0,51	-0,44
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych			
na pobyt stały	-1,86	-2,35	-2,07
w tym zagranicznych	0,01	-0,54	-0,19
m. OLSZTYN			
Małżeństwa	5,37	4,15	3,87
Urodzenia żywe	10,31	9,40	9,77
Zgony	7,95	8,70	8,95
w tym niemowląt ^c	4,42	3,67	7,67
Przyrost naturalny ^d	2,35	0,70	0,82
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych			
na pobyt stały	-2,32	0,85	0,20
w tym zagranicznych	-0,44	-0,57	0,06

^a Patrz nota na str. 22. ^b W przypadku migracji zagranicznych – dane dotyczą 2014 r. ^c Dzieci w wieku poniżej 1 roku na 1 000 urodzeń żywych. ^d Różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie.

W województwie warmińsko-mazurskim w 2016 r. zawarto 6 693 małżeństwa, tj. o 210 mniej niż przed rokiem i o 1 677 mniej niż w 2010 r. Współczynnik małżeństw kształtował się na poziomie 4,65‰ w 2016 r., wobec 4,79‰ w 2015 r. i 5,76‰ w 2010 r. Liczba nowo zawartych małżeństw (na 1 000 ludności) była w 2016 r. niższa w województwie niż w kraju, natomiast w roku 2015 i 2010 utrzymywała się na zbliżonym poziomie.

W omawianych latach saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały było ujemne, co oznacza, że województwo charakteryzowało się większym odpływem ludności do innych województw niż napływem. W wyniku migracji wewnętrznych w 2016 r. z województwa warmińsko-mazurskiego ubyło 2 703 osoby wobec 2 609 w 2015 r. i 2 721 w 2010 r.

Badanie migracji zagranicznych województwa wykazało, że w 2016 r. liczba emigrantów była wyższa niż imigrantów (o 271 osób). W kraju natomiast liczba imigrantów przewyższała liczbę emigrantów, co oznaczało, że w wyniku migracji zagranicznych liczba ludności zwiększyła się (o 1 505 osób). Saldo migracji zagranicznych w przeliczeniu na 1 000 ludności w województwie wyniosło -0,19‰, wobec 0,04‰ w Polsce.

Takie ukształtowanie się salda migracji wewnętrznych i zagranicznych warmińsko-mazurskiego miało wpływ na ogólne saldo migracji ludności na pobyt stały, które w 2016 r. wyniosło -2,07‰.

W 2016 r. w województwie warmińsko-mazurskim tylko w powiecie olsztyńskim i w Olsztynie saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały przyjęło wartość dodatnią.

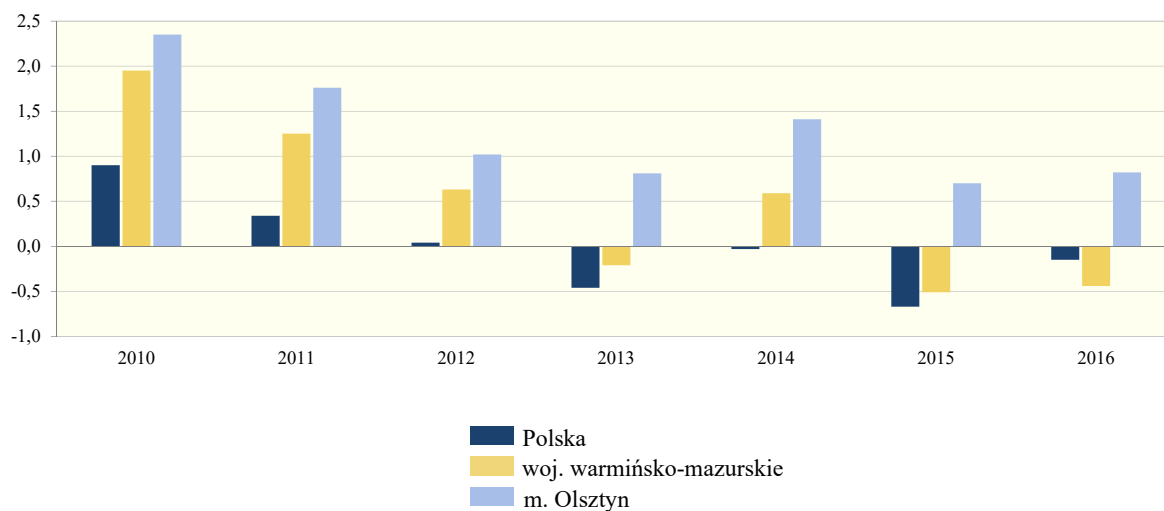
Dane prezentujące ludność w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał,
- „Stan i ruch naturalny ludności w województwie warmińsko-mazurskim” – opracowanie sygnałne dostępne co roku,
- „Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie warmińsko-mazurskim” – publikacja dostępna co roku;

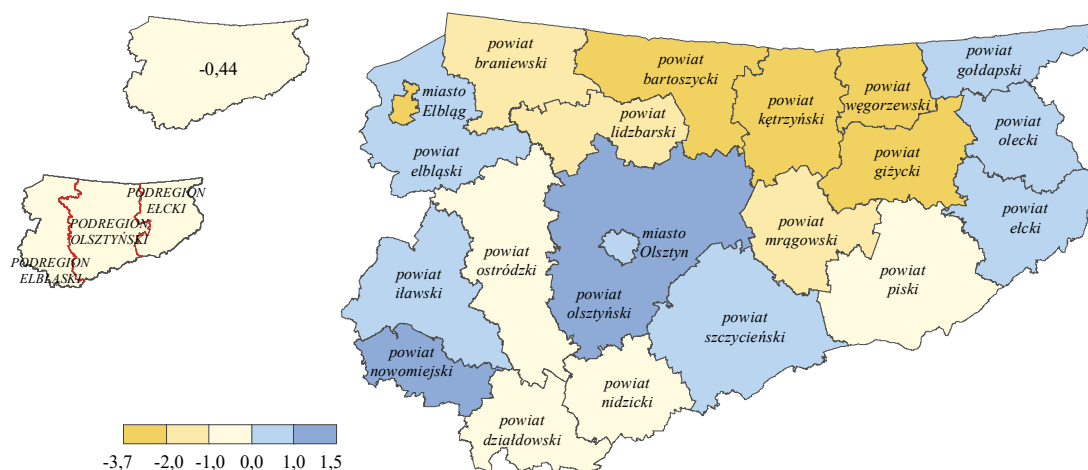
jak również w Banku Danych Lokalnych.

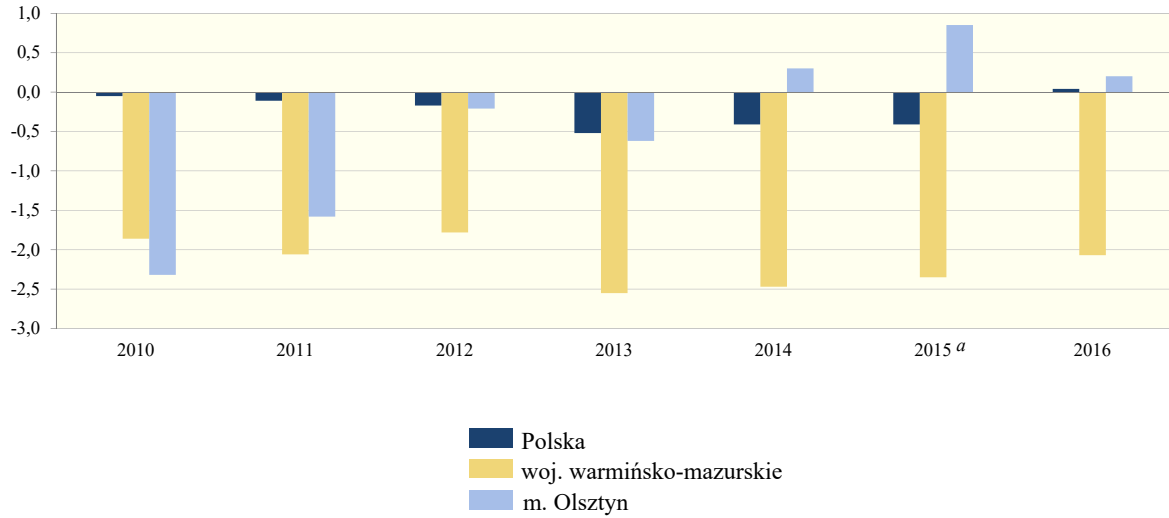
Wyk. 11. Przyrost naturalny na 1 000 ludności

Wyk. 12. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w województwie warmińsko-mazurskim według podregionów i powiatów w 2016 r.

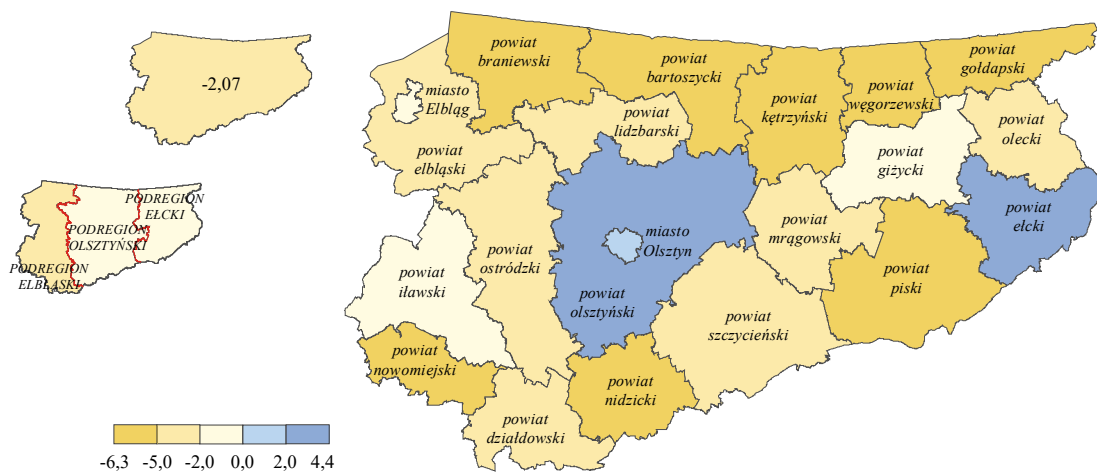

Wyk. 13. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1 000 ludności

^a W przypadku migracji zagranicznych – dane dotyczą 2014 r.

Wyk. 14. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1 000 ludności w województwie warmińsko-mazurskim według podregionów i powiatów w 2016 r.

RYNEK PRACY

■ PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE

W 2016 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim było wyższe niż przed rokiem. Wzrost zatrudnienia wystąpił we wszystkich kwartalnych okresach narastających.

W jednostkach sektora przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim w 2016 r. przeciętne zatrudnienie wyniosło 138,7 tys. osób, co oznacza wzrost o 2,2% w odniesieniu do poprzedniego roku. W Polsce w 2016 r. obserwowano wzrost o 2,8%.

Dane o przeciętnym zatrudnieniu obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz niepełnym, w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Tabl. 5. **Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw**

Wyszczególnienie	2010	2015	2016		
	w tysiącach			2010=100	2015=100
Polska	5 372,6	5 601,6	5 760,2	107,2	102,8
Warmińsko-mazurskie	134,4	135,8	138,7	103,2	102,2
m. Olsztyn	30,2	27,8	27,7	91,8	99,6

W województwie największe przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw zanotowano w przetwórstwie przemysłowym – 75,7 tys. osób, tj. 54,6% ogółu.

Tabl. 6. **Przeciętne miesięczne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim**

Wyszczególnienie	2015				2016				w tys.
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100								
O g ó ł e m	100,7	100,7	100,6	100,4	102,3	102,3	102,2	102,2	138,7
w tym:									
Przemysł	102,5	102,0	102,0	102,4	103,8	104,2	104,4	104,1	82,7
w tym przetwórstwo									
przemysłowe	102,6	102,1	102,0	102,6	104,1	104,6	104,8	104,4	75,7
Budownictwo	91,3	92,3	91,2	91,1	95,8	95,6	95,1	93,9	10,3
Handel; naprawa pojazdów									
samochodowych ^Δ	99,2	99,0	99,0	98,5	101,2	101,8	101,9	102,9	20,5
Transport i gospodarka									
magazynowa	97,3	98,2	99,9	99,1	110,3	109,0	107,5	109,4	5,5
Zakwaterowanie i gastrono-									
mia ^Δ	82,3	86,5	86,4	86,3	116,2	111,9	110,0	108,7	2,7
Informacja i komunikacja	140,2	142,1	138,4	135,4	68,0	67,1	67,0	66,4	1,0
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	95,1	94,6	94,6	94,4	97,6	98,6	98,3	98,4	2,2

W 2016 r., w porównaniu z rokiem poprzednim przeciętne zatrudnienie wzrosło m. in. w transporcie i gospodarce magazynowej (o 9,4%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 8,7%), przemyśle (o 4,1%) oraz handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 2,9%), zmniejszyło się natomiast m.in. w informacji i komunikacji (o 33,6%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 23,2%) oraz budownictwie (o 6,1%).

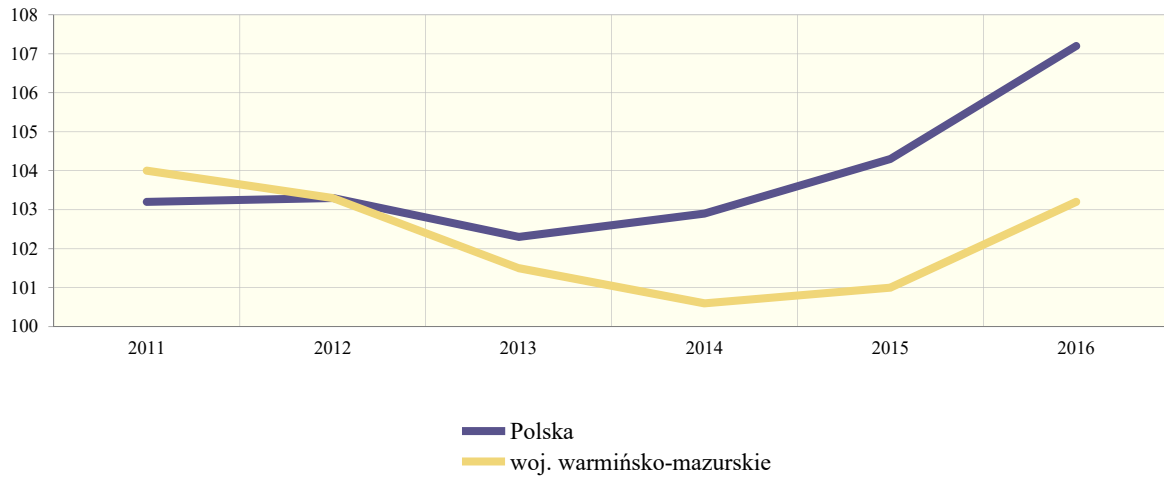
▪ BEZROBOCIE REJESTROWANE

W 2016 r. w województwie warmińsko-mazurskim spadkowi liczby zarejestrowanych bezrobotnych towarzyszył wzrost liczby zgłoszonych ofert zatrudnienia. Stopa bezrobocia, podobnie jak w latach ubiegłych, była najwyższa w kraju.

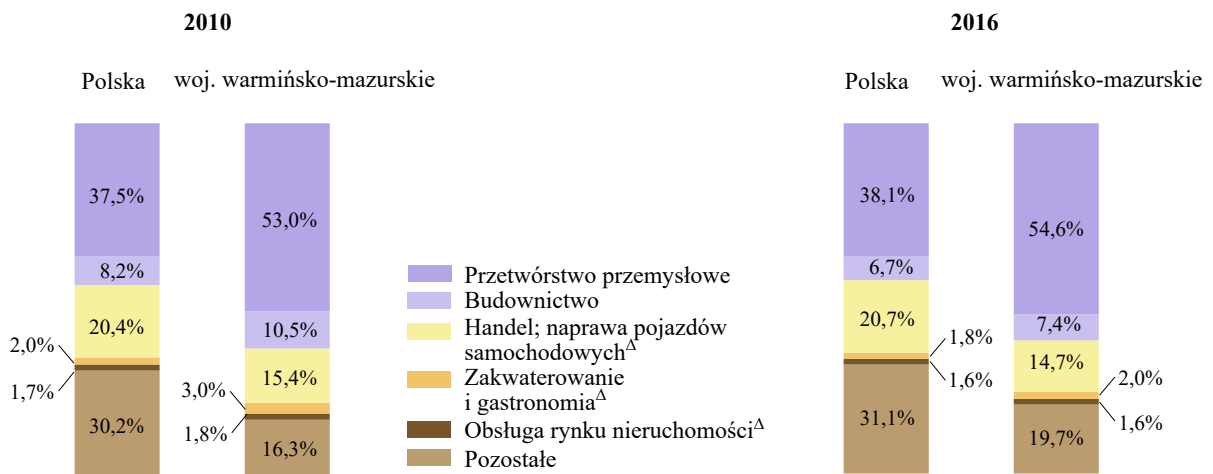
W końcu grudnia 2016 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa warmińsko-mazurskiego wyniosła 73,1 tys. osób i była niższa od zanotowanej przed rokiem (o 10,4 tys. osób, tj. o 12,5%), jak i w 2010 r. (o 32,9 tys. osób, tj. o 31,0%). Podobne zmiany obserwowano w skali kraju – na koniec 2016 r. liczba bezrobotnych była o 14,6% niższa niż rok wcześniej, a w stosunku do 2010 r. nastąpił spadek o 31,7%.

Dane o bezrobociu rejestrowanym dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 645 z późniejszymi zmianami).

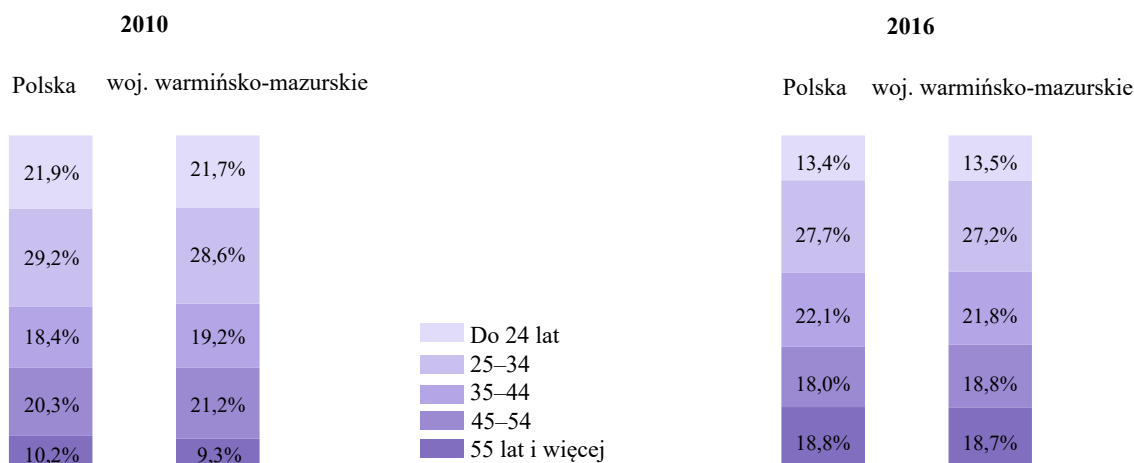
Wyk. 15. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw**
2010 = 100

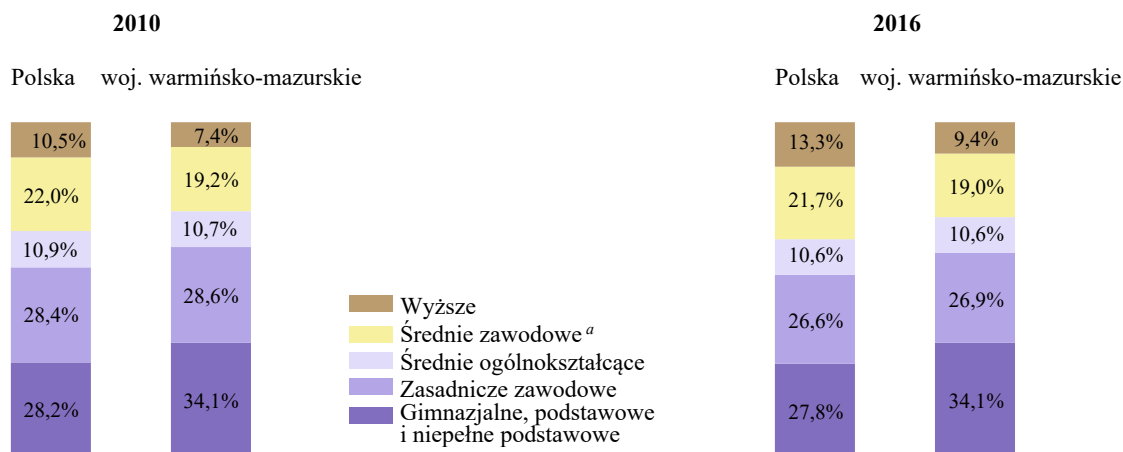
Wyk. 16. **Struktura przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw według wybranych sekcji PKD 2007**

Wyk. 17. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według grup wieku**
Stan w dniu 31 XII

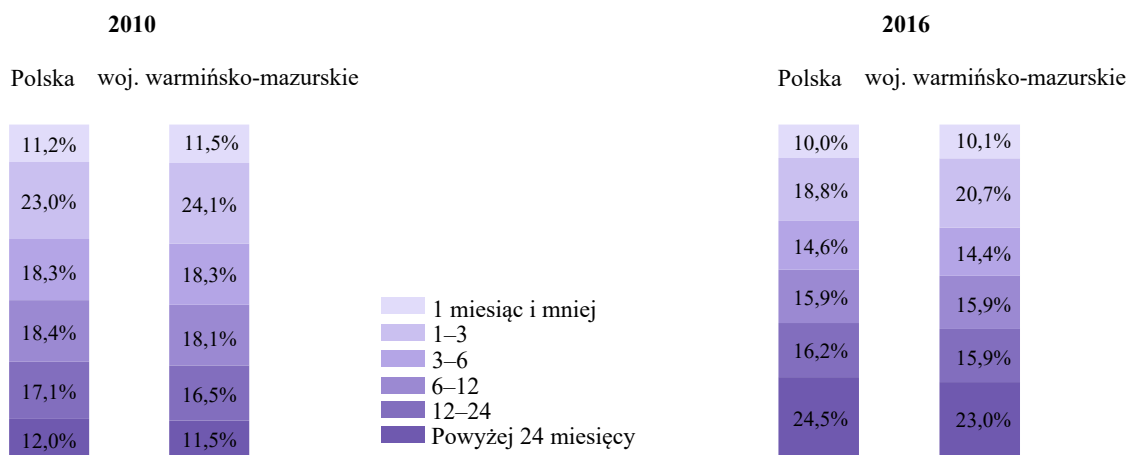

Wyk. 18. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia**
Stan w dniu 31 XII

^a Łącznie z wykształceniem policealnym.

Wyk. 19. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy^a**
Stan w dniu 31 XII

^a Przedziały zostały domknięte prawostronnie.

Tabl. 7. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia**
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	1 954,7	1 563,3	1 335,2
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	3 042,0	2 368,8	2 169,8
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	2 979,8	2 630,6	2 398,0
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	83	31	21
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	12,4	9,8	8,3
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	105,9	83,5	73,1
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	164,3	123,4	114,6
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	167,5	138,0	125,0
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	230	67	40
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	20,0	16,3	14,2
m. OLSZTYN			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	5,9	5,1	4,5
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	12,3	8,8	8,2
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	12,5	9,6	8,9
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	109	53	26
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	6,9	5,9	5,1

^a W ciągu roku.

W województwie warmińsko-mazurskim w końcu 2016 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, liczba bezrobotnych zmniejszyła się we wszystkich powiatach, przy czym najwyższy spadek wystąpił w powiecie nowomiejskim (o 28,1%), a najmniejszy w powiecie bartoszyckim (o 3,0%).

Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku to zarejestrowane w urzędach pracy osoby poszukujące pracy, które utraciły bądź nie nabyły prawa do zasiłku.

W 2016 r. 86,8% ogółu bezrobotnych w regionie stanowiły osoby wcześniej pracujące (w poprzednim roku – 85,4%). Bezrobotni bez prawa do zasiłku stanowili 82,4% (rok temu – 82,5%). Mieszkańcy wsi pozostający bez pracy to 51,1% (przed rokiem – 50,9%) ogólnej liczby bezrobotnych.

W końcu grudnia 2016 r. w województwie warmińsko-mazurskim wśród bezrobotnych, podobnie jak w kraju, przeważały kobiety. Stanowiły one 54,2% osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy, a ich liczba była o 10,1% niższa niż rok wcześniej. Populacja bezrobotnych mężczyzn zmniejszyła się (o 15,2%), a ich odsetek zmniejszył się w ciągu roku o 1,4 p. proc., do poziomu 45,8%.

Wśród młodych ludzi nadal występował wysoki odsetek bezrobotnych. W końcu grudnia 2016 r. najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 25–34 lata (19,9 tys.), a ich odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych zmniejszył się w porównaniu z poprzednim rokiem (o 0,2 p. proc. do 27,2%). Zmniejszył się także udział bezrobotnych w wieku 18–24 lata (o 2,2 p. proc. do 13,5%). Najbardziej zwiększył się udział bezrobotnych osób w wieku 55 lat i więcej (o 1,7 p. proc. do 18,7%).

Ponad 60% bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy to osoby o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia. Dwie najliczniejsze grupy stanowiły osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe oraz zasadnicze zawodowe (odpowiednio 34,1% i 26,9% ogółu bezrobotnych). Zbiorowość osób z wyższym wykształceniem w ciągu ostatniego roku zmniejszyła się o 9,3%, a ich odsetek wzrósł o 0,3 p. proc. do poziomu 9,4%.

W porównaniu z 2015 r. spadła liczba osób we wszystkich kategoriach bezrobotnych wyodrębnionych ze względu na czas pozostawania bez pracy. Największy spadek (o 17,6%) odnotowano w przypadku osób pozostających bez pracy od 3 do 6 miesięcy (ich udział zmalał do 14,4%, tj. o 0,9 p. proc.). Nadal największy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych miały osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy (23,0%, rok temu 22,0%).

Największe trudności ze znalezieniem zatrudnienia miały osoby ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat, które stanowiły 24,3% ogólnej liczby bezrobotnych. W porównaniu z rokiem poprzednim najbardziej zmalał odsetek osób bez stażu pracy (do 13,2%, tj. o 1,4 p. proc.).

Wśród osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim w końcu 2016 r. zmianie w porównaniu do 2015 r. uległa m.in. liczba osób w wieku do 25 roku życia (spadek o 24,7%), długotrwale bezrobotnych (spadek o 12,8%), osób powyżej 50 roku życia (spadek o 7,6%) oraz osób niepełnosprawnych (spadek o 7,4%). Wzrost liczby bezrobotnych wystąpił jedynie wśród osób korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej (o 1,4%).

Tabl. 8. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim**

Wyszczególnienie	2015				2016			
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu okresu):								
w tys. osób	98,4	84,2	81,4	83,5	85,9	72,3	69,5	73,1
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	85,0	85,3	86,8	85,1	87,3	85,9	85,3	87,5
Bezrobotni nowo zarejestrowani (napływ):								
w tys. osób	32,0	25,8	31,4	34,2	31,0	25,4	27,6	30,6
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	98,6	100,2	96,5	91,7	97,1	98,4	87,7	89,5
Bezrobotni wyrejestrowani (odpływ):								
w tys. osób	31,7	40,0	34,2	32,1	28,7	38,9	30,4	27,0
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	97,3	93,5	91,5	97,3	90,5	97,4	88,9	84,0
Płynność bezrobocia (napływ-odpływ) w tys. osób	0,3	-14,2	-2,8	2,1	2,4	-13,5	-2,9	3,6
Stopa bezrobocia (stan w końcu okresu) w %	18,7	16,5	16,0	16,3	16,4	14,2	13,7	14,2

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

W województwie w końcu 2016 r. stopa bezrobocia rejestrowanego ukształtowała się na poziomie 14,2% i była niższa (o 2,0 p. proc.) niż rok wcześniej, jak i w stosunku do 2010 r. (o 5,8 p. proc.). Stopa bezrobocia w województwie, podobnie jak w latach ubiegłych, była najwyższa w kraju. Wskaźnik ogólnokrajowy w końcu grudnia wyniósł 8,3% (przed rokiem 9,7%) i był niższy o 4,1 p. proc. w porównaniu z analogicznym okresem 2010 r.

W skali roku spadek stopy bezrobocia odnotowano we wszystkich powiatach i wyniósł on od 0,7 p. proc. w Olsztynie i powiecie bartoszyckim do 5,6 p. proc. w powiecie piskim. Nadal obserwowano dość duże terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia w województwie. Rozpiętość pomiędzy najniższą i najwyższą wartością wskaźnika w powiatach na koniec 2016 r. wyniosła 20,1 p. proc. i w skali roku zmniejszyła się o 1,4 p. proc. Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach: braniewskim (25,2%) oraz kętrzyńskim i bartoszyckim (po 23,7%), najniższą zaś – w mieście na prawach powiatu Olsztynie (5,1%) i powiecie iławskim (6,0%).

W 2016 r. w województwie warmińsko-mazurskim liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 114,6 tys. osób i była niższa niż przed rokiem (o 8,8 tys., tj. o 7,1%) oraz niższa w porównaniu z zanotowaną w 2010 r. (o 49,7 tys., tj. o 30,2%).

Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich odsetek w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych zwiększył się w stosunku do 2015 r. (o 0,6 p. proc.) i wyniósł 86,7%.

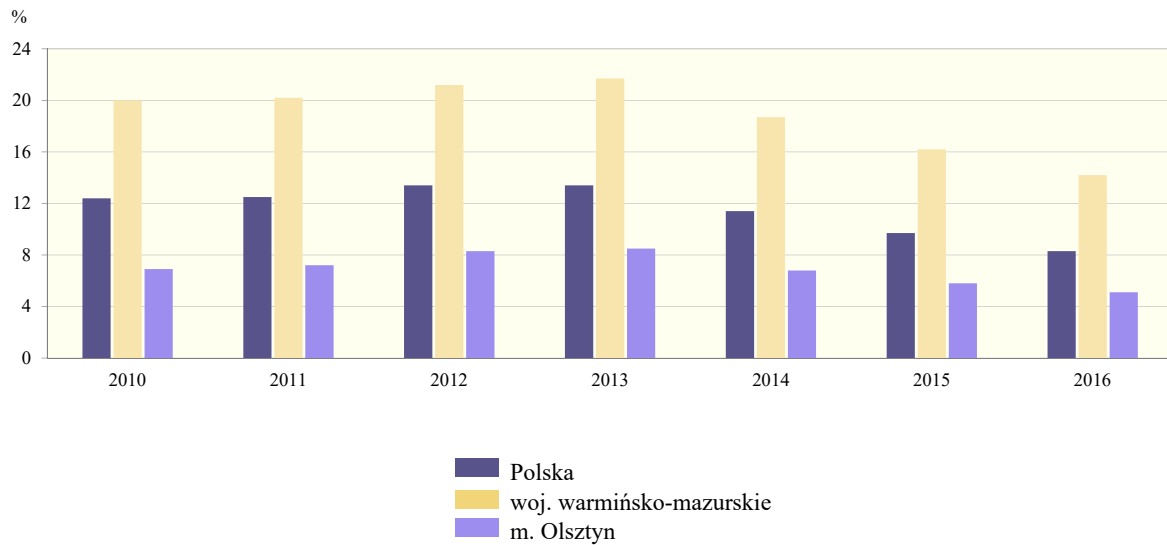
W skali roku wzrósł odsetek m.in. osób pracujących przed zarejestrowaniem (do 86,8%, tj. o 2,1 p. proc.) oraz osób bez kwalifikacji zawodowych (do 31,0%, tj. o 0,1 p. proc.). Obniżył się odsetek m.in. osób długotrwale bezrobotnych (do 38,9%, tj. o 3,3 p. proc.), osób w wieku do 25 lat (do 24,5%, tj. o 1,7 p. proc.), osób bez doświadczenia zawodowego (do 22,2%, tj. o 1,9 p. proc.) oraz osób dotychczas niepracujących (do 13,2%, tj. o 2,1 p. proc.).

Z ewidencji bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim w ciągu 2016 r. wykreślono 125,0 tys. osób, tj. o 9,4% mniej niż przed rokiem oraz o 25,4% mniej niż w 2010 r. Główną przyczynę wyrejestrowania stanowiło podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 64,6 tys. osób (wobec 69,7 tys. przed rokiem). Udział tej kategorii bezrobotnych w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zwiększył się w ujęciu rocznym o 1,2 p. proc. do 51,7%. Zwiększył się także udział osób, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego (do 6,8%, tj. o 0,9 p. proc.). W strukturze osób wykreślonych z ewidencji spadek odnotowano w przypadku osób, które utraciły status bezrobotnego w wyniku niepotwierdzenia gotowości do pracy (spadek do 19,8%, tj. o 1,1 p. proc.) oraz osób, które rozpoczęły staż lub szkolenia u pracodawców (ich odsetek zmalał do 7,5%, tj. o 1,6 p. proc.).

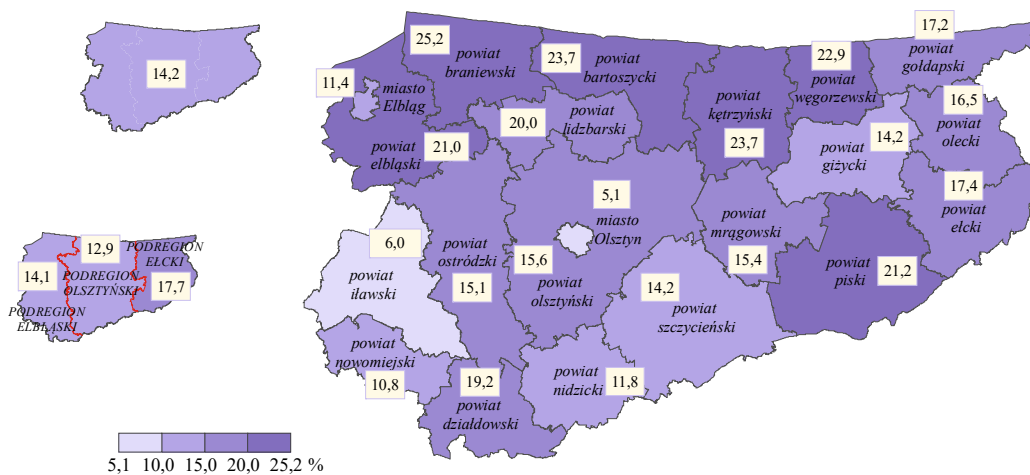
Bilans bezrobotnych, podobnie jak przed rokiem, kształtował się korzystnie. W ciągu roku zarejestrowano o 10,4 tys. osób mniej niż wyłączono z ewidencji. Relacja napływu do odpływu ukształtowała się na poziomie 91,7%, podczas gdy w Polsce wskaźnik ten wyniósł 90,5%.

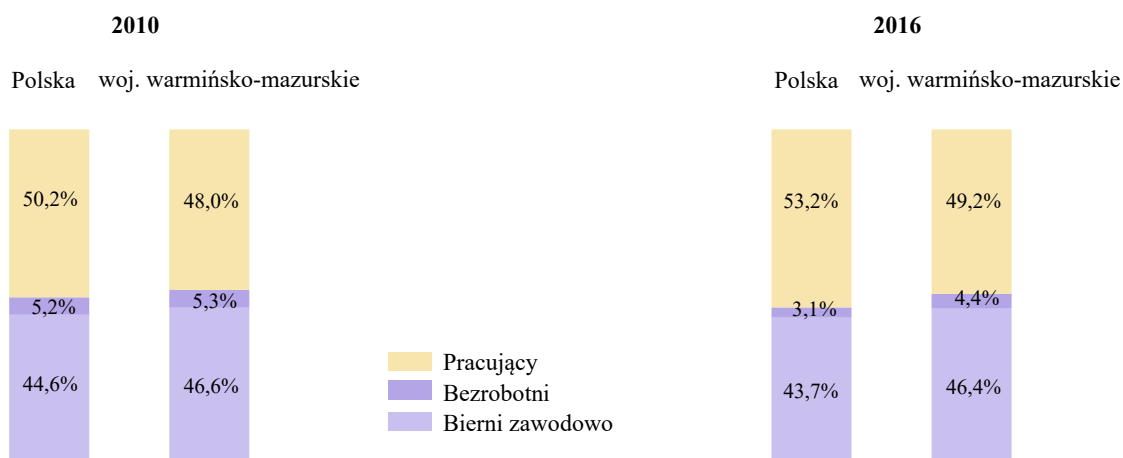
Powiatowe urzędy pracy w województwie warmińsko-mazurskim w ciągu 2016 r. dysponowały 60,2 tys. ofert pracy, tj. o 9,4% więcej niż rok wcześniej. W końcu grudnia na 1 ofertę pracy przypadało 40 bezrobotnych (wobec 67 osób przed rokiem) i wskaźnik ten był wyższy niż w kraju (21). W powiecie iławskim i kętrzyńskim na jedną ofertę pracy przypadała najmniejsza liczba bezrobotnych (odpowiednio 8 i 10 osób). W Olsztynie na ofertę pracy przypadało 26 osób bezrobotnych, a w Elblągu 35 osób.

Wyk. 20. Stopa bezrobocia rejestrowanego
Stan w dniu 31 XII

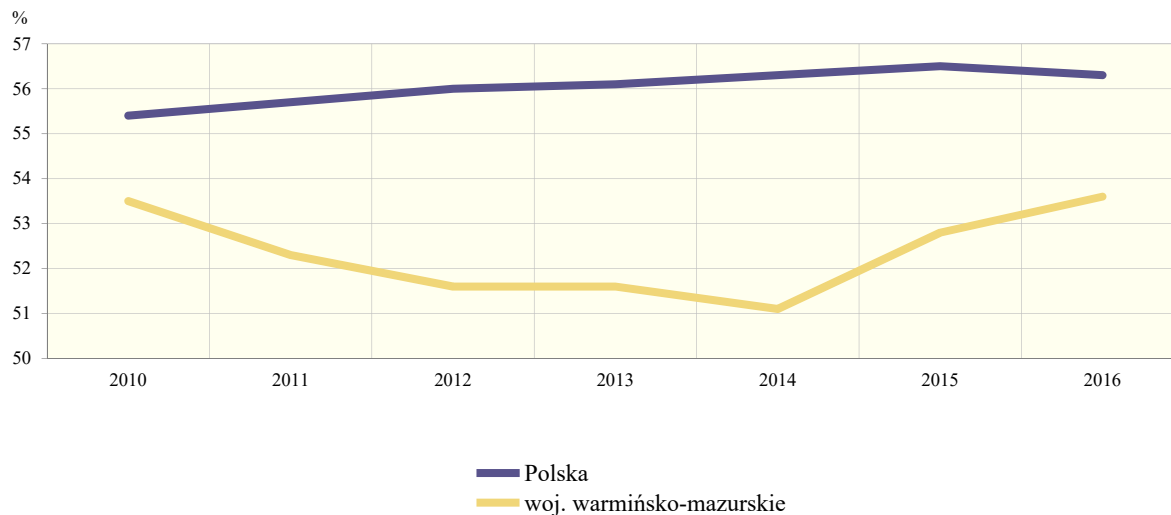

Wyk. 21. Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie warmińsko-mazurskim
według podregionów i powiatów w 2016 r.
Stan w dniu 31 XII

Wyk. 22. Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej wg statusu na rynku pracy w IV kwartale^a

^a Według BAEL.

Wyk. 23. Współczynnik aktywności zawodowej w IV kwartale^a

^a Według BAEL.

■ BADANIE AKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ LUDNOŚCI ¹

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) przeprowadzonego w IV kwartale 2016 r. w województwie warmińsko-mazurskim wskazują, że w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku:

- spadła liczba osób bezrobotnych,
- zwiększył się udział zatrudnionych w ogólnej liczbie ludności,
- spadło obciążenie osób pracujących osobami niepracującymi,
- liczba biernych zawodowo zmniejszyła się.

W IV kwartale 2016 r. zbiorowość aktywnych zawodowo w regionie liczyła 599 tys. osób, a biernych zawodowo – 518 tys. Ludność aktywną zawodowo tworzyli pracujący (550 tys. osób) i bezrobotni (49 tys. osób).

Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzonego w cyklu kwartalnym. Badaniem objęte są osoby będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach.

Tabl. 9. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Aktywni zawodowo w tys.	17 153	17 489	17 286
pracujący	15 557	16 280	16 328
bezrobotni	1 597	1 210	958
Bierni zawodowo w tys.	13 826	13 473	13 410
Współczynnik aktywności zawodowej w % ..	55,4	56,5	56,3
Wskaźnik zatrudnienia w %	50,2	52,6	53,2
Stopa bezrobocia w %	9,3	6,9	5,5
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
Aktywni zawodowo w tys.	611	652	599
pracujący	549	600	550
bezrobotni	61	52	49
Bierni zawodowo w tys.	533	583	518
Współczynnik aktywności zawodowej w % ..	53,5	52,8	53,6
Wskaźnik zatrudnienia w %	48,0	48,5	49,2
Stopa bezrobocia w %	10,0	8,0	8,2

Struktura ludności według statusu na rynku pracy uległa zmianie zarówno w stosunku do notowanej w IV kwartale roku poprzedniego, jak i 2010 r. W odniesieniu do analogicznego okresu 2015 r. zwiększył się (o 0,7 p. proc.) udział pracujących w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej oraz udział osób bezrobotnych (o 0,2 p. proc.). Udział osób biernych zawodowo zmalał

¹ Dane nie obejmują osób w obiektach zbiorowego zakwaterowania i bezdomnych oraz osób nieobecnych w gospodarstwach domowych 12 miesięcy i więcej.

(o 0,8 p. proc.). W porównaniu z IV kwartałem 2010 r. odnotowano wzrost udziału pracujących (o 1,2 p. proc.) oraz spadek odsetka bezrobotnych (o 0,9 p. proc.). Udział biernych zawodowo zmalał (o 0,2 p. proc.).

Liczba aktywnych zawodowo w IV kwartale 2016 r. zmniejszyła się w stosunku do zanotowanej w analogicznym okresie roku poprzedniego o 8,1%, a w odniesieniu do 2010 r. zmalała o 2,0%. Spadek w porównaniu z rokiem ubiegłym zaobserwowano zarówno wśród kobiet (o 9,5%), jak i wśród mężczyzn (o 7,1%).

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności (ogółem lub danej grupy).

W ostatnim kwartale 2016 r. w województwie współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 53,6% (jego wartość dla kraju wyniosła 52,8%). W regionie w ujęciu rocznym współczynnik aktywności zawodowej wzrósł o 0,8 p. proc., natomiast w odniesieniu do analogicznego kwartału 2010 r. – zmniejszył się o 0,1 p. proc. (w skali kraju zaobserwowano odpowiednio spadek o 0,2 p. proc. i wzrost o 0,9 p. proc.).

W IV kwartale 2016 r. w województwie warmińsko-mazurskim wśród mężczyzn zanotowano wyższą wartość wskaźnika aktywności zawodowej niż wśród kobiet (63,1%, wobec 44,7%).

Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
- formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych) jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące; jeśli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w BAEL w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Zbiorowość pracujących w IV kwartale 2016 r. liczyła 550 tys. i ukształtowała się na poziomie niższym od zanotowanego rok wcześniej. Było to wynikiem przede wszystkim spadku liczby pracujących kobiet oraz osób mieszkających w miastach. W porównaniu z analogicznym kwartałem 2010 r. liczba pracujących zwiększyła się o 1 tys. osób (tj. o 0,2%), a obserwowany wzrost dotyczył kobiet i osób zamieszkałych na wsi.

Biorąc pod uwagę wiek pracujących, w IV kwartale 2016 r. największy udział miały osoby w wieku 35–44 lata (27,4%) oraz 25–34 lata (25,5%), najmniejszy zaś udział w omawianej zbiorowości miały osoby z grupy wiekowej 15–24 lata (8,0%).

Wskaźnik zatrudnienia w województwie warmińsko-mazurskim wyniósł 49,2% i był o 4,0 p. proc. niższy od średniego w kraju. W odniesieniu do analogicznego kwartału 2015 r. zwiększył się on o 0,7 p. proc. W skali kraju wzrósł (o 0,6 p. proc.).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności (ogółem lub danej grupy).

W IV kwartale 2016 r. liczba bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim wyniosła 49 tys. osób i w odniesieniu do analogicznego kwartału roku poprzedniego zmalała (o 5,8%).

W porównaniu z IV kwartałem 2010 r. liczba osób bezrobotnych była niższa o 12 tys. (o 19,7%).

W IV kwartale 2016 r. wśród ogółu osób bezrobotnych w regionie ponad połowę (55,1%) stanowili mężczyźni.

Bezrobotni to osoby w wieku 15–74 lata, które spełniły jednocześnie trzy warunki: w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy oraz były gotowe podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym. Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Analiza bezrobotnych pod względem wieku w województwie warmińsko-mazurskim w IV kwartale 2016 r. wykazała, że najliczniejszą grupę tworzyły osoby należące do przedziału wiekowego 25–34 lata (37,5% ogółu bezrobotnych). Najmniejszą zbiorowość stanowiły osoby 55–letnie i starsze (8,3%).

Przeciętny czas poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne w IV kwartale 2016 r. w województwie warmińsko-mazurskim wyniósł 10 miesięcy (w kraju 11 miesięcy). W porównaniu z ubiegłym rokiem okres ten uległ skróceniu o 2 miesiące (w Polsce o miesiąc). W analizowanym kwartale w regionie liczba osób długotrwale poszukujących pracy (tzn. dłużej niż rok) wyniosła 9 tys. i stanowiła 18,8% ogółu bezrobotnych (wobec 25,0% rok wcześniej). W kraju w IV kwartale 2016 r. zanotowano spadek (o 3,1 p. proc.) udziału osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w ogólnej liczbie bezrobotnych do 26,6%.

Stopa bezrobocia w IV kwartale 2016 r. w województwie warmińsko-mazurskim kształtowała się na poziomie 8,2% i była o 2,7 p. proc. wyższa od wskaźnika ogólnokrajowego. W porównaniu z poprzednim rokiem w regionie wzrosła o 0,2 p. proc. (w kraju spadek o 1,4 p. proc.). W odniesieniu do analogicznego okresu 2010 r. odnotowano spadek stopy bezrobocia o 1,8 p.

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

proc. (w kraju spadek o 3,8 p. proc.). W IV kwartale 2016 r. w województwie analizowany wskaźnik w przypadku mężczyzn był niższy (7,9%), niż w przypadku kobiet (8,5%).

W IV kwartale 2016 r. zbiorowość biernych zawodowo liczyła 518 tys. osób i stanowiła 46,4% ogółu mieszkańców województwa w wieku 15 lat i więcej (w kraju 43,7%). W porównaniu z poprzednim rokiem liczba nieaktywnych zawodowo w województwie zmalała o 11,1% (w Polsce spadła o 0,4%), a w stosunku do analogicznego okresu 2010 r. była niższa o 2,8% (w Polsce spadła o 3,0%). W IV kwartale 2016 r. 61,4% populacji osób nieaktywnych zawodowo w regionie stanowiły kobiety (w kraju 61,8%).

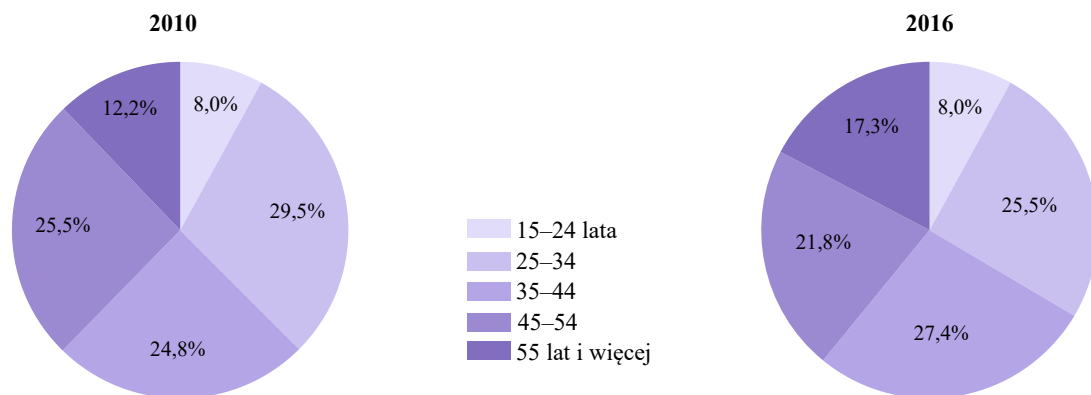
W IV kwartale 2016 r. na 1 000 pracujących przypadało 1 031 osób bezrobotnych i biernych zawodowo. Rok wcześniej obciążenie to wynosiło 1 058 osób, natomiast w analogicznym okresie 2010 r. 1 082 osoby. W IV kwartale 2016 r. w województwie na 1 000 pracujących przypadało więcej osób pozostających bez pracy niż w skali kraju, podobnie jak w analogicznych okresach 2015 r. i 2010 r.

Dane prezentujące rynek pracy w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

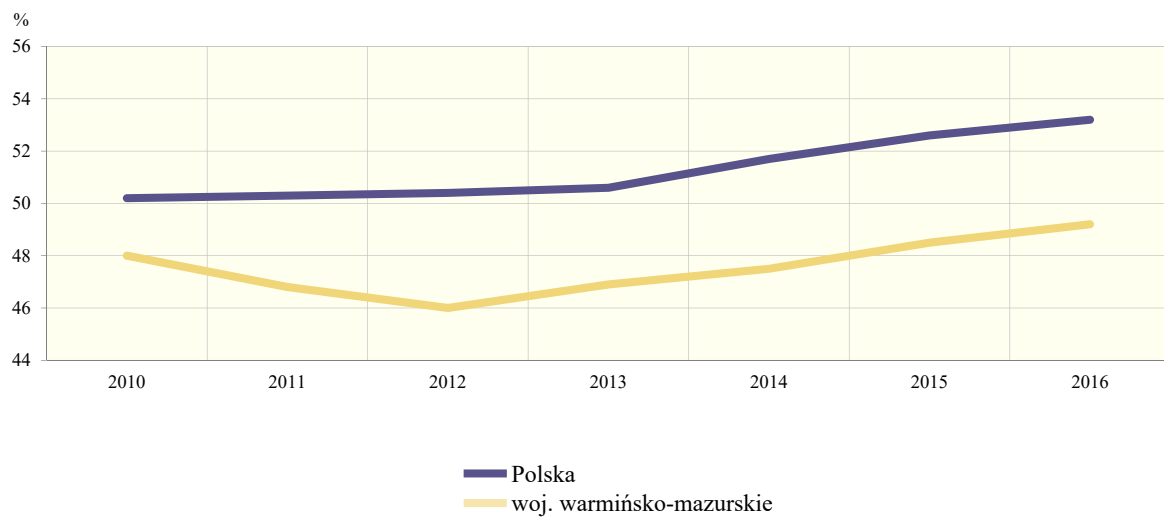
- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
  - „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał,
  - „Aktywność ekonomiczna ludności w województwie warmińsko-mazurskim” – opracowanie sygnałne dostępne co kwartał,
  - „Rynek pracy w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2014 i 2015”;
jak również w Banku Danych Lokalnych.
-

Wyk. 24. **Struktura pracujących według wieku w województwie warmińsko-mazurskim w IV kwartale^a**

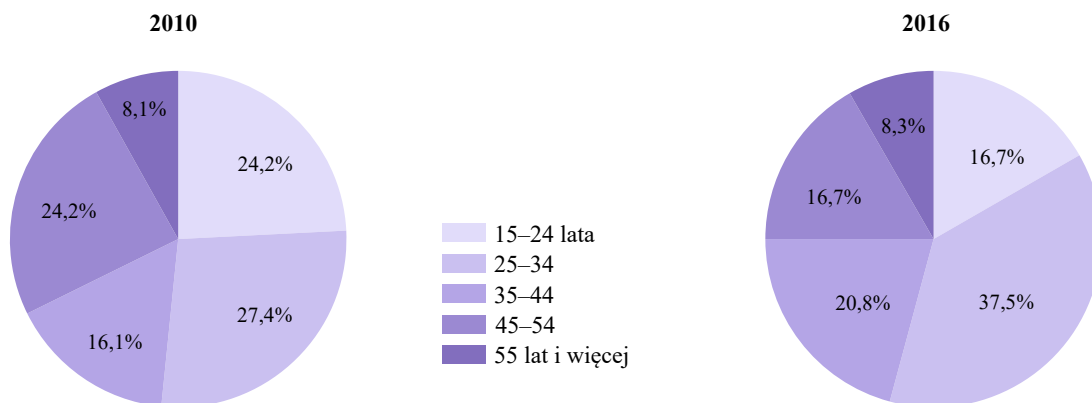
^a Według BAEL.

Wyk. 25. **Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale^a**

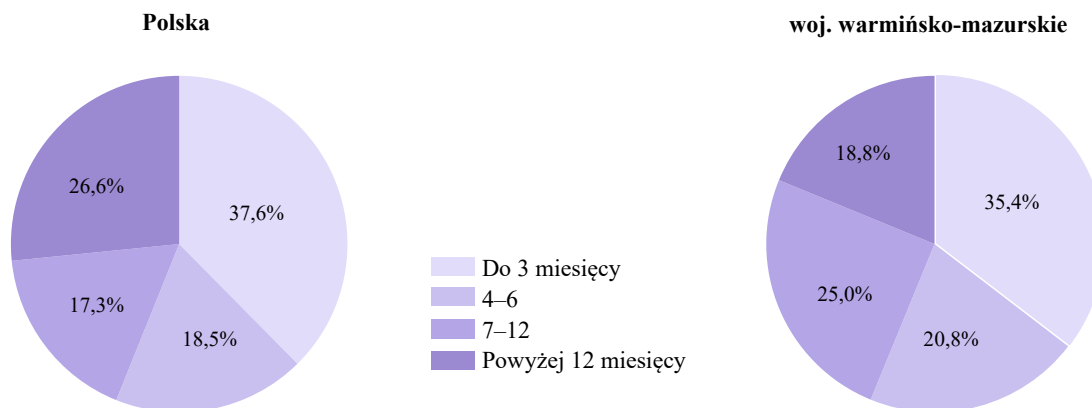
^a Według BAEL.

Wyk. 26. **Struktura bezrobotnych według wieku w województwie warmińsko-mazurskim w IV kwartale^a**

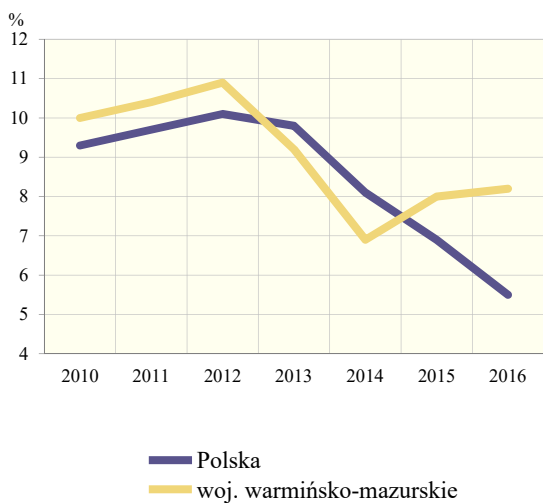
^a Według BAEL.

Wyk. 27. **Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w IV kwartale 2016 r.^a**

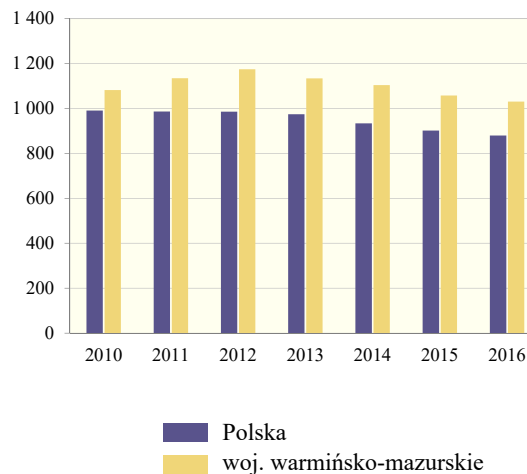
^a Według BAEL.

Wyk. 28. **Stopa bezrobocia w IV kwartale^a**

^a Według BAEL.

Wyk. 29. **Liczba osób niepracujących na 1 000 osób pracujących w IV kwartale^a**

^a Według BAEL.

WYNAGRODZENIA

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2016 r. w województwie warmińsko-mazurskim ukształtowało się na poziomie wyższym niż rok wcześniej. Zwiększyło się również średnie wynagrodzenie za godzinę pracy w sektorze przedsiębiorstw oraz czas przepracowany.

Tabl. 10. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw**

Wyszczególnienie	2010	2015	2016		
	w złotych			2010=100	2014=100
Polska	3 434,62	4 121,41	4 277,03	124,5	103,8
Warmińsko-mazurskie	2 739,09	3 345,93	3 495,50	127,6	104,5
m. Olsztyn	3 190,69	3 799,44	3 948,95	123,8	103,9

W 2016 r. w województwie przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło poziom 3 495,50 zł i było wyższe niż w roku poprzednim o 4,5%. W kraju przeciętne wynagrodzenie brutto wyniosło 4 277,03 zł, co oznacza wzrost o 3,8% w odniesieniu do zanotowanego przed rokiem.

Przeciętne wynagrodzenie brutto to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku do podziału lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie, po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.

Tabl. 11. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim**

Wyszczególnienie	2015				2016				w zł
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100								
O g ó l e m	104,8	104,3	104,0	104,1	103,2	104,4	104,4	104,5	3 495,50
w tym:									
Przemysł	103,6	103,2	103,2	103,5	104,1	105,0	105,1	105,2	3 613,35
w tym przetwórstwo przemysłowe	103,8	103,4	103,3	103,6	104,1	105,2	105,4	105,4	3 582,00
Budownictwo	108,6	108,3	106,2	104,4	99,7	102,3	103,6	104,5	3 511,34
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	105,5	104,5	104,5	104,7	104,5	104,9	104,9	104,9	3 002,33
Transport i gospodarka magazynowa	104,2	102,8	103,5	103,7	103,9	106,0	104,4	103,2	2 964,62
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	102,0	101,3	103,8	104,8	102,9	105,6	105,2	103,3	2 891,55
Informacja i komunikacja	104,9	108,1	108,5	108,0	112,3	111,4	108,1	108,7	4 814,55
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	105,3	104,9	106,5	106,0	106,6	105,3	105,3	105,3	4 329,80

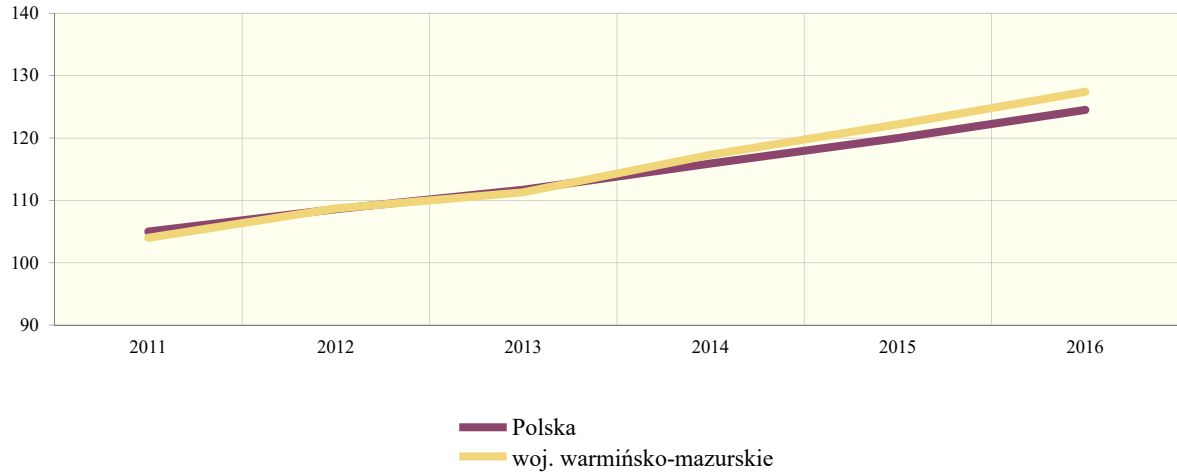
W stosunku do poprzedniego roku wzrost wynagrodzeń wystąpił w większości sekcji sektora przedsiębiorstw m.in.: w informacji i komunikacji (o 8,7%), administrowaniu i działalności wspierającej (6,2%), obsłudze rynku nieruchomości (o 5,3%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 4,9%), budownictwie (o 4,5%) oraz zakwaterowaniu i gastronomii (o 3,3%). Spadek wynagrodzeń zaobserwowano m. in. w sekcji górnictwo i wydobywanie (o 9,3%).

W 2016 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto wyższe od przeciętnego wynagrodzenia w województwie warmińsko-mazurskim zanotowano m.in.: w sekcji informacja i komunikacja (o 37,7%) oraz obsługa rynku nieruchomości (o 23,9%). Niższe natomiast wynagrodzenia zanotowano m.in.: w administrowaniu i działalności wspierającej (o 31,9%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 17,3%), transporcie i gospodarce magazynowej (o 15,2%) oraz handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 14,1%).

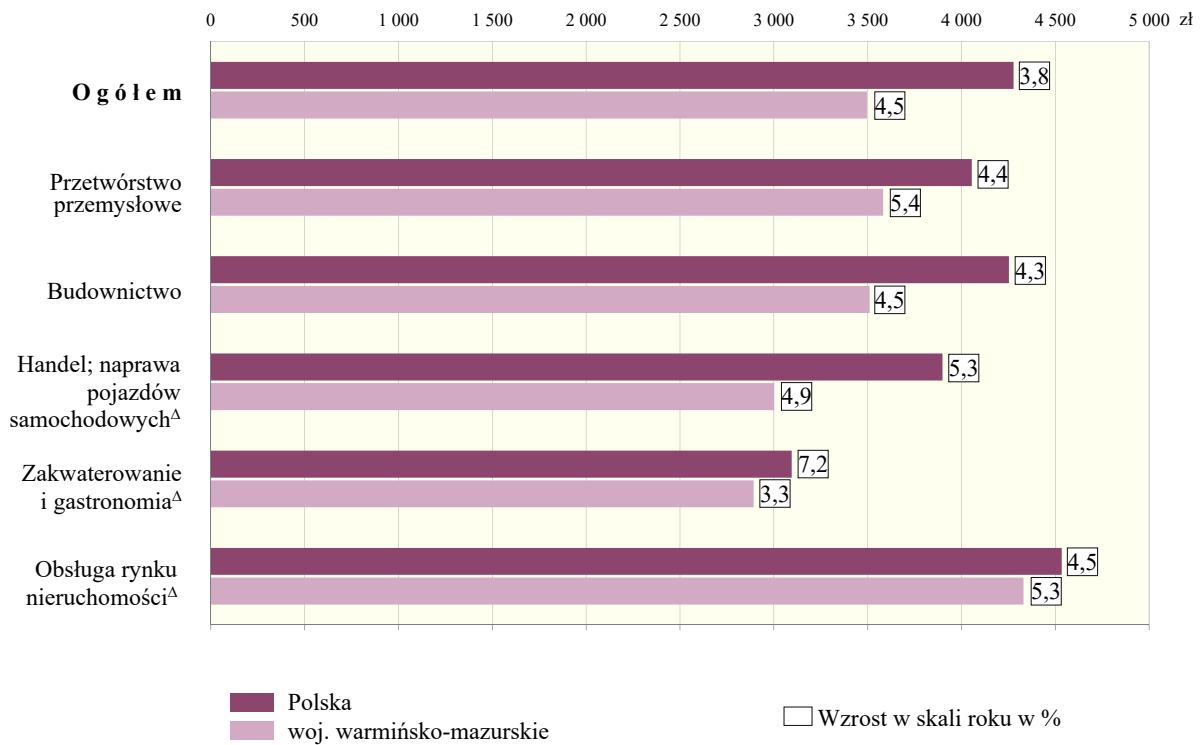
W 2016 r. w jednostkach sektora przedsiębiorstw w województwie przepracowano łącznie 246,6 mln godzin, tj. o 2,1% więcej niż przed rokiem. Najwięcej godzin przepracowano w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe – 134,0 mln (54,4% ogółu) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych – 36,9 mln (15,0% ogółu), najmniej m.in.: w górnictwie i wydobywaniu – 1,0 mln (0,3% ogółu) oraz informacji i komunikacji – 1,7 mln (0,7% ogółu).

Średni czas przepracowany w ciągu miesiąca przez 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw w 2016 r. wyniósł, podobnie jak rok wcześniej 148 godzin.

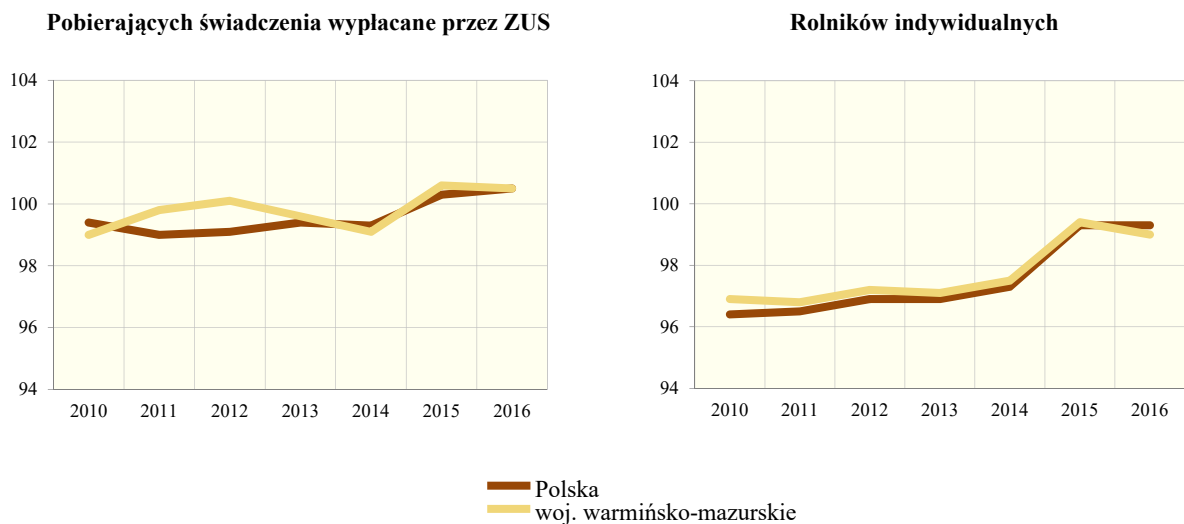
Wyk. 30. **Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw**
2010 = 100

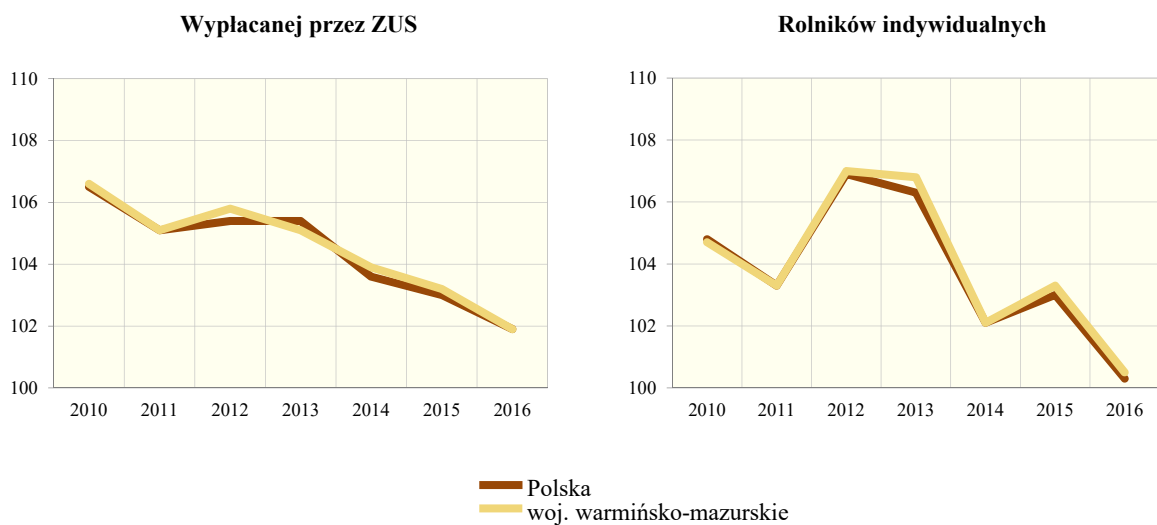
Wyk. 31. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w wybranych sekcjach PKD w 2016 r.**

Wyk. 32. **Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów**
Rok poprzedni = 100

Wyk. 33. **Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto**
Rok poprzedni = 100

Przeciętne wynagrodzenie godzinowe brutto w tym okresie ukształtowało się na poziomie 23,59 zł. W porównaniu z 2015 r. zaobserwowano wzrost wynagrodzenia za godzinę pracy o 4,5%. Najwyższe wynagrodzenie za przepracowaną godzinę otrzymali zatrudnieni w sekcji informacja i komunikacja obsługa rynku nieruchomości, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna oraz w przemyśle, najniższe natomiast w administrowaniu i działalności wspierającej, transporcie i gospodarce magazynowej, zakwaterowaniu i gastronomii oraz handlu; naprawie pojazdów samochodowych.

Dane prezentujące przeciętne wynagrodzenia brutto w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- *„Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,*
  - *„Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał,*
  - *„Rynek pracy w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2014 i 2015”;*
jak również w Banku Danych Lokalnych.
-

ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

W województwie warmińsko-mazurskim w 2016 r. zwiększyła się liczba emerytów i rencistów w porównaniu z rokiem poprzednim.

W analizowanym roku odnotowano wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto, przy czym wyższą dynamiką charakteryzowały się świadczenia wypłacone przez ZUS.

W 2016 r. w województwie liczba emerytów i rencistów wyniosła 292,6 tys. osób i była wyższa od notowanej przed rokiem (o 0,9 tys. osób, tj. o 0,3%). W porównaniu do 2010 r. zmalała o 7,1 tys. osób. Podobne zmiany w tym zakresie zaszły w skali kraju – w omawianym roku świadczenia wypłacano 8 507,2 tys. osób, czyli o 0,4% więcej niż w roku poprzednim i o 4,0% mniej niż w 2010 r.

Tabl. 12. Świadczenia społeczne

Wyszczególnienie	2010	2015	2016		
			2010=100	2015=100	
POLSKA					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	8 866,0	8 476,9	8 507,2	96,0	100,4
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS ^a	7 491,4	7 273,8	7 312,8	97,6	100,5
rolników indywidualnych	1 374,7	1 203,2	1 194,4	86,9	99,3
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS ^a w zł.....	1 588,95	1 980,96	2 018,48	127,0	101,9
w tym emerytura	1 698,35	2 096,55	2 131,70	125,5	101,7
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	954,68	1 179,63	1 182,83	123,9	100,3
w tym emerytura	996,18	1 209,81	1 210,30	121,5	100,0
WARMIŃSKO-MAZURSKIE					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	299,7	291,7	292,6	97,6	100,3
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS.....	249,6	247,3	248,7	99,6	100,5
rolników indywidualnych	50,1	44,4	43,9	87,6	99,0
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł.....	1 428,63	1 789,53	1 824,03	127,7	101,9
w tym emerytura	1 557,82	1 922,42	1 951,93	125,3	101,5
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	955,05	1 189,75	1 195,90	125,2	100,5
w tym emerytura	1 000,80	1 223,12	1 225,47	122,4	100,2

^a Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSWiA oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSWiA oraz MS, a także wypłatami świadczeń rolnych z MON, MSWiA oraz MS nieuwzględnionymi w województwie.

W 2016 r. odsetek osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w województwie w ogólnej ich zbiorowości w Polsce wyniósł 3,4% i był taki sam jak rok wcześniej. Świadczeniobiorcy ZUS

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r., także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) oraz w okresie od 1 I 2009 r. do 30 VI 2014 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (OFE).

z terenu województwa warmińsko-mazurskiego stanowili 3,4% populacji w kraju, a świadczeniobiorcy KRUS 3,7%.

W 2016 r. emerytury i renty z ZUS otrzymywało 248,7 tys. osób, tj. więcej niż przed rokiem (o 0,5%) i mniej niż w 2010 r. (o 0,4%). W stosunku do 2015 r. zmalała liczba rencistów otrzymujących świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (o 5,9%) oraz liczba osób pobierających renty rodzinne (o 0,6%). W 2016 r. najliczniejszą

grupę świadczeniobiorców ZUS stanowili emeryci (67,0% całej zbiorowości).

Tabl. 13. Świadczenia społeczne w województwie warmińsko-mazurskim

Wyszczególnienie	2015				2016			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	291,1	291,3	291,5	291,7	292,5	292,6	292,6	292,6
analogiczny okres poprzedniego roku=100.....	99,9	99,3	100,3	100,4	100,5	100,4	100,3	100,3
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS.....	246,9	247,1	247,2	247,3	248,3	248,5	248,5	248,7
analogiczny okres poprzedniego roku=100.....	100,2	99,5	100,5	100,6	100,6	100,6	100,5	100,5
rolników indywidualnych	44,2	44,2	44,3	44,4	44,3	44,2	44,0	43,9
analogiczny okres poprzedniego roku=100.....	98,0	98,5	99,1	99,4	100,2	99,8	99,3	99,0
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:								
wypłacana przez ZUS	1 762,36	1 790,16	1 783,99	1 789,53	1 813,60	1 817,33	1 820,69	1 824,03
analogiczny okres poprzedniego roku=100.....	103,5	104,7	103,1	103,2	102,9	102,3	102,1	101,9
rolników indywidualnych	1 170,04	1 187,46	1 189,38	1 189,75	1 192,57	1 194,81	1 195,58	1 195,90
analogiczny okres poprzedniego roku=100.....	102,3	103,4	103,4	103,3	101,9	100,6	100,5	100,5

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

Inaczej kształtowała się dynamika liczby osób otrzymujących świadczenia emerytalno-rentowe w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych – zanotowano zmniejszenie ich zbiorowości w porównaniu z 2015 r. Emerytury i renty rolnicze w 2016 r. pobierało 43,9 tys. osób (o 1,0% mniej niż przed rokiem i o 12,4% mniej w stosunku do 2010 r.). W ciągu ostatniego roku

spadek liczby świadczeniobiorców KRUS zaobserwowano wśród osób otrzymujących renty rodzinne (o 1,5%), emerytury (o 1,0%) oraz wśród osób pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy (o 0,8%).

Podobnie jak w przypadku ZUS, wśród pobierających świadczenia z KRUS dominowali emeryci, a ich odsetek wyniósł 74,8%, najniższy zaś udział miały osoby pobierające renty rodzinne, które stanowiły 4,6% ogółu beneficjentów świadczeń KRUS.

Świadczenia emerytalno-rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących oraz wyrównawczych) uwzględniającą zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

W województwie w 2016 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wyniosła 1 824,03 zł i była wyższa (podobnie jak w kraju) o 1,9% niż przed rokiem. To samo świadczenie pobierane przez rolników indywidualnych ukształtowało się na poziomie

1 195,90 zł i zwiększyło się w ciągu roku o 0,5%, a w kraju o 0,3%.

Tendencję wzrostową obserwowano w przypadku wszystkich kategorii świadczeń zarówno w województwie, jak i w kraju. Największy wzrost w ciągu ostatniego roku w województwie odnotowano w przypadku rent rodzinnych z KRUS o 2,4%, a w kraju emerytur oraz rent rodzinnych ZUS (po 1,7%).

Świadczenia emerytalno-rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

W 2016 r. wysokość świadczeń z ZUS w województwie ukształtowała się poniżej średniej krajowej (o 9,6%), natomiast z KRUS świadczenia były wyższe (o 1,1%). Pod względem przeciętnej emerytury i renty z ZUS, województwo plasowało się na trzynastym miejscu w kraju, a w przypadku analogicznego świadczenia pobieranego przez rolników indywidualnych na szóstym miejscu.

Wypłaty realizowane przez KRUS w poszczególnych kategoriach świadczeń były wyższe od krajowych (renty rodzinne o 4,2%, emerytury o 1,3%, renty z tytułu niezdolności do pracy o 1,2%), natomiast wypłaty z ZUS były niższe od krajowych (renty rodzinne o 11,2%, renty z tytułu niezdolności do pracy o 8,9%, emerytury o 8,4%).

Dane prezentujące świadczenia społeczne w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w publikacji pt. „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego”, który co kwartał udostępniony jest na stronie internetowej Urzędu, jak również w Banku Danych Lokalnych.

CENY

W województwie warmińsko-mazurskim, podobnie jak w kraju, w 2016 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych w porównaniu z rokiem poprzednim obniżyły się. Obniżeniu uległy ceny w zakresie odzieży i obuwia, transportu, rekreacji i kultury, zdrowia i mieszkania. Wzrosły ceny napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych, żywności i napojów bezalkoholowych oraz ceny związane z edukacją.

Podstawę do opracowania wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczono przy przyjęciu systemu wag z roku poprzedzającego rok badany.

Systemy wag w zakresie poszczególnych województw oraz w skali kraju opracowano na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych. Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP, do 2013 r. – COICOP/HICP).

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie warmińsko-mazurskim w 2016 r. w odniesieniu do roku poprzedniego obniżyły się o 0,5% (w Polsce o 0,6%). Mniej niż w poprzednim roku płacono za odzież i obuwie (o 4,9%) oraz za towary i usługi związane z transportem (o 4,2%), rekreacją i kulturą (o 1,5%), zdrowiem (o 0,7%), mieszkaniem (o 0,3%). Największy wzrost cen objął napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe (o 1,2%), żywność i napoje bezalkoho-

lowe (o 1,0%) oraz edukację (o 0,7%). Podobne tendencje obserwowano w skali kraju.

Tabl. 14. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych**

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
	rok poprzedni = 100		
POLSKA			
O g ó ł e m	102,6	99,1	99,4
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,7	98,3	100,8
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	105,3	101,2	100,7
Odzież i obuwie	96,2	95,2	95,6
Mieszkanie	103,3	100,5	99,4
Zdrowie	102,9	101,9	99,2
Transport	106,2	91,1	95,4
Rekreacja i kultura	99,7	100,7	98,1
Edukacja	102,7	101,1	100,8

Tabl. 14. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (dok.)**

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
	rok poprzedni = 100		
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
O g ó ł e m	103,1	99,2	99,5
Żywność i napoje bezalkoholowe	103,2	98,6	101,0
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	105,2	100,8	101,2
Odzież i obuwie	95,6	93,8	95,1
Mieszkanie	104,1	101,0	99,7
Zdrowie	102,8	101,8	99,3
Transport	107,0	91,5	95,8
Rekreacja i kultura	101,7	100,9	98,5
Edukacja	103,4	101,1	100,7

W 2016 r. największa obniżka cen towarów i usług konsumpcyjnych w odniesieniu do analogicznego okresu roku poprzedniego wystąpiła w I kwartale (1,0%). Najbardziej obniżyły się w tym czasie ceny w grupie transport (o 7,8%), odzież i obuwie (o 5,0%), rekreacja i kultura oraz mieszkanie (po 0,5%). Ceny wzrosły jedynie w czwartym kwartale 2016 roku, a najbardziej w zakresie transportu (o 3,0%), żywności i napojów bezalkoholowych (o 2,2%), edukacji (o 1,7%) oraz ceny napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (o 1,6%).

Tabl. 15. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie warmińsko-mazurskim**

Wyszczególnienie	2015				2016			
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	98,8	99,3	99,5	99,3	99,0	99,1	99,5	100,6
Żywność i napoje bezalkoholowe	96,7	98,2	99,6	99,9	100,0	100,6	101,3	102,2
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	102,1	100,7	100,3	100,1	100,5	100,9	101,8	101,6
Odzież i obuwie	94,1	93,9	93,5	93,7	95,0	95,4	95,2	94,6
Mieszkanie	101,0	101,2	100,9	100,8	99,5	99,4	99,8	100,3
Zdrowie	101,4	100,8	102,4	102,7	100,1	100,5	98,5	98,0
Transport	90,2	92,2	91,9	91,5	92,2	93,3	95,0	103,0
Rekreacja i kultura	102,3	101,1	100,8	99,3	99,5	97,5	98,2	99,0
Edukacja	101,4	101,3	101,2	100,5	100,4	100,4	100,4	101,7

W grudniu 2016 r. w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego zmiany cen były zróżnicowane, jednak za wiele artykułów płacono mniej. W województwie warmińsko-mazurskim największa obniżka cen wśród artykułów żywnościowych dotyczyła m.in. warzyw.

Źródłem informacji o cenach detalicznych prezentowanych towarów żywnościowych były notowania cen prowadzone przez ankietatorów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny towarów i usług konsumpcyjnych notowano raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone były dwa razy w miesiącu (do 2010 r. trzy razy w miesiącu).

Mniej płacono za cebulę obcinaną, ziemniaki i marchew (odpowiednio o 27,2%, 23,6% i o 22,1%). Obniżono cenę bułeczki pszennej (o 5,3%) i kaszy jęczmiennej (o 1,5%). Zdecydowanie więcej natomiast płacono za mięso, w tym za mięso wołowe z kością (o 7,9%), mięso wołowe bez kości (o 7,6%) i za mięso wieprzowe z kością (o 6,6%). Obniżono cenę kurcząt (o 5,7%) i karpia świeżego (o 4,2%). Wzrosła cena kiełbasy wędzonej (o 11,5%), szynki wieprzowej gotowanej (o 11,1%) i kiełbasy suchej (o 10,3%). Cena cukru, podobnie jak rok wcześniej, również wykazała znaczny wzrost w stosunku do roku poprzedniego (o 28,2%). Wzrosła cena benzyny silnikowej, bezołowiowej (o 9,9%) i papierosów (o 3,8%). Podrożały usługi, w tym bilet do kina (o 3,7%), centralne ogrzewanie (o 3,5%), podzelowanie obuwia męskiego (o 3,2%), wywóz nieczystości niesegregowanych (o 2,8%), pobranie zimnej wody (o 2,5%) i podgrzanie wody (o 2,2%).

Tabl. 16. **Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu**

Wyszczególnienie	2010	2015	2016	
	w złotych			XII 2015 = 100
POLSKA				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	2,08	2,21	2,21	100,0
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,96	6,60	6,45	97,7
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,68	13,79	14,61	105,9
Szynka wieprzowa gotowana – za 1kg	21,65	24,01	24,96	104,0
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5% – za 1 l	2,67	2,80	2,78	99,3
Masło świeże o zawartości tłuszczu 82,5% – za 200 g	4,27	3,98	4,90	123,1
Cebula – za 1 kg	2,25	2,20	1,76	80,0
Ziemniaki – za 1 kg	1,43	1,19	0,98	82,4
Cukier biały kryształ – za 1 kg	2,94	2,44	3,17	129,9
Sok jabłkowy – za 1 l	3,64	3,63	3,57	98,3
Garnitur męski 2-częściowy, z tkaniny z udziałem wełny (w latach 2010 i 2014 – z elanowej) – za 1 kpl.	467,17	662,30	658,97	99,5
Półbuty skórzane męskie na podszwie nie-skożanej – za 1 parę	164,09	197,64	199,02	100,7
Proszek do prania – za 300 g (w 2010 r. – za 400 g, w 2015 r. – 280 g)	4,43	5,33	5,45	x
Ciepła woda – za 1 m ³	17,89	21,68	21,79	100,5
Bilet normalny na przejazd jednorazowy autobusem miejskim	2,23	2,71	2,71	100,0
Bilet normalny do kina	15,23	18,39	19,02	103,4
Wizyta u lekarza specjalisty II stopnia	69,63	90,26	93,93	104,1
WARMIŃSKO-MAZURSKIE				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	1,94	1,96	1,97	100,5
Kurczęta patroszone – za 1 kg	6,28	6,33	5,97	94,3
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	14,24	13,82	14,73	106,6

Tabl. 16. **Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu (dok.)**

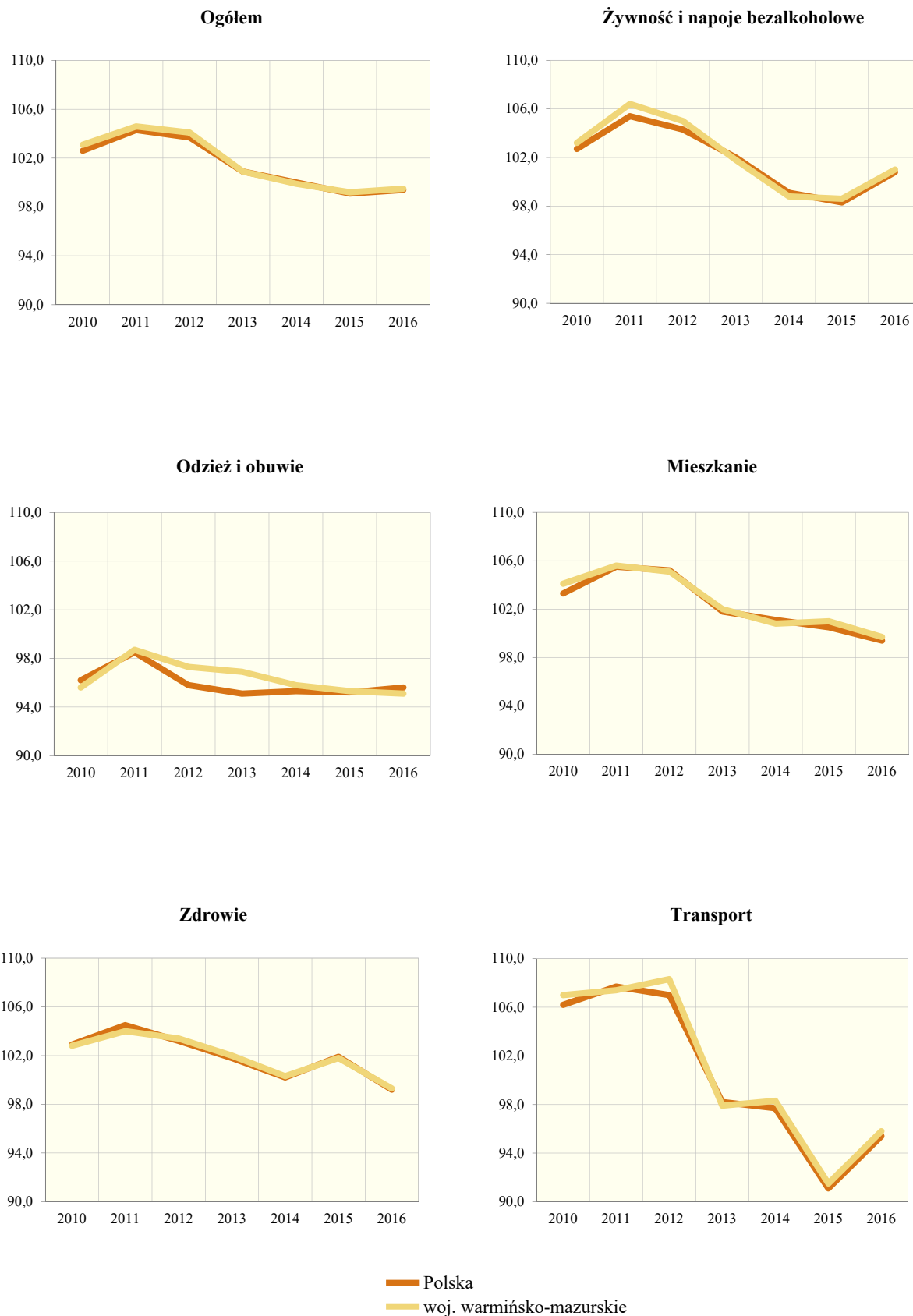
Wyszczególnienie	2010	2015	2016	
	w złotych			2015 = 100
WARMIŃSKO-MAZURSKIE (dok.)				
Szynka wieprzowa gotowana – za 1kg	20,54	23,50	26,12	111,1
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5% – za 1 l	2,53	2,92	2,88	98,6
Masło świeże o zawartości tłuszczu 82,5% – za 200 g	4,18	4,07	5,04	123,8
Cebula – za 1 kg	2,07	2,43	1,77	72,8
Ziemniaki – za 1 kg	1,33	1,40	1,07	76,4
Cukier biały kryształ – za 1 kg	2,89	2,41	3,09	128,2
Sok jabłkowy – za 1 l	3,49	3,79	3,54	93,4
Garnitur męski 2-częściowy, z tkaniny z udziałem wełny (w latach 2010 i 2014 – z elanowej) – za 1 kpl.	514,25	686,99	657,00	95,6
Półbuty skórzane męskie na podszwie nie- skórzanej – za 1 parę	165,58	189,38	184,54	97,4
Proszek do prania – za 300 g (w 2010 r. – za 400 g, w 2015 r. – za 280 g)	4,61	5,48	5,59	x
Ciepła woda – za 1 m ³	16,99	19,04	19,45	102,2
Bilet normalny na przejazd jednorazowy auto- busem miejskim	2,10	2,47	2,39	96,8
Bilet normalny do kina	15,00	16,40	17,00	103,7
Wizyta u lekarza specjalisty II stopnia	72,00	91,00	95,00	104,4

Dane prezentujące ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

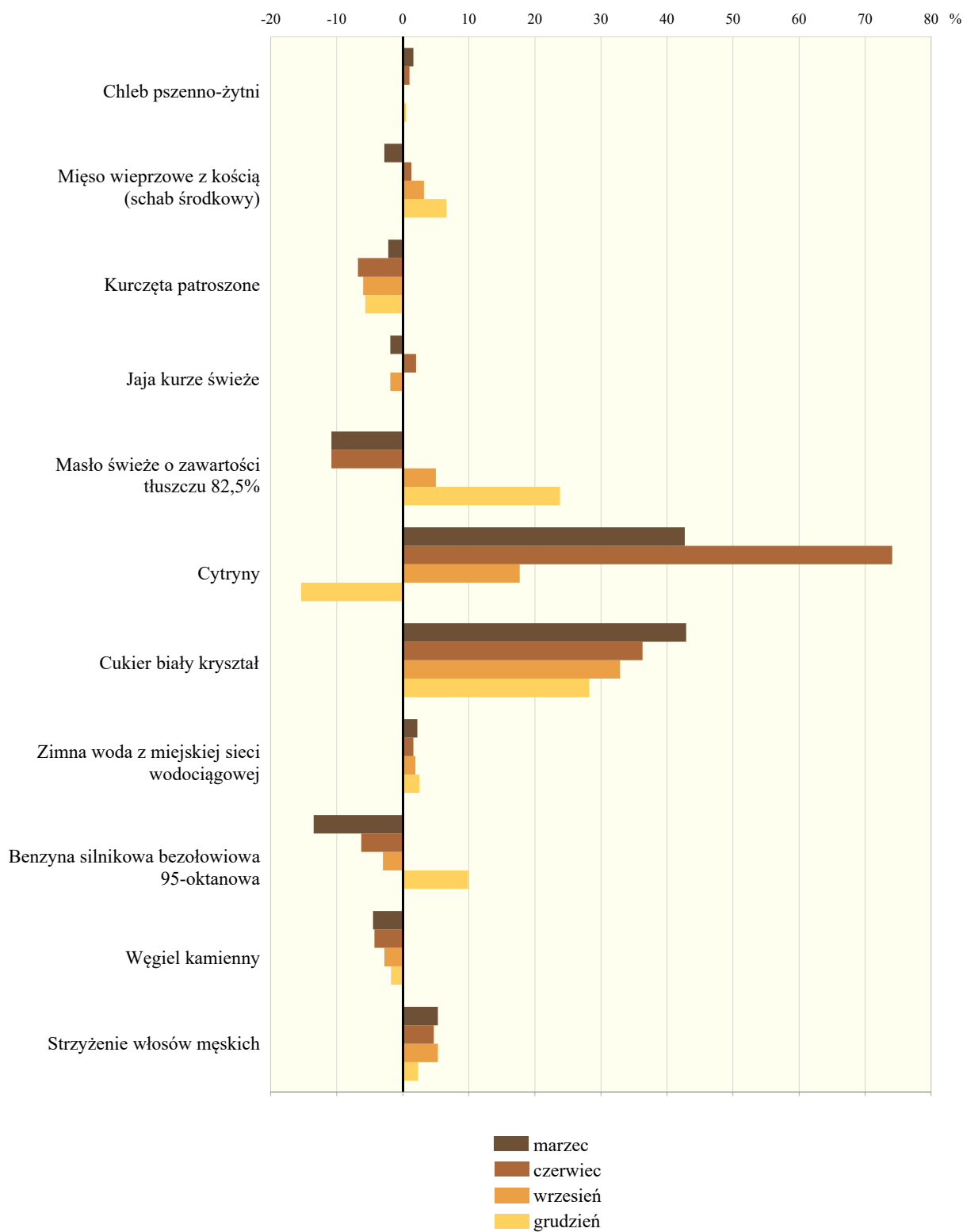
- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał,
- „Ceny w województwie warmińsko-mazurskim” – opracowanie sygnałne dostępne co roku;
jak również w Banku Danych Lokalnych.

Wyk. 34. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych**
Rok poprzedni = 100

Wyk. 35. **Zmiany cen wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie warmińsko-mazurskim w 2016 r.**
Analogiczny okres roku poprzedniego = 100

ROLNICTWO

■ WARUNKI AGROMETEOROLOGICZNE

Ciepła i słoneczna pogoda na jesieni 2015 r. niekorzystnie wpłynęła na stan uwilgotnienia gleby. Na znacznym obszarze województwa występowało silne przesuszenie gleby, które utrudniało prowadzenie prac polowych związanych z przygotowaniem stanowisk pod oziminy. Do końca września zasiano prawie całą planowaną powierzchnię zbóż ozimych. Uprawy siane zgodnie z terminem agrotechnicznym trafiły na bardzo niesprzyjające warunki w okresie kiełkowania i wschodziły nierównomiernie. Niewystarczające, krótkotrwałe i występujące lokalnie opady deszczu we wrześniu i w październiku nie zabezpieczyły potrzeb wilgotnościowych roślin. Część rolników opóźniła wykonanie siewów ze względu na duże przesuszenie warstwy uprawnej. Do końca pierwszej dekady października zakończono rozpoczęte we wrześniu siewy zbóż ozimych. Ochłodzenie z nocnymi przymrozkami wystąpiło na początku drugiej dekady miesiąca i utrzymywało się do końca października spowalniając procesy życiowe roślin. Oziminy wysiane we wrześniu rozpoczęły krzewienie pod koniec października.

Utrzymująca się w listopadzie wysoka, jak na tę porę roku, temperatura powietrza i gleby podtrzymywała wegetację i sprzyjała wyrównaniu roślin rzepaku i zbóż ozimych. Pierwsza połowa miesiąca była wyjątkowo ciepła, z opadami deszczu i bez przymrozków. Lokalnie opady były tak intensywne, że nie następowało przesiąkanie wody opadowej do głębszych warstw gleby. Chociaż warunki wilgotnościowe w listopadzie uległy poprawie, oceniano je jako gorsze od optymalnych ze względu na utrzymujący się niski poziom wód gruntowych. Wyraźne ochłodzenie z przymrozkami i krótkotrwałymi opadami śniegu wystąpiło dopiero w ostatnim tygodniu listopada.

W grudniu, który okazał się bardzo ciepły, oziminy były w dobrej kondycji, jedynie pszenica wysiana w późniejszym terminie była we wcześniejszych fazach rozwojowych. Okres wegetacji, z krótkimi przerwami, trwał prawie do końca grudnia. Ostatnie dni grudnia 2015 r. i pierwsze dni stycznia 2016 r., a następnie kilka dni lutego przyniosły znaczne obniżenie temperatury. Rośliny weszły niezahartowane w okres zimowania. Ponadto intensywne opady deszczu w pierwszej połowie listopada i grudnia spowodowały, że rośliny pobrały dużą ilość wody i w wyniku czego były mocno narażone na przemarznięcie. Dodatkowo brak było okrywy śnieżnej. Wiały silne wiatry i panowała słoneczna pogoda, co zwiększyło ryzyko wysmalania roślin. Niektóre odmiany pszenicy o słabej lub średniej zimotrwałości (<4) wypadły w 80–100%. Zimowanie rzepaku zależało m.in. od terminu siewu, uprawianej odmiany, stanu plantacji przed zimą, stopnia uszkodzenia korzeni przez śmietkę kapuścianą lub przez patogena powodującego kiłę kapusty.

Oziminy wyszły z okresu zimowania bardzo osłabione. Wiele plantacji ozimin było bardzo przeredzonych. Niska obsada roślin spowodowana była jesienną suszą, a w okresie zimy plantacje te dodatkowo ucierpiały wskutek działania niskich temperatur i wysuszających wiatrów. Stan plantacji

ozimin na wiosnę był bardzo zróżnicowany, szczególnie w przypadku rzepaku ozimego. Po dokonaniu lustracji pól rozpoczęto zaorywanie plantacji. W przypadku podjęcia decyzji o utrzymaniu uprawy ozimin zastosowano nawożenie azotem oraz intensywną ochronę fungicydową i insektycydową.

Do prac polowych związanych z przygotowaniem stanowisk pod siewy roślin jarych intensywnie przystąpiono na przełomie drugiej i trzeciej dekady marca 2016 r. Warunki pogodowe w kwietniu nie sprzyjały wegetacji roślin. Pierwsza dekada była wyjątkowo zimna, wietrzna, lokalnie z przelotnymi opadami deszczu. Dalsze wyraźne ochłodzenie nastąpiło w drugiej dekadzie miesiąca razem z dobowymi wahaniami temperatury i nocnymi przymrozkami. Taka aura utrzymywała się do końca kwietnia. Przez prawie cały miesiąc utrzymywały się niewielkie opady atmosferyczne. Poprawa uwilgotnienia gleby nastąpiła dopiero w trzeciej dekadzie miesiąca, wciąż było jednak dosyć zimno i wiały silne, chłodne wiatry. Wegetacja roślin na koniec kwietnia była opóźniona. Większość plantacji rzepaku ozimego znajdowała się w fazie rozwoju pąków kwiatowych. Ze względu na opóźnione terminy siewu i niesprzyjające warunki pogodowo-wilgotnościowe zboża jare znajdowały się w fazie rozwoju liści, a część roślin dopiero wschodziła.

Przebieg pogody w maju był zróżnicowany. Początek maja był chłodny, tylko lokalnie z opadami deszczu, a ocieplenie nadeszło pod koniec pierwszej dekady. Poprawa warunków wilgotnościowych nastąpiła w drugiej dekadzie maja, jednak było nadal dosyć chłodno. Warunki termiczne poprawiły się dopiero na początku trzeciej dekady miesiąca.

Według oceny rzeczoznawców przeprowadzonej w pierwszej dekadzie maja 2016 r. do zaorania zakwalifikowano około 20% zasianych zbóż ozimych i około 40% rzepaku ozimego.

Stan plantacji zbóż pod koniec maja był bardzo zróżnicowany w zależności od stanowiska, terminu siewu, nawożenia i ochrony chemicznej oraz warunków wilgotnościowych. Znaczna część plantacji zbóż ozimych była mocno przerzedzona, a miejsca wypadnięć często uzupełniono wsiewkami form jarych. Pod koniec maja pszenżyto ozime, żyto i jęczmień były w pełni wykłoszone lub w fazie kwitnienia, zaś pszenica w fazie kłoszenia. Zboża jare znajdowały się w fazie strzelania w źdźbło. Rzepaki rozpoczęły kwitnienie na początku maja, a pod koniec miesiąca weszły w końcową fazę kwitnienia i rozpoczęło się wiązanie łuszczyń. Plantacje były jednak mocno przerzedzone. Plantacje ziemniaków znajdowały się w fazie rozwoju liści i prowadzono na nich zabiegi ochrony chemicznej przeciwko stoncozom ziemniaczanej. Stan plantacji kukurydzy był zróżnicowany, w zależności od terminu siewu. W połowie drugiej dekady maja rozpoczęto koszenie traw na sianokiszonki.

Warunki pogodowe w czerwcu były zróżnicowane. Pierwsza dekada była dosyć chłodna z dobowymi spadkami temperatury wieczorem i w nocy. Poprawa warunków wilgotnościowych rozpoczęła się od drugiej dekady miesiąca. Padające deszcze w niektórych rejonach województwa często nie zabezpieczały potrzeb wilgotnościowych roślin. Ostatnia dekada miesiąca charakteryzowała się upałami i opadami burzowymi.

Zboża ozime pod koniec czerwca w większości znajdowały się w fazie dojrzałości mlecznej. Stan plantacji ozimin był bardzo zróżnicowany. Te, które nie ucierpiały w okresie zimowania i na których

prowadzono właściwą ochroną chemiczną, były w lepszej kondycji niż przed rokiem. Zboża jare kończyły kwitnienie lub były na początku dojrzałości wodnej ziarniaków. Rzepaki ozime weszły w fazę dojrzewania, zaś rzepaki jare w fazę wiązania łuszczyń. Pomimo intensywnego nawożenia i ochrony chemicznej stan plantacji rzepaków był zdecydowanie gorszy niż przed rokiem. Ziemniaki znajdowały się w fazie kwitnienia i prowadzono intensywne opryski przeciwko stoncy i zarazie ziemniaczanej.

Przez większość dni lipca występowały opady deszczu, często o charakterze burzowym, lokalnie powodując wylegnięcia łąnów. Było wietrznie i chłodno, jak na tę porę roku. Żniwa rozpoczęto na początku drugiej dekady miesiąca.

Przebieg warunków pogodowych w okresie tegorocznych żniw był niekorzystny. Ulewne deszcze oraz gradobicia w sierpniu spowodowały straty w uprawach. W rejonach wystąpienia gradobicia ucierpiały zasiewy zbóż, rzepaków oraz roślin strączkowych. Przez cały okres trwania żniw brak było okresu ok. 2–3 tygodni bezdeszczowej pogody umożliwiającej dokonanie zbioru. Występowały tylko krótkotrwałe okresy bezdeszczowej pogody. Po okresie wyczekiwania na poprawę pogody rolnicy zmuszeni byli do zbioru ziarna o podwyższonej wilgotności. Szczególnie odczuwalny był brak bazy suszarniczej w większości gospodarstw rolnych. Sprzęt roślin z pola utrudniały ponadto wylegnięcia i duże uwilgotnienie gleby. W drugiej połowie sierpnia zboża zaczęły porastać w kłosach. Z jednej strony duża ilość opadów w sierpniu powodowała nadmierne uwilgotnienie gleby uniemożliwiając wykonanie zabiegów uprawowych oraz siewów rzepaku ozimego i poplonów ścierniskowych, z drugiej jednak strony miała korzystny wpływ na przyrost masy zielonej kukurydzy i innych roślin pastewnych oraz runi łąkowo-pastwiskowej.

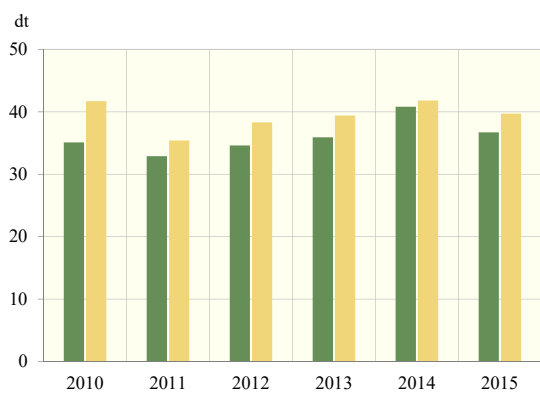
Niekorzystne warunki atmosferyczne utrzymujące się przez cały okres żniw utrudniały sprzęt roślin z pól. Szacowano, że na początku września do zbioru pozostawało jeszcze około 7% zasianych zbóż i około 30% rzepaku jarego. Żniwa zakończono w połowie września. Ze względu na obniżone parametry jakościowe część ziarna nie posiadała parametrów ziarna konsumpcyjnego i była przeznaczana na cele paszowe.

Tabl. 17. Wybrane dane dotyczące rolnictwa

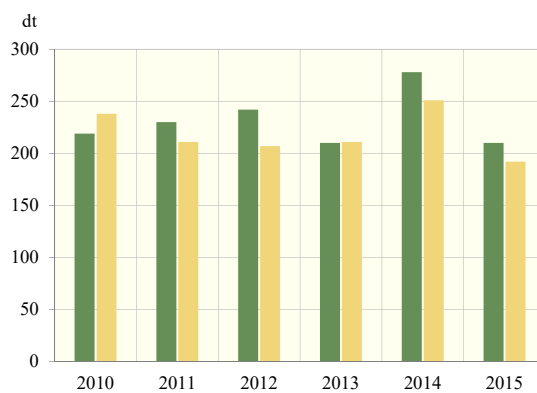
Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszankami			
zbożowymi	35,1	36,7	.
rzepak i rzepik	23,6	28,5	.
ziemniaki ^a	219	210	.
buraki cukrowe	484	520	.
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha			
użytków rolnych (stan w czerwcu) ^b w szt.:			
bydło	38,6	41,0	41,3
trzoda chlewna	102,6	80,0	75,6
owce	1,8	1,6	.
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni).	1 031,5	1 004,6	.
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	59,84	66,83	62,02
ziarno żyta za 1 dt	42,12	51,42	51,73
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	50,86	51,15	52,27
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,56	6,02	5,91
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,89	4,30	4,68
mleko krowie za 1 l	1,07	1,13	1,11
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	64,91	75,59	75,11
ziarno żyta za 1 dt	48,58	58,67	59,33
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	98,51	82,04	96,02
prosię na chów za 1 szt.	130,20	154,03	154,62
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszankami			
zbożowymi	41,7	39,7	.
rzepak i rzepik	20,9	25,6	.
ziemniaki ^a	238	192	.
buraki cukrowe	518	568	.
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha			
użytków rolnych (stan w czerwcu) ^b w szt.:			
bydło	43,5	44,3	45,6
trzoda chlewna	66,9	52,8	46,8
owce	1,1	1,0	.
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni)	302,6	460,5	.
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	61,17	68,31	63,21
ziarno żyta za 1 dt	44,03	50,88	50,53
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	56,26	65,24	63,41
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,27	6,03	5,73
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	4,01	4,31	4,79
mleko krowie za 1 l	1,10	1,15	1,14
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	61,18	85,83	85,63
ziarno żyta za 1 dt	42,63	70,56	64,44
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	107,40	99,39	109,06
prosię na chów za 1 szt.	158,04	151,26	158,54

^a Łącznie z uprawą w ogrodach przydomowych, w 2010 r. bez ogrodów przydomowych. ^b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego.

Wyk. 36. **Plony zbóż podstawowych z mieszkami zbożowymi z 1 ha**

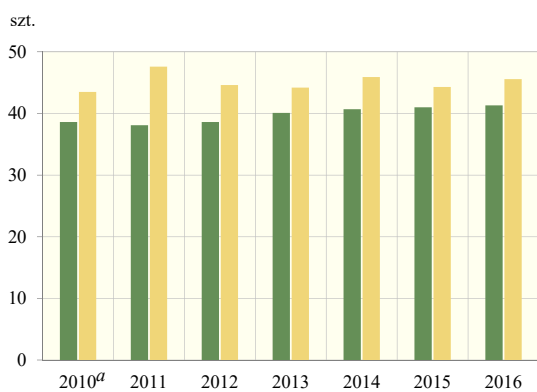

Wyk. 37. **Plony ziemniaków z 1 ha**

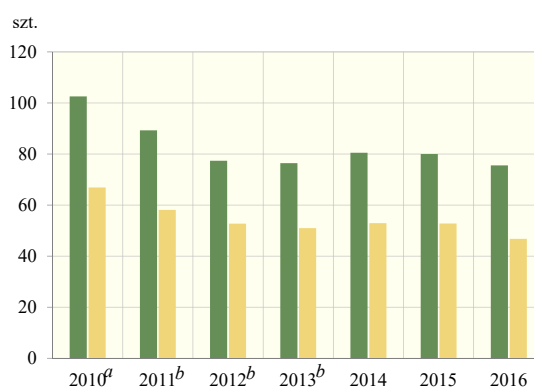

■ Polska
■ woj. warmińsko-mazurskie

Wyk. 38. **Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych**
Stan w czerwcu

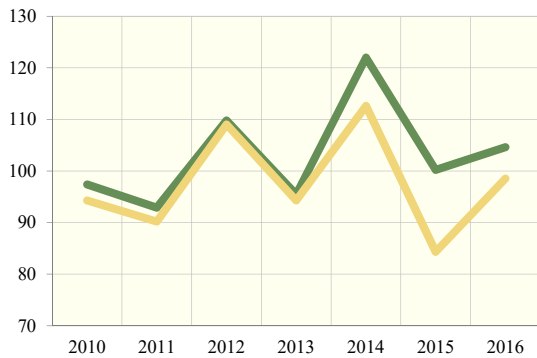
Wyk. 39. **Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych**
Stan w czerwcu

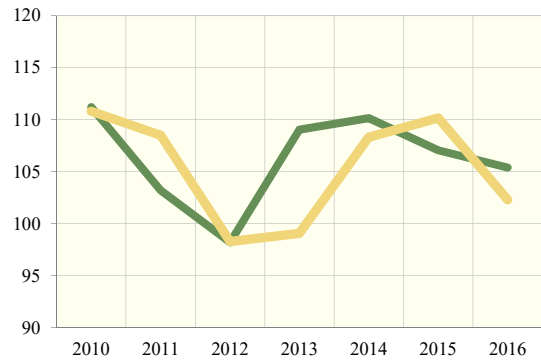
■ Polska
■ woj. warmińsko-mazurskie

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 VI. ^b Stan w końcu lipca.

Wyk. 40. **Dynamika skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego)**
Rok poprzedni = 100

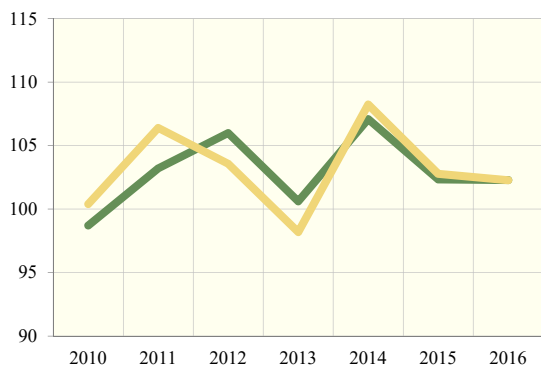

Wyk. 41. **Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem w wadze żywej**
Rok poprzedni = 100

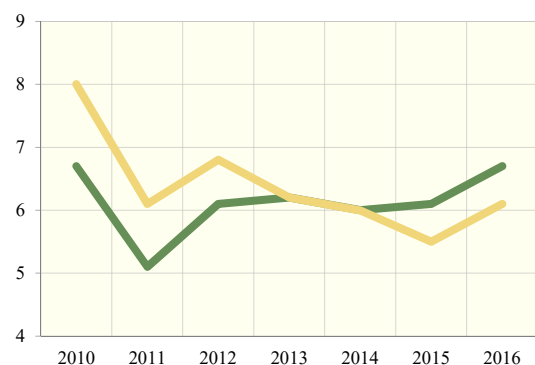

— Polska
— woj. warmińsko-mazurskie

Wyk. 42. **Dynamika skupu mleka krowiego**
Rok poprzedni = 100

Wyk. 43. **Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych jęczmienia**

— Polska
— woj. warmińsko-mazurskie

▪ POGŁOWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

W województwie warmińsko-mazurskim w 2016 r. w odniesieniu do roku poprzedniego, zwiększyły się pogłowie bydła. W analizowanym okresie odnotowano natomiast zmniejszenie się stada trzody chlewnej i owiec.

Według danych z badania reprezentacyjnego przeprowadzonego w czerwcu 2016 r., pogłowie bydła w województwie liczyło 442,5 tys. szt., co stanowiło 7,5% ogólnego pogłowia bydła w kraju. W stosunku do wyników z 2015 r. liczebność stada bydła zwiększyła się o 0,5% (w Polsce spadła o 0,4%). Natomiast w odniesieniu do 2010 r. odnotowano wzrost o 1,7% (w kraju – wzrost o 3,4%).

Badania pogłowia trzody chlewnej prowadzone są 3-krotnie w roku – w marcu według stanu na 1 marca, w czerwcu według stanu na 1 czerwca i w grudniu według stanu na 1 grudnia, a badania pogłowia bydła i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich oraz produkcji zwierzęcej – 2-krotnie w roku – według stanu w czerwcu i grudniu.

W 2016 r. w ogólnym pogłowie bydła 43,6% stanowiły krowy, w tym 86,5% – krowy mleczne (dla Polski odsetki te wyniosły odpowiednio 39,3% i 92,0%). Niższy w województwie niż w kraju udział krów mlecznych w stadzie bydła świadczy o ukierunkowaniu hodowli tego gatunku zwierząt na produkcję nie tylko mleka, ale i mięsa.

Pogłowie trzody chlewnej w czerwcu 2016 r. w województwie ukształtowało się na poziomie 454,5 tys. szt. (w tym 40,3 tys. szt., tj. 8,9% stanowiły lochy). Udział województwa w ogólnokrajowym pogłowie świń wyniósł 4,2%. W odniesieniu do stanu z czerwca 2015 r. wielkość stada trzody chlewnej zmniejszyła się o 13,5% (w Polsce zanotowano spadek o 6,7%). W porównaniu z 2010 r. spadek pogłowia wyniósł 32,2% (w kraju – spadek o 28,7%).

W 2016 r. stado owiec liczyło 9,2 tys. szt., co stanowiło 3,8% pogłowia krajowego. W porównaniu z poprzednim rokiem w województwie pogłowie owiec spadło o 9,5%, natomiast w Polsce wzrosło o 5,1%. W odniesieniu do 2010 r. stado owiec w warmińsko-mazurskim zmniejszyło się o 14,8% (w kraju – spadek o 8,4%).

Od 2016 r. w pogłowie drobiu uwzględnia się pisklęta do 2 tygodnia życia.

W 2016 r. stado drobiu w województwie ukształtowało się na poziomie 8 167,1 tys. szt. i stanowiło 4,3% ogólnego pogłowia w Polsce.

▪ SKUP PRODUKTÓW ROLNYCH

W województwie warmińsko-mazurskim w 2016 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, obserwowano wzrost skupu ziemniaków ogółem, żywca rzeźnego ogółem i mleka oraz spadek skupu ziarna zbóż.

W 2016 r. skupiono 636,0 tys. ton ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), co stanowiło 6,2% skupu ogólnokrajowego. Począwszy od 2006 r. udział producentów z województwa warmińsko-mazurskiego w skupie w kraju stopniowo maleje. W odniesieniu do roku poprzedniego skup był niższy o 1,5% i w porównaniu z 2010 r. – niższy o 13,2% (w kraju wzrost – odpowiednio o 4,6% i o 24,5%). W omawianym roku w województwie skupiono 465,9 tys. ton pszenicy, tj. o 5,8% więcej niż w poprzednim roku, natomiast o 9,1% mniej niż w 2010 r. Skup żyta wyniósł 44,9 tys. ton i zmniejszył się o 6,8% w odniesieniu do 2015 r. i o 46,8% w stosunku do 2010 r.

Skup ziemniaków ogółem w 2016 r. ukształtował się na poziomie 16,6 tys. ton, co stanowiło 0,9% ogólnego skupu w kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił wzrost ilości skupionych ziemniaków ogółem o 14,7% i w porównaniu z 2010 r. o 81,6% (w kraju odnotowano wzrost o 23,0% w odniesieniu do poprzedniego roku i w stosunku do 2010 r. wzrost o 64,6%). Znacznie spadł w ciągu roku udział ziemniaków jadalnych w ziemniakach skupionych ogółem (z 47,1% do 29,5%).

W omawianym roku skupiono 287,5 tys. ton żywca rzeźnego (w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami) w wadze poubojowej ciepłej (wbc), co stanowiło 6,7% skupu ogólnokrajowego. W porównaniu do 2015 r. wielkość skupu wzrosła o 2,7%.

W 2016 r. skupiono 406,7 tys. ton żywca rzeźnego w wadze żywej, tj. o 2,3% więcej niż przed rokiem i o 29,0% więcej niż w 2010 r. W skali kraju zaobserwowano wzrost o 5,4% w odniesieniu do 2015 r. i o 37,3% w stosunku do stanu sprzed sześciu lat.

W ciągu ostatniego roku skupiono 118,1 tys. ton żywca wieprzowego, tj. o 0,7% mniej niż w roku poprzednim, natomiast o 22,2% więcej niż sześć lat wcześniej. Skup żywca wołowego (bez cieląt) ukształtował się na poziomie 34,8 tys. ton i był mniejszy o 15,7% niż przed rokiem, natomiast większy o 41,5% niż w 2010 r. Żywca drobiowego skupiono 253,1 tys. ton (co stanowiło 8,6% ogółu żywca drobiowego skupionego w kraju), czyli o 7,1% więcej niż w roku poprzednim i o 31,0% w porównaniu z 2010 r.

W 2016 r. skup mleka krowiego wyniósł 868,8 mln litrów (co stanowiło 8,0% ogółu mleka skupionego w kraju), tj. więcej o 2,3% niż przed rokiem i o 23,1% niż sześć lat wcześniej (w skali kraju zanotowano wzrost w odniesieniu do poprzedniego roku o 2,3% i w porównaniu z 2010 r. o 23,4%).

▪ CENY PRODUKTÓW ROLNYCH W SKUPIE I NA TARGOWISKACH

W 2016 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, odnotowano wzrost cen ziemniaków jadalnych na targowiskach oraz żywca rzeźnego wieprzowego w skupie. Natomiast niższe były ceny skupu zbóż, ziemniaków jadalnych, żywca rzeźnego wołowego i drobiowego oraz mleka w skupie, a także targowiskowe ceny pszenicy i żyta.

Średnia cena skupu pszenicy w województwie w 2016 r. wyniosła 63,21 zł za 1 dt (w kraju – 62,02 zł) i była o 7,5% niższa niż przed rokiem, natomiast w porównaniu z 2010 r. wyższa o 3,3%. Utrzymała się tendencja spadkowa notowana od 2013 r. zarówno w województwie, jak i w kraju. Na targowiskach za 1 dt pszenicy płacono 85,63 zł (w kraju – 75,11 zł), tj. mniej o 0,2% niż w roku poprzednim i o 40,0% więcej niż sześć lat wcześniej.

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

W 2016 r. cena żyta w skupie ukształtowała się na poziomie 50,53 zł za dt (w kraju – 51,73 zł), tj. o 0,7% niższym w porównaniu z zanotowanym w 2015 r. i o 14,8% wyższym niż w 2010 r. Od 2012 r. zanotowano spadek cen w województwie. W obrocie targowiskowym cena żyta wyniosła 64,44 zł (w Polsce 59,33 zł) i była niższa od ubiegłorocznej o 8,7%, natomiast w porównaniu do 2010 r. wyższa o 51,2%.

Przeciętne roczne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

W 2016 r. za ziemniaki jadalne (bez wczesnych) w skupie płacono 63,41 zł za dt (w kraju – 52,27 zł), tj. o 2,8% mniej niż przed rokiem, natomiast o 12,7% więcej niż w 2010 r. W obrocie targowiskowym cena ziemniaków jadalnych (bez wczesnych) ukształtowała się na poziomie 109,06 zł za dt (w Polsce – 96,02 zł), tj. o 9,7% wyższym w stosunku do zanotowanego w 2015 r. i o 1,5% niż w 2010 r.

W omawianym roku cena skupu żywca wołowego wyniosła 5,73 zł za kg (w kraju – 5,91 zł), tj. zmniejszyła się o 4,9% w stosunku do uzyskanej w poprzednim roku, natomiast w odniesieniu do 2010 r. była wyższa o 34,0%. Po tendencji spadkowej utrzymującej się w latach 2013–2014, w 2015 r. nastąpił wzrost cen skupu, a w 2016 r. ponowny spadek cen w województwie w porównaniu do roku poprzedniego.

Cena żywca wieprzowego w skupie osiągnęła wartość 4,79 zł za kg (w kraju – 4,68 zł), tj. o 11,1% wyższą niż w 2015 r. i o 19,4% wyższą w porównaniu z zanotowaną sześć lat wcześniej. Po tendencji spadkowej utrzymującej się w latach 2013–2015, nastąpił w 2016 r. wzrost cen skupu w województwie w porównaniu do roku poprzedniego.

W 2016 r. poprawiła się relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych jęczmienia w porównaniu do roku poprzedniego, natomiast w porównaniu do 2010 r. nadal pozostała niższa. Ukształtowała się ona na poziomie 6,1 (wobec 5,5 w 2015 r. i 8,0 w 2010 r.). W kraju relacja wyniosła 6,7 (wobec 6,1 w 2015 r. i 6,7 w 2010 r.).

W 2016 r. cena skupu drobiu rzeźnego osiągnęła poziom 4,74 zł za kg (w kraju – 3,68 zł) i była niższa o 11,0% w porównaniu z zanotowaną w poprzednim roku, natomiast o 10,8% wyższa niż w 2010 r.

Za 1 l mleka w omawianym roku płacono 1,14 zł (w kraju – średnio 1,11 zł), tj. mniej o 0,5% niż przed rokiem, natomiast o 3,7% więcej niż sześć lat wcześniej. Od 2014 r. zaznacza się tendencja spadkowa cen drobiu w województwie.

▪ GLOBALNA, KOŃCOWA I TOWAROWA PRODUKCJA ROLNICZA

W województwie warmińsko-mazurskim w 2015 r., w odniesieniu do poprzedniego roku, nastąpił spadek globalnej produkcji rolniczej (w cenach stałych), o czym zadecydowała niższa wartość produkcji roślinnej. Globalna produkcja zwierzęca była wyższa niż rok wcześniej. W skali roku zanotowano także spadek produkcji roślinnej końcowej i towarowej, wzrosła natomiast wartość produkcji zwierzęcej końcowej i towarowej.

W 2015 r. w porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano spadek produkcji globalnej o 1,1%, o czym zadecydowała niższa niż rok wcześniej produkcja roślinna (o 7,7%). Natomiast produkcja globalna zwierzęca była wyższa niż rok wcześniej (o 3,3%). W analizowanym roku udział województwa warmińsko-mazurskiego w ogólnokrajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 5,3% i w przypadku produkcji roślinnej ukształtował się na poziomie 4,2%, a zwierzęcej – 6,3%.

W 2015 r. w strukturze produkcji globalnej przeważała produkcja zwierzęca. Jej udział w produkcji globalnej województwa wyniósł 62,7% (w cenach stałych).

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

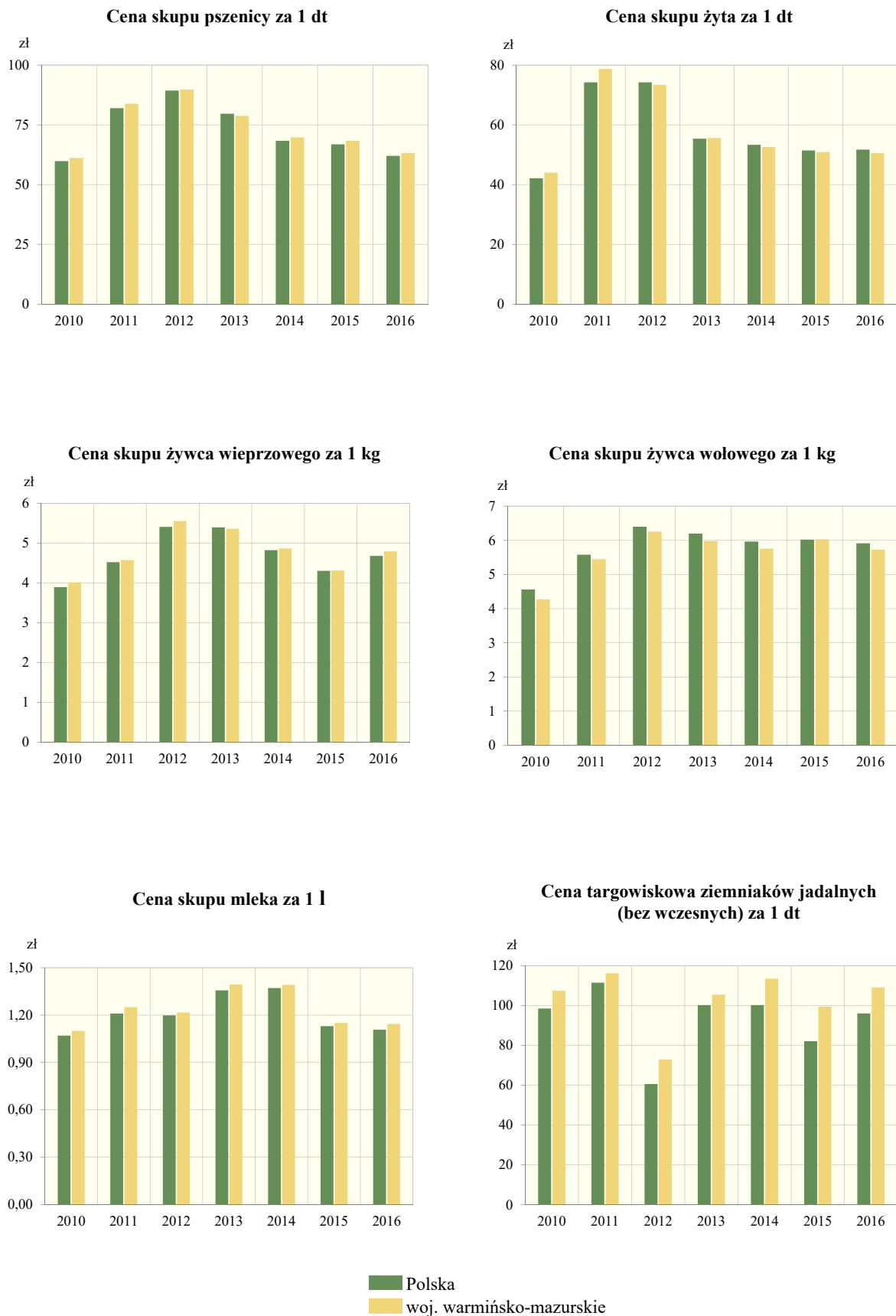
Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Z wartości końcowej produkcji rolniczej w województwie warmińsko-mazurskim w 2015 r. 26,0% stanowiła produkcja roślinna, natomiast na produkcję zwierzęcą przypadało 74,0%. Wartość produkcji końcowej w 2015 r., w porównaniu z poprzednim rokiem, była o 0,6% niższa, wskutek spadku o 11,1% produkcji roślinnej, przy wzroście produkcji zwierzęcej o 3,7%.

Wyk. 44. Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach

W analizowanym roku w towarowej produkcji rolniczej nastąpił wzrost produkcji ogółem (o 1,3%), przy wzroście wartości produkcji zwierzęcej (o 6,5%) i spadku produkcji roślinnej (o 12,3%).

W 2015 r. udział województwa warmińsko-mazurskiego w ogólnokrajowej produkcji końcowej wyniósł 5,2%, a towarowej 5,3%.

W produkcji rolniczej (globalnej, końcowej i towarowej) prezentowane dane nie uwzględniają płatności uzupełniających do powierzchni upraw (m.in. chmielu, tytoniu, zbóż, oleistych, strączkowych i roślin przeznaczonych na nasiona oraz na paszę).

Dane prezentujące rolnictwo w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,*
  - „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał;*
  - „Rolnictwo w województwie warmińsko-mazurskim” – publikacja dostępna co 2–3 lata;*
- jak również w Banku Danych Lokalnych.*
-

PRZEMYSŁ

W 2016 r. w województwie warmińsko-mazurskim wystąpił wzrost produkcji sprzedanej przemysłu w porównaniu z rokiem poprzednim. W kolejnych kwartalnych okresach narastających notowano wzrost dynamiki produkcji sprzedanej. W porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła wydajność pracy¹, przy jednoczesnym wzroście przeciętnego zatrudnienia w przemyśle.

Produkcja sprzedana przemysłu w 2016 r. w województwie osiągnęła wartość 30 750,9 mln zł (w cenach bieżących) i była o 6,9% (w cenach stałych) wyższa w odniesieniu do zanotowanej w roku poprzednim i o 30,2% wyższa niż w 2010 r. W skali kraju sprzedaż produkcji w stosunku do 2015 r. zwiększyła się o 3,1%. Dynamika produkcji sprzedanej w kolejnych kwartalnych okresach narastających była wyższa w stosunku do analogicznych okresów roku ubiegłego. Po notowanym w I kwartale 2016 r. wzroście produkcji sprzedanej przemysłu o 5,2% w skali roku, w kolejnych okresach narastających zaobserwowano – w I półroczu wzrost o 6,6%, a w okresie trzech kwartałów o 6,9%. Sprzedaż produkcji przemysłowej województwa stanowiła 2,5% sprzedaży krajowej.

W województwie warmińsko-mazurskim znaczący udział w ogólnej wartości produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach bieżących) w 2016 r. miała produkcja w sekcji przetwórstwo przemysłowe – 29 196,7 mln zł.

Dane o produkcji sprzedanej przemysłu dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją” i obejmują:

- *wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;*
- *wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;*
- *zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;*
- *wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;*
- *produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.*

¹ Mierzonej wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego.

Tabl. 18. **Przemysł**

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	945 306,9	1 197 028,5	1 236 375,4
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	83,0	85,9	86,9
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	2 442,2	2 510,7	2 566,7
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	21 921,4	28 616,9	30 750,9
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	94,7	94,9	94,9
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	77,6	79,5	82,7
m. OLSZTYN			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	5 449,4	6 782,6	6 876,5
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	94,7	95,4	95,4
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	13,2	10,7	11,0

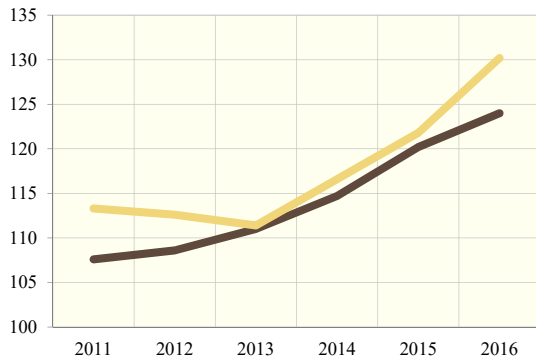
Wzrost produkcji był wynikiem zwiększenia produkcji sprzedanej (w cenach stałych) przede wszystkim w przetwórstwie przemysłowym (o 6,9%). Udział przetwórstwa przemysłowego w ogólnej wartości produkcji sprzedanej przemysłu w województwie wyniósł 94,9% (w kraju 86,9 %).

W analizowanym okresie wyższy niż w ub. roku poziom produkcji sprzedanej wystąpił w 16 (spośród 22 występujących w województwie) działach przetwórstwa przemysłowego. Wyższa niż przed rokiem była (w cenach stałych) produkcja m.in.: mebli (wzrost o 15,3%), wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny^Δ (o 8,2%), wyrobów z metali^Δ (o 8,0%), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 3,9%). Produkcja artykułów spożywczych, której udział w przetwórstwie przemysłowym był w województwie największy (stanowił 38,5%) wzrosła o 6,6%. Spadek sprzedaży zanotowano m.in. w produkcji metali (o 2,3%).

*Dane o wartości **produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.*

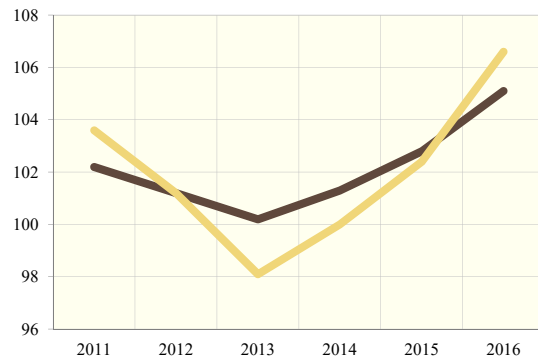

Wyk. 45. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe) 2010 = 100**

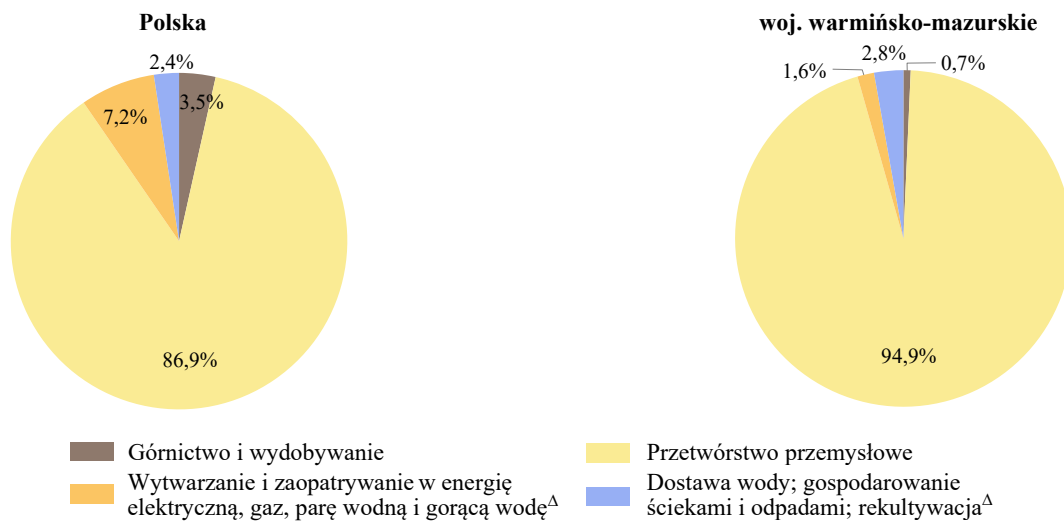

— Polska
— woj. warmińsko-mazurskie

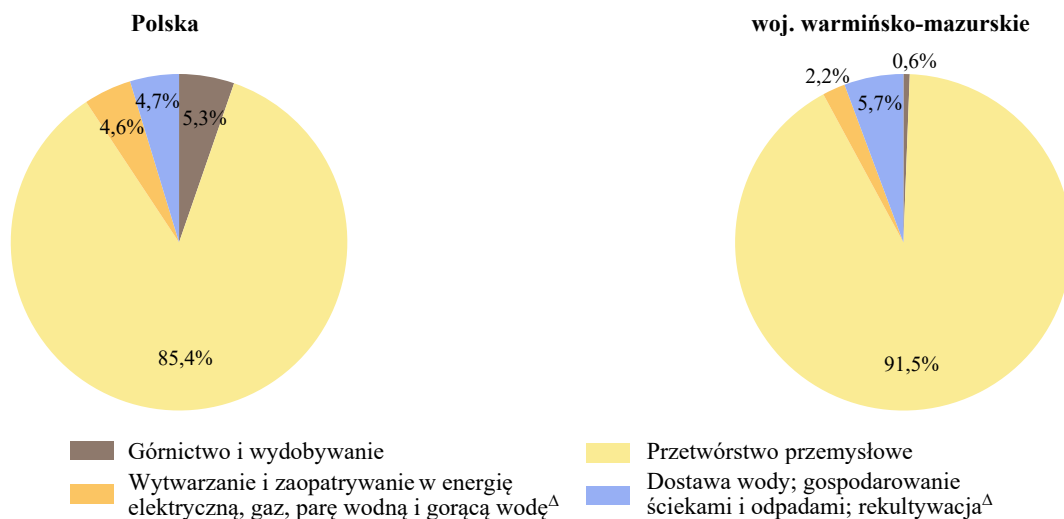
Wyk. 46. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle 2010 = 100**

Wyk. 47. **Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD 2007 w 2016 r. (ceny bieżące)**

Wyk. 48. **Struktura przeciętnego zatrudnienia w przemyśle według sekcji PKD 2007 w 2016 r.**

Tabl. 19. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie warmińsko-mazurskim (ceny stałe)**

Sektory i działy	2015				2016			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó l e m	104,9	105,3	104,3	104,5	105,2	106,6	106,9	106,9
Górnictwo i wydobywanie	121,8	122,2	106,1	101,5	93,8	98,8	109,4	117,4
Przetwórstwo przemysłowe	104,9	105,1	104,1	104,4	105,3	106,8	107,1	106,9
w tym:								
Produkcja artykułów spożywczych	105,4	104,5	104,4	104,6	101,5	104,0	105,4	106,6
Produkcja wyrobów tekstylnych	135,7	125,5	119,8	121,8	113,5	119,0	114,3	105,7
Produkcja odzieży	105,8	105,8	102,2	106,9	95,4	101,6	101,8	99,1
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	113,3	113,5	111,6	110,7	112,4	107,7	110,0	108,2
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	122,2	123,3	120,8	118,3	109,9	109,6	110,3	107,9
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	84,7	85,0	84,7	87,1	112,3	115,8	121,1	132,0
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	94,9	103,1	106,3	107,6	111,3	105,2	104,3	103,9
Produkcja metali	88,9	92,6	92,8	91,3	96,2	97,8	94,8	97,7
Produkcja wyrobów z metali ^Δ ..	108,4	106,9	105,1	104,9	99,5	106,4	106,2	108,0
Produkcja urządzeń elektrycznych	108,3	111,7	109,6	109,3	114,2	109,2	108,1	107,9
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ ..	99,9	97,0	97,7	87,4	115,0	115,8	111,5	110,0
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	113,6	117,9	116,2	119,6	112,1	108,9	110,4	108,3
Produkcja mebli	107,3	105,8	104,2	105,9	112,0	118,2	117,5	115,3
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	98,8	99,7	99,8	98,2	108,9	103,6	101,7	106,6
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	109,6	111,8	112,7	110,1	104,8	101,8	101,2	102,2

Wzrostowi produkcji sprzedanej przemysłu w województwie warmińsko-mazurskim towarzyszył wzrost przeciętnego zatrudnienia (o 4,1%, w kraju o 2,2%). Przeciętne zatrudnienie w województwie w stosunku do 2010 r. wzrosło o 6,6% (w kraju wzrost o 5,1%).

W 2016 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle w województwie ukształtowało się na poziomie 82,7 tys. osób i stanowiło 3,2% przeciętnego zatrudnienia przemysłu krajowego. W stosunku do roku poprzedniego wzrost zatrudnienia odnotowano w przetwórstwie przemysłowym – o 4,4%, dostawie wody, gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji^Δ – o 2,2% oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ – o 0,5%. Spadek zatrudnienia wystąpił w górnictwie i wydobywaniu – o 2,4%.

Wydajność pracy w przemyśle województwa warmińsko-mazurskiego wyniosła w 2016 r. 371,6 tys. zł (w cenach bieżących) i była o 2,7% wyższa (w cenach stałych) niż przed rokiem (w kraju wzrost o 1,0%).

Dane prezentujące produkcję sprzedaną przemysłu w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnalne dostępne co miesiąc,*
  - „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał; jak również w Banku Danych Lokalnych.*
-

BUDOWNICTWO

W 2016 r. w województwie warmińsko-mazurskim produkcja sprzedana budownictwa zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego. Mniejsza niż przed rokiem była również wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej. W omawianym okresie wystąpił spadek wydajności pracy¹ w budownictwie, przy jednoczesnym zmniejszeniu przeciętnego zatrudnienia.

W 2016 r. w województwie warmińsko-mazurskim produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 2 378,2 mln zł i zmniejszyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 30,7% (w skali kraju spadek odpowiednio o 6,0%). Produkcja sprzedana budownictwa w województwie stanowiła 1,4% sprzedaży krajowej w tej sekcji.

Dane o produkcji sprzedanej budownictwa dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”. Dane te obejmują:

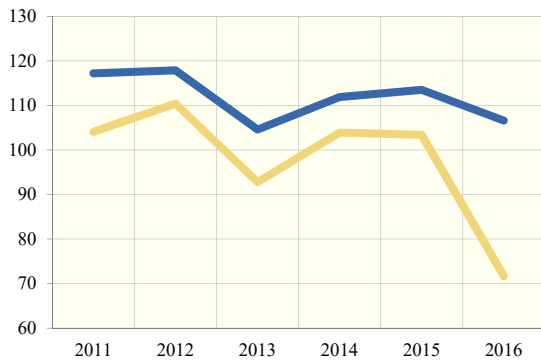
- wartość sprzedanych wyrobów, półfabrykatów i części własnej produkcji (niezależnie od tego czy otrzymano za nie należne opłaty);
- wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. przemysłowych, budowlanych, jak i innych niż przemysłowe i budowlane;
- zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Tabl. 20. **Budownictwo**

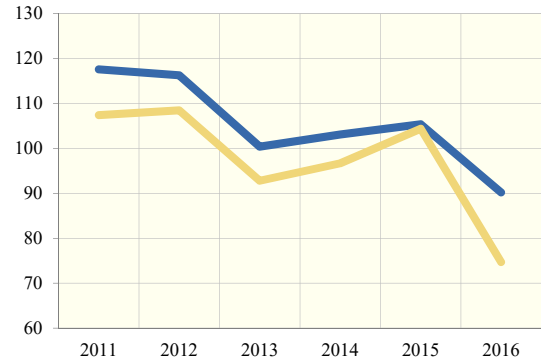
Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	160 403,9	181 990,4	171 042,0
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	51,5	47,8	43,6
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	442,8	386,0	383,4
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	3 317,4	3 430,8	2 378,2
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	66,0	66,6	68,7
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	14,1	11,0	10,3
m. OLSZTYN			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	1 100,8	925,1	535,3
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	57,5	59,8	64,3
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	4,5	2,1	2,0

¹ Mierzonej wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego.

Wyk. 49. **Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa**
(ceny bieżące)
2010 = 100

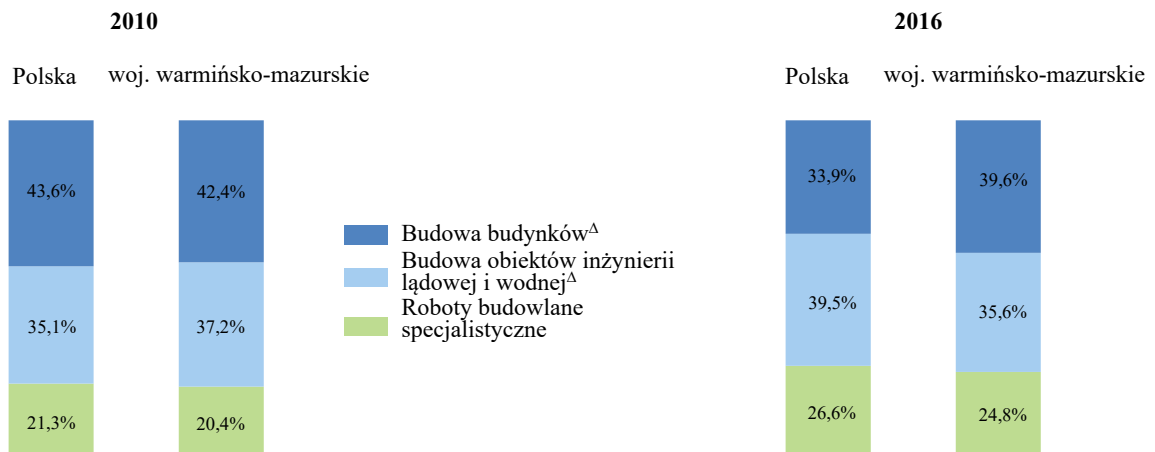

Wyk. 50. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej**
(ceny bieżące)
2010 = 100

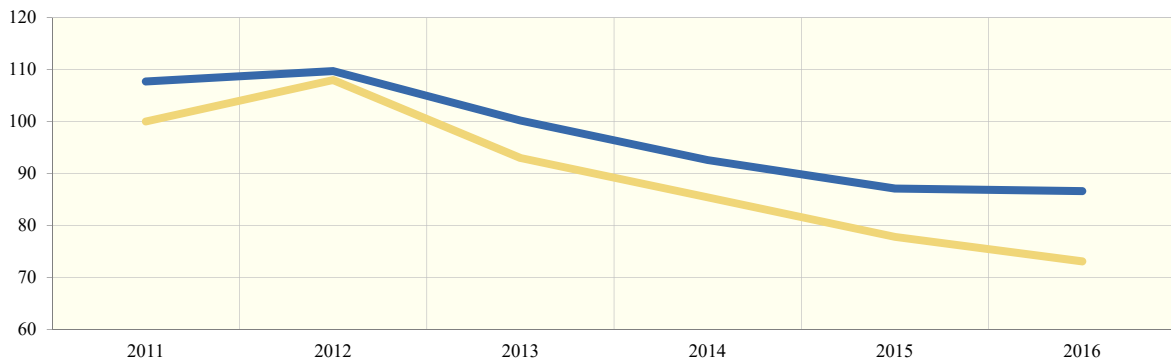

— Polska
— woj. warmińsko-mazurskie

Wyk. 51. **Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD (ceny bieżące)**

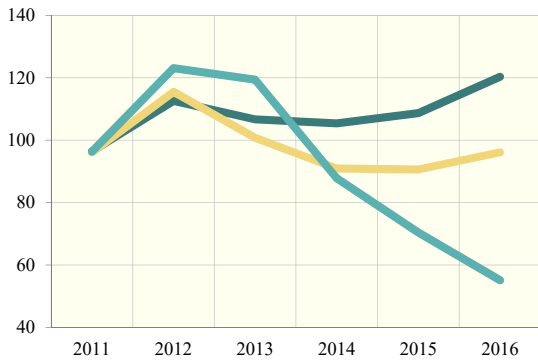

Wyk. 52. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie**
2010 = 100

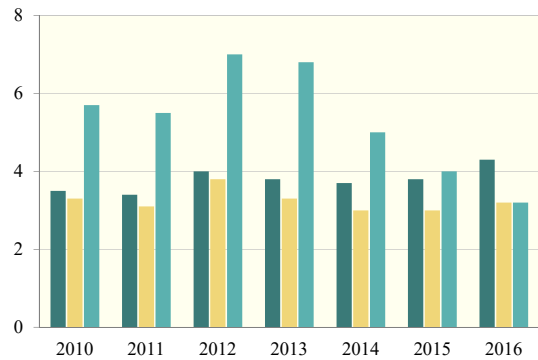
— Polska
— Warmińsko-mazurskie

Wyk. 53. **Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania**
2010 = 100

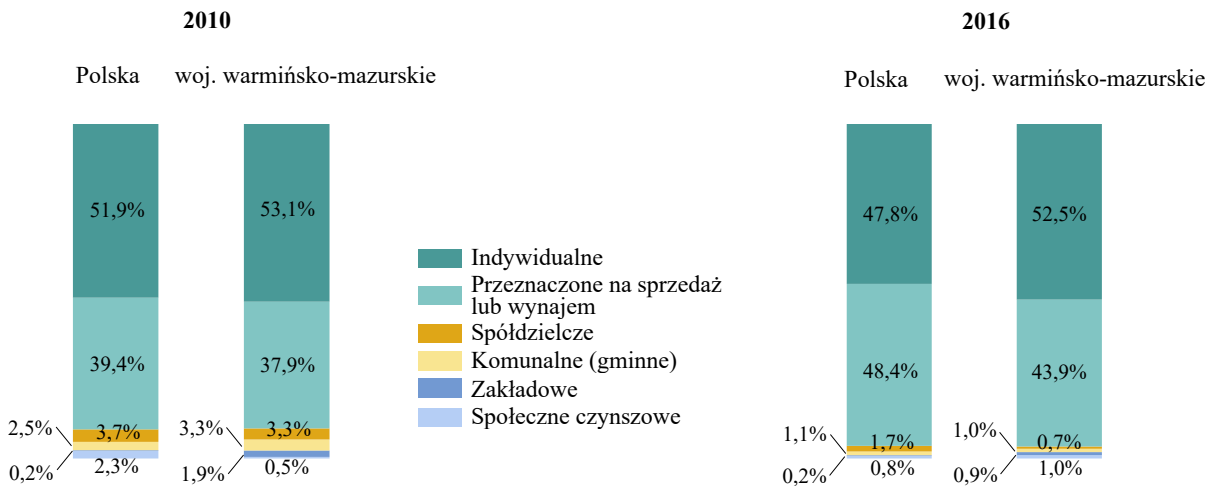

— Polska — woj. warmińsko-mazurskie — m. Olsztyn

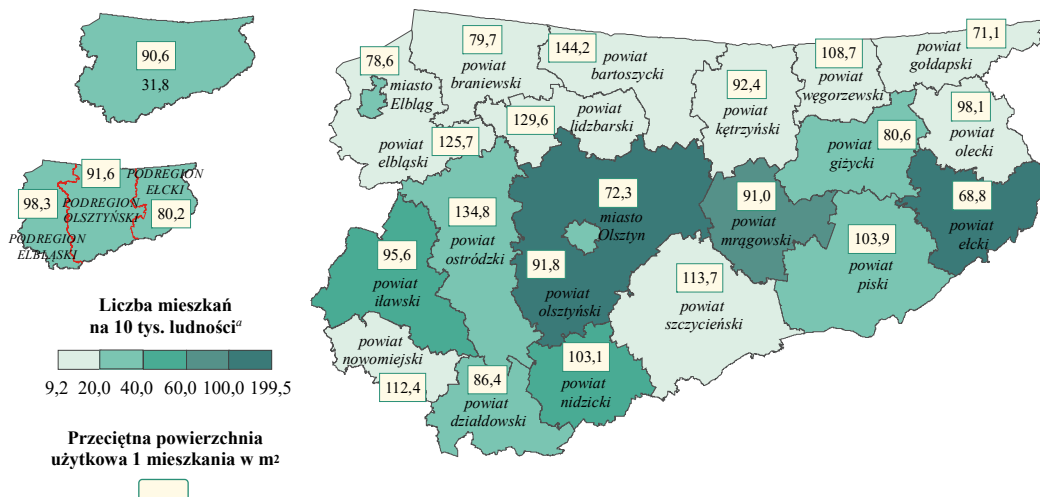
Wyk. 54. **Mieszkania oddane do użytkowania na 1 000 ludności**

Wyk. 55. **Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa**

Wyk. 56. **Mieszkania oddane do użytkowania w województwie warmińsko-mazurskim według podregionów i powiatów w 2016 r.**

a Ludność według stanu w dniu 30 VI.

W województwie produkcja budowlano-montażowa w analizowanym okresie wyniosła 1 633,2 mln zł (68,7% ogólnej wartości produkcji sprzedanej budownictwa) i zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 28,5% (w kraju spadek o 14,4%). Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana w województwie stanowiła 2,2% produkcji krajowej.

Tabl. 21. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie warmińsko-mazurskim (ceny bieżące)**

Działy	2015				2016			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	110,2	129,0	112,9	108,0	70,2	65,0	65,8	71,5
Budowa budynków ^Δ	96,1	101,5	96,1	92,6	57,4	73,5	70,8	75,0
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	120,8	189,8	139,4	132,1	77,6	57,2	60,3	69,0
Roboty budowlane specjalistyczne	130,9	125,9	114,6	106,2	84,2	62,8	65,6	70,0

Największy udział w sprzedaży produkcji budowlano-montażowej województwa posiadały jednostki zajmujące się wznoszeniem budynków (39,6%). Ich produkcja w 2016 r. była o 25,0% niższa niż rok wcześniej. W podmiotach, których podstawowym rodzajem działalności jest budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej (udział 35,6%) produkcja spadła o 31,0%, a w przedsiębiorstwach wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne (udział 24,8%) o 30,0%.

W 2016 r. spadkowi produkcji sprzedanej budownictwa towarzyszyło zmniejszenie przeciętnego zatrudnienia w tej sekcji (o 6,1% i o 0,7% w skali kraju).

W 2016 r. wydajność pracy w budownictwie województwa ukształtowała się na poziomie 231,0 tys. zł (w cenach bieżących), co oznacza spadek o 26,2% w stosunku do roku poprzedniego.

Dane prezentujące produkcję sprzedaną budownictwa w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał; jak również w Banku Danych Lokalnych.

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

W 2016 r. w województwie warmińsko-mazurskim, w porównaniu z rokiem poprzednim, wzrosła liczba mieszkań oddanych do użytkowania. Spadła natomiast liczba mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym oraz liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania była mniejsza niż w roku poprzednim.

W 2016 r. w województwie oddano do użytkowania 4 571 mieszkań, tj. o 6,1% więcej niż przed rokiem (o 3,9% mniej niż w 2010 r.). W kraju notowano wzrost o 10,6% (wzrost o 20,3% w porównaniu z 2010 r.). Mieszkania oddane do użytkowania na terenie województwa stanowiły 2,8% efektów krajowych (w 2015 r. – 2,9%, w 2010 r. – 3,5%).

*Informacje o **mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych. Podziału na mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, indywidualnych (tj. realizowanych przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe) oraz realizowanych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem dokonano na podstawie sposobu finansowania budowy lub przeznaczenia mieszkań.*

Tabl. 22. **Budownictwo mieszkaniowe**

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1 000 ludności	3,5	3,8	4,3
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	106,1	99,8	94,5
Mieszkania, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1 000 ludności	4,5	4,9	5,5
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1 000 ludności .	4,1	4,4	4,5
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1 000 ludności	3,3	3,0	3,2
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	96,2	95,9	90,6
Mieszkania, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1 000 ludności	4,3	4,6	4,0
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1 000 ludności .	2,8	3,0	2,8
m. OLSZTYN			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1 000 ludności	5,7	4,0	3,2
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	65,9	65,7	72,3
Mieszkania, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1 000 ludności	8,2	5,1	3,3
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1 000 ludności .	3,8	3,2	2,1

Więcej mieszkań niż w 2015 r. oddano do użytkowania w budownictwie: komunalnym (wzrost ponad 5-krotny), przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 12,0%) oraz indywidualnym (o 4,9%). W pozostałych formach budownictwa oddano mniej mieszkań niż w 2015 r. W budownictwie spółdzielczym odnotowano spadek o 80,1%, a zakładowym o 40,6%. Najwięcej mieszkań do użytkowania oddano w powiecie olsztyńskim (841), Olsztynie (548) i powiecie ełckim (507), najmniej natomiast w powiatach lidzbarskim (53) i bartoszyckim (55). Mieszkania oddane w Olsztynie stanowiły 12,0% mieszkań oddanych w województwie.

Tabl. 23. **Mieszkania oddane do użytkowania w województwie warmińsko-mazurskim**

Formy budownictwa	2015				2016			
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2014 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2015 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²
O g ó ł e m	4 310	100,0	99,7	95,9	4 571	100,0	106,1	90,6
Indywidualne	2 286	53,0	97,5	132,6	2 399	52,5	104,9	123,9
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	1 790	41,5	100,3	54,5	2 005	43,9	112,0	53,9
Spółdzielcze	156	3,6	4,2-krotnie	47,8	31	0,7	19,9	50,0
Komunalne (gminne)	9	0,3	10,2	26,2	47	1,0	5,2-krotnie	40,5
Zakładowe	69	1,6	156,8	73,5	41	0,9	59,4	66,1
Spółeczne czynszowe	-	-	x	-	48	1,0	x	56,3

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w województwie warmińsko-mazurskim w 2016 r. wyniosła 90,6 m² (w kraju – 94,5 m²) i była mniejsza o 5,3 m² (o 5,5%) w stosunku do roku poprzedniego (w kraju spadła o 5,3 m², o 5,3%). W porównaniu z 2010 r. uległa ona zmniejszeniu o 5,6 m² (w kraju zmniejszyła się o 11,6 m²). Mieszkania o największej średniej powierzchni użytkowej zostały wybudowane w budownictwie indywidualnym (przeciętna powierzchnia użytkowa – 123,9 m²), a najmniejsze – w budownictwie komunalnym (40,5 m²).

W województwie warmińsko-mazurskim w 2016 r. największe mieszkania oddano w powiatach bartoszyckim (przeciętna powierzchnia użytkowa – 144,2 m²) i ostródzkim (134,8 m²), a najmniejsze w powiatach ełckim (68,8 m²) i gołdapskim (71,1 m²) oraz Olsztynie (72,3 m²).

Liczba mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym wyniosła 5 754, tj. mniej o 14,2% niż rok wcześniej i o 7,1% niż w 2010 r. (w skali kraju nastąpił wzrost o 12,0% w stosunku do roku poprzedniego i o 20,9% w odniesieniu do 2010 r.).

Mieszkania, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia budowy, stanowiły w województwie 2,7% ich ogólnej liczby w kraju (w 2015 r. – 3,6%, w 2010 r. – 3,5%).

W województwie warmińsko-mazurskim w 2016 r. z ogólnej liczby pozwoleń wydanych lub zgłoszeń dokonanych, najwięcej dotyczyło inwestorów indywidualnych (52,0% ogółu) oraz budujących mieszkania z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem (43,1%). Liczba mieszkań, na budowę których uzyskali pozwolenia lub dokonali zgłoszenia inwestorzy indywidualni zwiększyła się w skali roku o 14,3%, natomiast u deweloperów odnotowano spadek o 35,1%. Wzrost liczby mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub zgłoszono z projektem budowlanym odnotowano również w budownictwie komunalnym (o 73,3%). W stosunku do 2015 r. mniej pozwoleń na budowę mieszkań lub dokonania zgłoszenia odnotowano w budownictwie zakładowym (spadek o 38,6%).

Tabl. 24. **Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym w województwie warmińsko-mazurskim**

Formy budownictwa	2015			2016		
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2014 = 100	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2015 = 100
O g ó ł e m	6 706	100,0	156,9	5 754	100,0	85,8
Indywidualne	2 618	39,0	112,7	2 993	52,0	114,3
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	3 821	57,0	205,7	2 481	43,1	64,9
Spółdzielcze	77	1,1	6,4-krotnie	-	-	x
Komunalne (gminne)	146	2,2	13,3-krotnie	253	4,4	173,3
Zakładowe	44	0,7	63,8	27	0,5	61,4

Mniejszą niż przed rokiem liczbę mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia zanotowano w trzynastu powiatach województwa, przy czym najwyższy spadek nastąpił w powiatach: iławskim (o 50,6%), nowomiejskim (o 46,2%) i kętrzyńskim (o 42,1%). W ośmiu powiatach województwa wystąpił wzrost uzyskanych pozwoleń i dokonanych zgłoszeń. Największy wzrost zaobserwowano w powiatach nidzickim (prawie 4-krotny) i bartoszyckim (ponad 3-krotny). Pozwolenia wydane lub zgłoszenia dokonane w Olsztynie stanowiły 9,9% ogółu pozwoleń wydanych na budowę mieszkań lub dokonanych zgłoszeń z projektem budowlanym w województwie.

W 2016 r. rozpoczęto budowę 3 975 mieszkań, tj. o 7,6% mniej niż w 2015 r. (w skali kraju wzrost o 3,3%). W porównaniu z 2010 r. liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto zmniejszyła się w województwie o 1,6% (w kraju wzrost o 10,0%). Mieszkania, których budowę rozpoczęto na terenie województwa stanowiły 2,3% rozpoczętych w kraju (w latach 2015 i 2010 – 2,6%).

W regionie w 2016 r. największą liczbę mieszkań, których budowę rozpoczęto zanotowano w budownictwie indywidualnym – 2 313, tj. o 1,0% więcej niż rok wcześniej oraz przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem – 1 453, tj. o 26,1% mniej.

W województwie warmińsko-mazurskim w odniesieniu do 2015 r. spadek liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto odnotowano w dwunastu powiatach, największy – w powiecie kętrzyńskim (spadek o 46,3%), Elblągu (o 45,2%) i powiecie iławskim (o 44,6%). Wzrost mieszkań rozpoczętych wystąpił w dziewięciu powiatach województwa, najwyższy – w powiatach nidzickim (prawie 4-krotny wzrost) i bartoszyckim (ponad 3-krotny). Spośród mieszkań, których budowę rozpoczęto w województwie warmińsko-mazurskim 9,0% stanowiły mieszkania rozpoczęte w Olsztynie.

Dane prezentujące budownictwo mieszkaniowe w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał,
- „Budownictwo mieszkaniowe w województwie warmińsko-mazurskim” – opracowanie sygnałne dostępne co roku,
- Publikacja „Gospodarka mieszkaniowa w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2012–2014” – publikacja dostępna co 4 lata;

jak również w Banku Danych Lokalnych.

RYNEK WEWNĘTRZNY

W 2016 r. w województwie warmińsko-mazurskim, w odniesieniu do roku poprzedniego, spadła sprzedaż detaliczna oraz wzrosła hurtowa.

Wartość sprzedaży detalicznej (w cenach bieżących) zrealizowanej przez jednostki handlowe i niehandlowe w 2016 r. zmniejszyła się w odniesieniu do poprzedniego roku o 4,5% (w kraju sprzedaż detaliczna ukształtowała się na poziomie o 4,0% wyższym niż w roku poprzednim).

Dane o sprzedaży detalicznej towarów obejmują sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. składy, magazyny), w ilościach wskazujących na zakupy dla potrzeb indywidualnych nabywców.

Tabl. 25. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
	rok poprzedni = 100		
POLSKA			
O g ó ł e m	105,5	100,9	104,0
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	107,9	108,4	107,1
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	113,1	89,7	96,8
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	101,2	102,3	107,2
Pozostała sprzedaż detaliczna			
w niewyspecjalizowanych sklepach	113,6	109,3	103,6
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny .	117,2	106,3	110,7
Tekstylia, odzież, obuwie	113,1	108,2	111,5
Meble, RTV, AGD	123,0	104,3	108,6
Prasa, książki, pozostała sprzedaż			
w wyspecjalizowanych sklepach	83,6	115,9	105,4
Pozostałe	95,9	87,7	91,7
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
O g ó ł e m	104,5	90,8	95,5
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	98,4	98,3	91,5
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	121,6	99,9	86,6
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	98,9	93,8	104,2
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny .	100,6	83,5	119,1
Tekstylia, odzież, obuwie	114,9	103,7	112,7
Meble, RTV, AGD	91,5	97,8	124,2
Prasa, książki, pozostała sprzedaż			
w wyspecjalizowanych sklepach	122,6	83,9	98,2
Pozostałe	107,8	71,5	76,0

^a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wartości sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

W województwie warmińsko-mazurskim w kolejnych kwartalnych okresach narastających 2016 r. notowano spadek dynamiki ogółem sprzedaży detalicznej towarów w skali roku. W odniesieniu do 2015 r. największy spadek sprzedaży odnotowano w grupach „paliwa stałe, ciekłe i gazowe (o 13,4%) i „pozostałe” (o 24,0%). Wzrost sprzedaży uzyskano m.in. w grupach: „meble, RTV, AGD” (o 24,2%), „farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny” (o 19,1%). W strukturze sprzedaży detalicznej w 2016 r. największy udział miały przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (26,2%) oraz przedsiębiorstwa zajmujące się głównie handlem pojazdami samochodowymi, motocyklami, częściami (24,7%)

Tabl. 26. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a w województwie warmińsko-mazurskim**
(ceny bieżące)

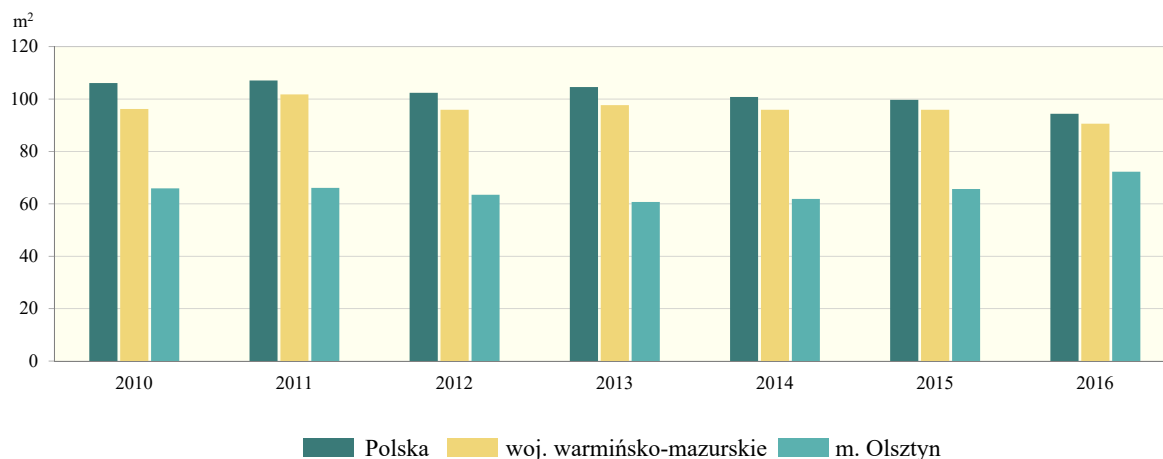
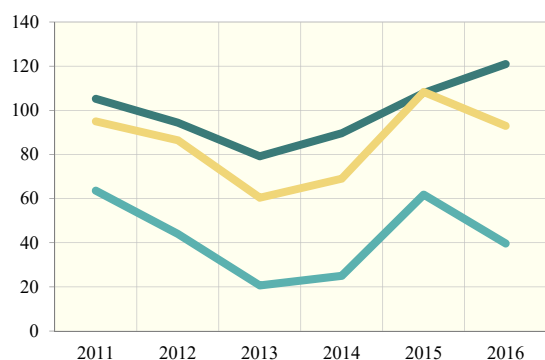
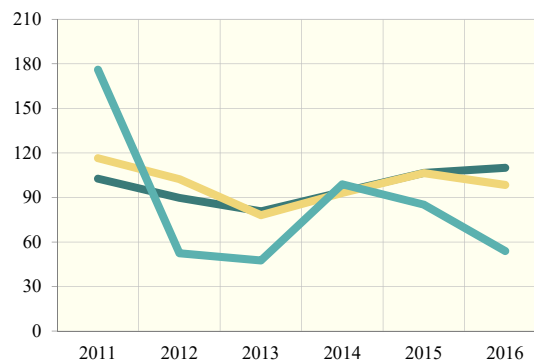
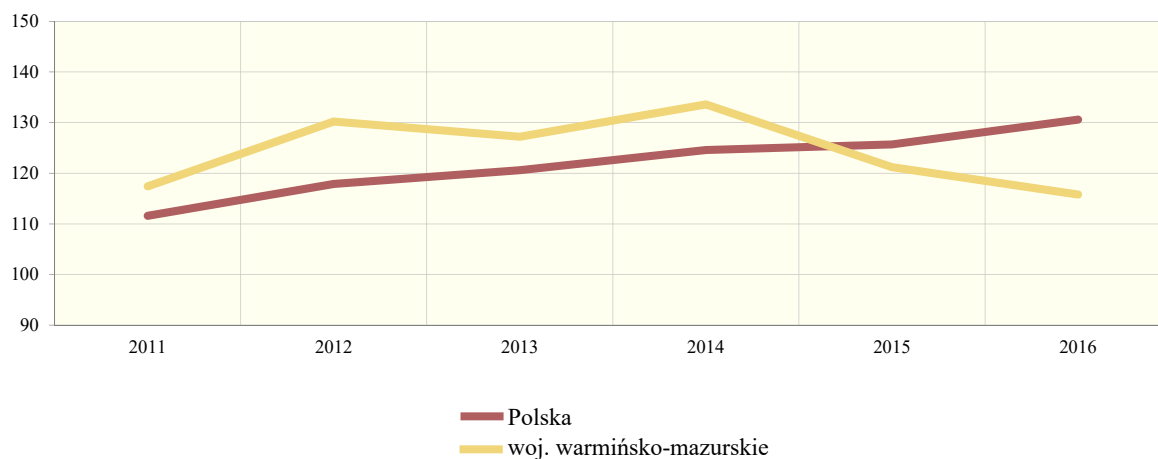
Wyszczególnienie	2015				2016			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	89,7	86,3	89,1	90,8	96,8	98,1	97,0	95,5
w tym:								
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	90,9	86,8	96,6	98,3	101,1	96,2	93,4	91,5
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe ...	95,8	91,1	95,2	99,9	78,6	85,3	88,1	86,6
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	95,7	93,1	93,5	93,8	101,4	102,6	103,8	104,2
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	88,3	84,1	88,2	83,5	114,0	116,1	123,0	119,1
Tekstyliia, odzież, obuwie	90,1	85,6	97,8	103,7	130,8	152,7	126,1	112,7
Meble, RTV, AGD	102,2	98,0	97,0	97,8	108,5	119,2	121,9	124,2
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	83,5	79,2	85,4	83,9	93,3	99,2	97,0	98,2
Pozostałe	76,1	74,2	69,7	71,5	75,6	76,5	77,3	76,0

^a Patrz notka *a* do tabl. 25 na str. 84.

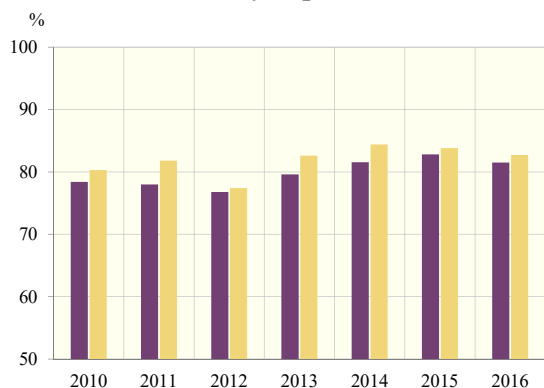
W 2016 r. w województwie warmińsko-mazurskim wartość sprzedaży hurtowej towarów (w cenach bieżących) wzrosła o 20,4% w odniesieniu do 2015 r. Sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych była o 13,9% większa od poziomu zanotowanego przed rokiem. W przedsiębiorstwach hurtowych sprzedaż spadła natomiast o 3,6%. W skali roku zmniejszyła się m.in. wartość sprzedaży hurtowej niewyspecjalizowanej (spadek o 16,5%) oraz żywności (o 14,2%). Wzrost sprzedaży odnotowano m.in. w sprzedaży hurtowej wyrobów włókienniczych, odzieży i obuwia (o 25,9%), produktów rolnych i żywych zwierząt (o 23,0%). W kraju sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych w omawianym roku była wyższa o 6,0% niż w 2015 r. (w tym zrealizowana przez jednostki hurtowe odpowiednio o 3,4%).

Dane prezentujące rynek wewnętrzny w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnalne dostępne co miesiąc,*
  - „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał.*
  - „Rynek wewnętrzny w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2007–2012” – publikacja dostępna co 5-6 lat.*
-

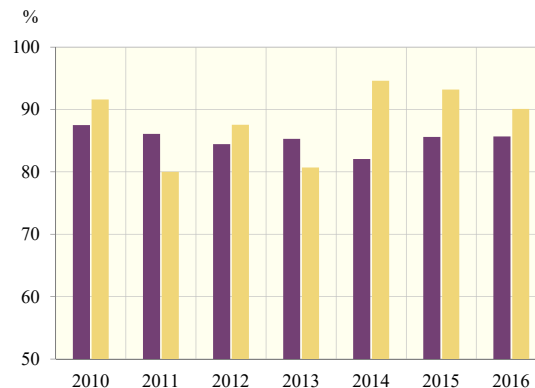
Wyk. 57. **Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania**Wyk. 58. **Dynamika liczby wydanych pozwoleń lub dokonanych zgłoszeń z projektem budowlanym na realizację mieszkań 2010 = 100**Wyk. 59. **Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto 2010 = 100**Wyk. 60. **Dynamika sprzedaży detalicznej (ceny bieżące) 2010 = 100**

Wyk. 61. **Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów**

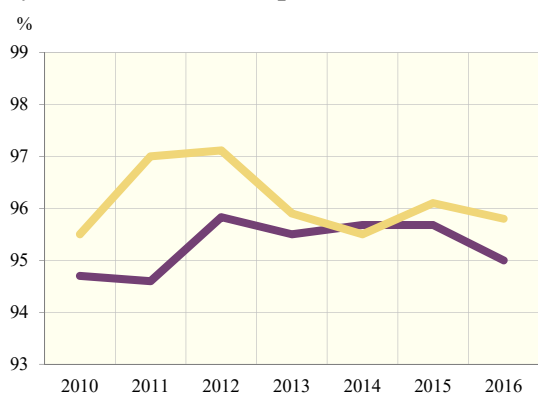

■ Polska
■ woj. warmińsko-mazurskie

Wyk. 62. **Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności**

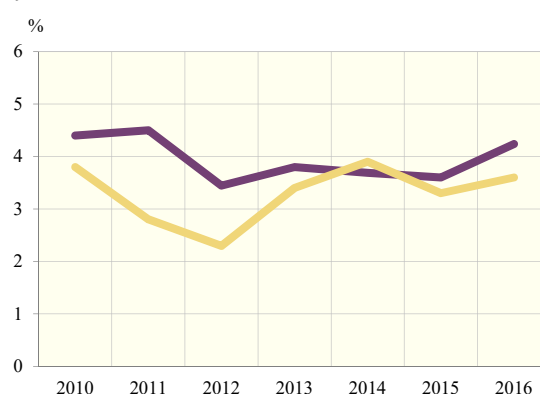

Wyk. 63. **Wskaźnik poziomu kosztów**

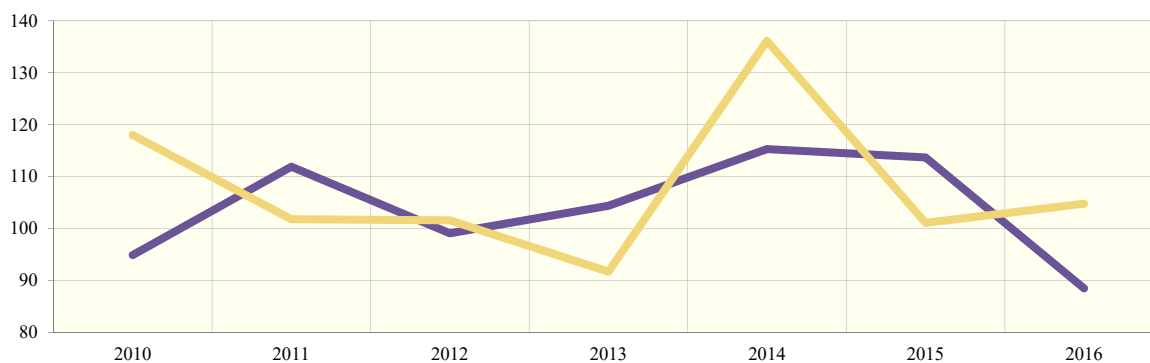

— Polska
— woj. warmińsko-mazurskie

Wyk. 64. **Wskaźnik rentowności obrotu netto**

Wyk. 65. **Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem (ceny bieżące)**
Rok poprzedni = 100

— Polska
— woj. warmińsko-mazurskie

WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW NIEFINANSOWYCH

W 2016 r. wyniki finansowe uzyskane przez badane przedsiębiorstwa niefinansowe w województwie warmińsko-mazurskim uległy poprawie w porównaniu z rokiem poprzednim. Wzrost przychodów z całokształtu działalności był szybszy niż kosztów ich uzyskania, co wpłynęło na poprawę wskaźnika poziomu kosztów. Korzystniejsze niż przed rokiem były również pozostałe podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe.

Wyniki finansowe uzyskane w 2016 r. przez badane przedsiębiorstwa w województwie warmińsko-mazurskim były wyższe w porównaniu z rokiem poprzednim i z 2010 r. W kraju wyniki finansowe uzyskane w 2016 r. także były wyższe od zanotowanych w 2015 r.

Dane dotyczące wyników finansowych przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do nowelizacji ustawy z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. 2013, poz. 330).

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- *koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem, pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;*
- *pozostałe koszty operacyjne;*
- *koszty finansowe.*

Przychody z całokształtu działalności ukształtowały się na poziomie 37 777,1 mln zł i w odniesieniu do poprzedniego roku były o 8,0% wyższe, natomiast koszty ich uzyskania wyniosły 36 178,0 mln zł i wzrosły o 7,6%. Wzrost przychodów z całokształtu działalności był większy niż kosztów ich uzyskania, co wpłynęło na poprawę wskaźnika poziomu kosztów w skali roku z 96,1% do 95,8% (w kraju zanotowano także jego poprawę o 0,7 p. proc. z 95,7% do 95,0%). W omawianym okresie poprawiły się również wyniki finansowe.

W 2016 r. zysk netto wykazało 82,7% badanych przedsiębiorstw, wobec 83,8% przed rokiem, a ich udział w przychodach ogółem zmalał z 93,2% w 2015 r. do 90,1%.

Wyniki finansowe:

- *wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, skorygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych;*
- *obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych, a od 2013 r. również inne płatności wynikające z odrębnych przepisów;*
- *wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.*

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w 2016 r. w województwie warmińsko-mazurskim osiągnęły wartość 37 116,1 mln zł (wzrost o 8,3% w stosunku do roku poprzedniego), a koszty ich uzyskania wyniosły 35 355,6 mln zł (wzrost o 8,2%). Wynik ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (na poziomie 1 760,5 mln zł) był o 11,2% wyższy niż przed rokiem, przy poprawie wyniku na pozostałej działalności operacyjnej (z 166,6 mln zł w 2015 r. do 194,6 mln zł w 2016 r.) oraz przy zmniejszeniu strat na operacjach finansowych (odpowiednio z minus 390,0 mln zł do minus 356,0 mln zł). Wynik finansowy brutto osiągnął wartość 1 599,2 mln zł, tj. o 18,3% większą niż w 2015 r. Po odliczeniu obciążeń, wynik finansowy netto ukształtował się na poziomie 1 366,1 mln zł i poprawił się o 17,4% w stosunku do uzyskanego przed rokiem.

Wskaźniki:

- *wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;*
- *wskaźnik rentowności ze sprzedaży jest to relacja wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;*
- *wskaźnik rentowności obrotu brutto jest to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności;*
- *wskaźnik rentowności obrotu netto jest to relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;*
- *wskaźnik płynności finansowej I stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych;*
- *wskaźnik płynności finansowej II stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych.*

W badanych przedsiębiorstwach odnotowano poprawę podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych. Polepszyły się wskaźniki rentowności – ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (z 4,6% w roku poprzednim do 4,7% w 2016 r.), obrotu brutto (odpowiednio z 3,9% do 4,2%) i obrotu netto (odpowiednio z 3,3% do 3,6%). Wskaźnik płynności finansowej I stopnia zmalał z 25,0% w 2015 r. do 22,5% w 2016 r., natomiast wskaźnik płynności finansowej II stopnia obniżył się poniżej poziomu uznawanego za optymalny (z 105,7% w 2015 r. do 98,9% w 2016 r.).

W kraju w 2016 r. w odniesieniu do poprzedniego roku uległy poprawie podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe: wzrósł wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (o 0,5 p. proc.), rentowności obrotu brutto (o 0,7 p. proc.), i rentowności obrotu netto (o 0,6 p. proc.). Wzrosły także wskaźniki płynności I i II stopnia (odpowiednio o 0,5 p. proc. i o 1,0 p. proc.).

Tabl. 27. **Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych**

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
	w %		
POLSKA			
Wskaźnik poziomu kosztów	94,7	95,7	95,0
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	5,2	4,5	5,0
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	5,3	4,3	5,0
Wskaźnik rentowności obrotu netto	4,4	3,6	4,2
Wskaźnik płynności I stopnia	39,7	38,3	38,8
Wskaźnik płynności II stopnia	105,5	101,0	102,0
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
Wskaźnik poziomu kosztów	95,5	96,1	95,8
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	4,6	4,6	4,7
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	4,5	3,9	4,2
Wskaźnik rentowności obrotu netto	3,8	3,3	3,6
Wskaźnik płynności I stopnia	21,5	25,0	22,5
Wskaźnik płynności II stopnia	108,2	105,7	98,9

Dane prezentujące wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał; jak również w Banku Danych Lokalnych.

NAKLADY INWESTYCYJNE

W 2016 r. w porównaniu do poprzedniego roku notowano wzrost nakładów inwestycyjnych badanych przedsiębiorstw mających siedzibę na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. Wyższa była również liczba nowych inwestycji i ich wartość kosztorysowa.

Nakłady inwestycyjne (w cenach bieżących) na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących, poniesione w 2016 r. przez badane przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, wyniosły 1 495,5 mln zł i były wyższe od zrealizowanych rok wcześniej o 4,8%. W kraju w 2016 r. wartość nakładów inwestycyjnych zmalała o 11,5% w odniesieniu do poziomu zanotowanego w 2015 r.

Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Tabl. 28. **Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)**

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
O g ó ł e m w mln zł	89 236,8	136 474,6	120 825,1
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	42,1	39,3	35,3
Zakupy	56,8	59,4	63,4
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	45,5	46,4	51,0
środków transportu	11,3	13,0	12,4
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
O g ó ł e m w mln zł	1 093,0	1 427,4	1 495,5
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	41,0	35,4	34,3
Zakupy	58,3	64,5	65,5
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	49,9	57,0	58,1
środków transportu	8,4	7,5	7,5

W omawianym roku w województwie warmińsko-mazurskim z ogólnej kwoty nakładów inwestycyjnych na budynki i budowle wydatkowano 512,5 mln zł (o 1,4% więcej niż rok wcześniej), na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia – 868,3 mln zł (o 6,7% więcej), a na środki transportu – 111,7 mln zł (o 5,0% więcej). Wartość zakupów inwestycyjnych osiągnęła 980,0 mln zł i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się o 6,5%, a udział tych zakupów w nakładach ogółem zwiększył się w skali roku o 1,0 p. proc.

W porównaniu z 2015 r. odnotowano wzrost nakładów inwestycyjnych m.in. w budownictwie oraz transporcie i gospodarce magazynowej. Spadek nakładów miał miejsce m.in. w handlu; naprawie pojazdów samochodowych oraz informacji i komunikacji.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- *budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe;*
- *maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem);*
- *środki transportu;*
- *inne, tj. melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji (uwzględnione wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących), z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r.*

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

W 2016 r. inwestowały głównie przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (na które przypadało 80,1% ogółu poniesionych nakładów).

W strukturze nakładów według sekcji w porównaniu z 2015 r. najbardziej zwiększył się udział nakładów poniesionych przez przedsiębiorstwa zajmujące się przetwórstwem przemysłowym (o 4,5 p. proc.), natomiast zmniejszył się udział nakładów przedsiębiorstw prowadzących działalność m.in. w zakresie handlu; naprawy pojazdów samochodowych (o 0,8 p. proc.).

W 2016 r. inwestorzy z województwa warmińsko-mazurskiego rozpoczęli realizację 664 nowych inwestycji o łącznej wartości kosztorysowej 832,4 mln zł (w roku poprzednim rozpoczęto 529 nowych inwestycji o wartości 578,2 mln zł). Na ulepszenie (tj. przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję lub modernizację) istniejących środków trwałych przypadało 51,5% wartości kosztorysowej wszystkich inwestycji rozpoczętych (rok wcześniej 33,6%). W kraju w omawianym okresie zwiększyła się liczba rozpoczętych inwestycji o 4,6% i ich wartość kosztorysowa o 17,8%.

Dane prezentujące nakłady inwestycyjne w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- *„Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,*
- *„Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał; jak również w Banku Danych Lokalnych.*

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM
SELECTED DATA ON WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Ludność ^a w tys.	1 428,6	1 453,8	1 452,6	1 450,7	1 446,9	1 444,0	1 439,7	1 436,4	Population ^a in thous.
Na 1 000 ludności:									Per 1 000 population:
małżeństwa zawarte	5,45	5,76	5,26	5,18	4,53	4,83	4,79	4,65	marriages contracted
urodzenia żywe	10,31	10,85	10,15	9,87	9,41	9,66	9,10	9,35	live births
zgony	8,67	8,90	8,91	9,24	9,61	9,06	9,61	9,79	deaths
przyrost naturalny	1,64	1,95	1,25	0,63	-0,21	0,59	-0,51	-0,44	natural increase
saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały.	-2,16	-1,86	-2,06	-1,78	-2,55	-2,47	-2,35 ^d	-2,07	internal and international net migration for permanent residence
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^b w tys.	131,3	134,4	139,8	138,9	136,4	135,2	135,8	138,7	Average paid employment in the enterprise sector ^b in thous.
rok poprzedni = 100	x	99,5	104,0	99,3	98,2	99,1	100,4	102,2	previous year = 100
Bezrobotni zarejestrowani ^a w tys. ..	150,9	105,9	107,3	113,2	115,9	98,1	83,5	73,1	Registered unemployed persons ^a in thous.
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a w %	27,2	20,0	20,2	21,3	21,6	18,7*	16,3	14,2	Registered unemployment rate ^a in %
Udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych ^a w %	81,5	79,5	80,3	80,3	83,3	83,3	82,5	82,4	Unemployed persons without benefit rights in total number of unemployed persons ^a in %
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a	411	230	266	159	134	83	67	40	Unemployed persons per job offer ^a
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^c w % .	52,3	53,0	51,7	51,4	52,0	51,1	52,1	53,6	Activity rate by LFS ^c in %
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^c w %	41,6	47,9	46,7	45,8	46,1	46,1	47,2	49,0	Employment rate by LFS ^c in %
Stopa bezrobocia według BAEL ^c w %	20,4	9,7	9,7	11,1	11,4	9,8	9,4	8,8	Unemployment rate by LFS ^c in %

a Stan w końcu roku. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *c* Przeciętne w roku. *d* W przypadku migracji zagranicznych – dane dotyczą 2014 r. * Dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych.

a As of the end of the year. *b* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. *c* Annual average. *d* In case of the international migration – data for 2014. * Data revised in relation to the data already published.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM (cd.)

SELECTED DATA ON WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a w zł	2 006,54	2 739,09	2 848,17	2 978,59	3 049,13	3 212,76	3 345,93	3 495,50	Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^a in zł
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	297,7	299,7	297,5	296,4	294,0	290,6	291,7	292,6	Average monthly number of retirees and pensioners in thous.
rok poprzedni = 100	99,5	98,6	99,3	99,6	99,2	98,9	100,4	100,3	previous year = 100
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1 019,16	1 428,63	1 501,12	1 588,21	1 669,55	1 734,11	1 789,53	1 824,03	Average monthly gross retirement pay and pension paid by ZUS in zł
rok poprzedni = 100	102,8	106,6	105,1	105,8	105,1	103,9	103,2	101,9	previous year = 100
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	756,55	955,05	986,78	1 056,15	1 128,17	1 151,92	1 189,75	1 195,90	Average monthly gross retirement pay and pension for individual farmers in zł
rok poprzedni = 100	101,5	104,7	103,3	107,0	106,8	102,2	103,3	100,5	previous year = 100
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100):									Price indices of consumer goods and services (previous year = 100):
ogółem	102,2	103,1	104,6	104,1	100,9	99,9	99,2	99,5	total
żywność i napoje bezalkoholowe	102,2	103,2	106,4	105,0	101,8	98,8	98,6	101,0	food and non-alcoholic beverages
odzież i obuwie	94,6	95,6	98,7	97,3	96,9	95,8	93,8	95,1	clothing and footwear
mieszkanie	103,5	104,1	105,6	105,1	102,0	100,8	101,0	99,7	dwelling
Plony zbóż podstawowych (z mieszankami zbożowymi) z 1 ha w dt	27,8	41,7	35,4	38,3	39,4	41,8	39,7	.	Yields of basic cereals (with mixed cereals) per 1 ha in dt
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych:									Farm animals stock per 100 ha of agricultural land:
bydło ^b	40,8	43,5 ^c	47,6	44,6	44,2	45,9	44,3	45,6	cattle ^b
trzoda chlewna	88,2 ^d	66,9 ^c	58,1 ^d	52,7 ^d	51,0 ^d	52,9 ^b	52,8 ^b	46,8 ^b	pigs

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Stan w czerwcu. ^c Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 VI. ^d Stan w końcu lipca.

^a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. ^b As of June. ^c Data of Agricultural Census as of 30 June. ^d As of the end of July.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM (cd.)
SELECTED DATA ON WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP (cont.)

96

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Wskaźnik cen skupu (rok poprzedni = 100):									<i>Price indices of procurement (previous year = 100):</i>
ziarna zbóż (bez siewnego)	81,8	126,5	142,6	105,8	84,4	89,6	98,3	95,2	<i>cereal grain (excluding sowing seed)</i>
żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt)	117,4	101,4	127,6	114,6	95,6	96,3	104,7	95,1	<i>cattle for slaughter (excluding calves)</i>
żywca rzeźnego wieprzowego	91,6	88,1	114,0	121,4	96,5	90,8	88,6	111,1	<i>pigs for slaughter</i>
Relacje cen skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do cen targowiskowych:									<i>Procurement price^a per kg of pigs for slaughter to marketplace prices:</i>
1 kg żyta	14,3	9,4	8,1	6,6	7,8	7,7	6,1	7,4	<i>per kg of rye</i>
1 kg jęczmienia	10,3	8,0	6,1	6,8	6,2	6,0	5,5	6,1	<i>per kg of barley</i>
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (rok poprzedni = 100; ceny stałe) ^c ...	.	115,9	113,3	99,4	98,9	104,7	104,5	106,9	<i>Sold production of industry^b (previous year = 100; constant prices)^c</i>
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle ^b w tys.	77,1	77,6	80,4	78,5	76,1	77,6	79,5	82,7	<i>Average paid employment in industry^b in thous.</i>
rok poprzedni = 100	.	100,0	103,6	97,6	96,9	102,0	102,4	104,1	<i>previous year = 100</i>
Produkcja sprzedana budownictwa ^b (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	.	98,0	104,1	106,1	84,1	111,9	99,5	69,3	<i>Sold production of construction^b (previous year = 100; current prices)</i>
Produkcja budowlano-montażowa ^b (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	.	105,0	107,4	101,0	85,5	104,1	108,0	71,5	<i>Construction and assembly production^b (previous year = 100; current prices)</i>
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie ^b w tys.	11,2	14,1	14,1	15,2	13,1	12,0	11,0	10,3	<i>Average paid employment in construction^b in thous.</i>
rok poprzedni = 100	.	99,6	99,8	107,9	86,1	92,1	91,1	93,9	<i>previous year = 100</i>

a Ceny bieżące bez VAT. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *c* Dla 2010 r. ceny stałe 2005 (średnie ceny bieżące 2005 r.), od 2011 r. ceny stałe 2010 (średnie ceny bieżące 2010 r.).

a Current prices excluding VAT. *b* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. *c* For 2010 constant prices 2005 (average current prices 2005), since 2011 constant prices 2010 (average current prices 2010).

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM (dok.)

SELECTED DATA ON WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Mieszkania oddane do użytkowania	4 451	4 757	4 570	5 496	4 797	4 325	4 310	4 571	<i>Dwellings completed</i>
rok poprzedni = 100	107,6	98,0	96,1	120,3	87,3	90,2	99,7	106,1	<i>previous year = 100</i>
na 1 000 ludności	3,1	3,3	3,1	3,8	3,3	3,0	3,0	3,2	<i>per 1 000 population</i>
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	93,8	96,2	101,8	95,9	97,7	95,9	95,9	90,6	<i>average usable floor space per dwelling in m²</i>
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	.	104,5	117,4	110,9	97,7	105,0	90,8	95,5	<i>Retail sale of goods^a (previous year = 100; current prices)</i>
Podmioty gospodarki narodowej ^{bc}	110 087	119 028	117 172	119 913	122 226	123 361	123 876	124 287	<i>Entities of the national economy^{bc}</i>
rok poprzedni = 100	101,1	103,7	98,4	102,3	101,9	100,9	100,4	100,3	<i>previous year = 100</i>
w tym spółki handlowe	5 080	6 043	6 409	6 820	7 321	7 632	8 133	8 821	<i>of which commercial companies</i>
rok poprzedni = 100	102,9	105,1	106,1	106,4	107,3	104,2	106,6	108,5	<i>previous year = 100</i>
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	851	945	963	995	1 026	1 039	1 044	1 100	<i>of which with foreign capital participation</i>
rok poprzedni = 100	102,7	100,6	101,9	103,3	103,1	101,3	100,5	105,4	<i>previous year = 100</i>
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^d w %	.	95,5	97,0	97,1	95,9	95,5	96,1	95,8	<i>Cost level indicator in non- financial enterprises^d in %</i>
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach niefinansowych ^d w %:									<i>Turnover profitability rate in non- financial enterprises^d in %:</i>
brutto	.	4,5	3,1	2,9	4,0	4,6	3,9	4,2	<i>gross</i>
netto	.	3,8	2,8	2,3	3,4	3,9	3,3	3,6	<i>net</i>
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^d w mln zł (ceny bieżące)	1 326,5	1 093,0	1 113,0	1 130,8	1 037,2	1 411,3	1 427,4	1 495,5	<i>Investment outlays in enterprises^d in mln zł (current prices)</i>
rok poprzedni = 100 (ceny bieżące)	.	118,0	101,8	101,6	91,7	136,1	101,1	104,8	<i>previous year = 100 (current prices)</i>

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu roku. c Bez podmiotów, dla których informacja o adresie siedziby/miejsu zamieszkania nie występuje w rejestrze REGON. d Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of at the end of the year. c Excluding entities for which the information about the business address does not exist in the REGON register. d Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM WEDŁUG MIESIĘCY
SELECTED DATA ON WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2015													
B – 2016													
Ludność ^{ab} w tys.	A	.	.	.	.	.	1 442,2	.	.	.	.	.	1 439,7
Population ^{ab} in thous.	B	.	.	.	.	.	1 437,8	.	.	.	.	.	1 436,4
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^c w tys.	A	135,0	135,0	135,6	135,5	135,9	136,1	135,6	135,6	136,0	136,7	136,6	137,1
Average paid employment in the enterprise sector ^c in thous.	B	137,9	137,7	138,6	138,6	139,4	138,8	138,9	138,8	139,0	139,2	139,1	139,3
poprzedni miesiąc = 100	A	99,4	100,0	100,5	100,0	100,3	100,1	99,7	100,0	100,3	100,5	99,9	100,0
previous month = 100	B	100,6	99,9	100,6	100,0	100,6	99,6	100,0	100,0	100,1	100,1	100,0	100,1
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ..	A	100,4	100,6	100,9	100,5	100,5	100,8	100,5	100,3	100,5	100,7	100,5	100,9
corresponding month of previous year = 100	B	102,2	102,1	102,2	102,3	102,6	102,0	102,4	102,3	102,2	101,8	101,8	101,6
Bezrobotni zarejestrowani ^a w tys.	A	103,7	103,3	98,4	92,9	88,5	84,2	82,7	82,1	81,4	80,6	81,2	83,5
Registered unemployed persons ^a in thous.	B	88,3	88,7	85,9	81,1	76,6	72,3	70,9	70,3	69,5	69,8	70,7	73,1
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a w %	A	19,5	19,5	18,7	17,9	17,2	16,5	16,2	16,1	16,0	15,8	15,9	16,2
Registered unemployment rate ^a in %	B	16,9	16,9	16,4	15,7	14,9	14,2	13,9	13,8	13,7	13,7	13,9	14,2
Oferty pracy zgłoszone w ciągu miesiąca	A	3 546	4 478	5 440	5 085	5 089	4 758	4 356	4 076	6 302	4 987	3 410	3 558
Job offers declared during a month	B	4 138	5 282	5 951	6 382	5 506	5 374	4 580	5 637	5 134	4 738	3 932	3 590
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a	A	55	55	43	39	37	34	36	36	29	34	43	67
Registered unemployed persons per job offer ^a	B	45	36	33	26	25	23	23	22	24	25	35	40
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^c w zł	A	3 311,89	3 181,63	3 337,83	3 285,52	3 282,84	3 259,45	3 412,37	3 279,06	3 339,80	3 335,83	3 336,15	3 695,85
Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^c in zł	B	3 450,48	3 309,01	3 406,76	3 470,43	3 437,15	3 433,74	3 501,78	3 462,24	3 465,94	3 476,54	3 501,89	3 922,44
poprzedni miesiąc = 100	A	92,7	96,1	104,9	98,4	99,9	99,3	104,7	96,1	101,9	99,9	100,0	110,8
previous month = 100	B	93,4	95,9	103,0	101,9	99,0	99,9	102,0	98,9	100,1	100,3	100,7	112,0
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ..	A	103,8	105,4	104,6	104,5	103,4	102,6	106,1	104,3	103,3	102,8	105,4	103,5
corresponding month of previous year = 100	B	104,2	104,0	102,1	105,6	104,7	105,3	102,6	105,6	103,8	104,2	105,0	106,1

a Stan w końcu okresu. *b* Na podstawie bilansu opartego na wynikach Narodowego Spisu Powszechnego 2011. *c* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a As of the end of the period. *b* On the basis of balance based on the results of the National Census 2011. *c* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)

SELECTED DATA ON WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2015												
B – 2016												
Wskaźnik cen Price indices of												
towarów i usług konsumpcyjnych ^a : consumer goods and services ^a :												
analogiczny okres poprzedniego roku = 100 A	.	.	98,8	.	.	99,3	.	.	99,5	.	.	99,3
corresponding period of previous year = 100 B	.	.	99,0	.	.	99,1	.	.	99,5	.	.	100,6
skupu ziarna zbóż: procurement of cereal grain:												
poprzedni miesiąc = 100 ..... A	108,6	99,0	95,9	95,9	96,2	100,2	104,9	91,9	101,9	103,6	101,2	102,8
previous month = 100 B	97,7	98,9	97,2	104,3	97,2	100,5	97,0	90,4	103,0	102,7	102,5	105,6
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 A	98,4	99,5	94,3	87,5	82,1	87,3	109,7	98,0	99,1	99,9	101,3	100,8
corresponding month of previous year = 100 B	90,7	90,7	91,8	99,8	100,9	101,1	93,5	92,0	92,9	92,1	93,4	95,9
skupu żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt): procurement of cattle for slaughter (excluding calves):												
poprzedni miesiąc = 100 ..... A	111,7	104,4	96,5	103,9	98,5	105,5	90,8	99,3	101,9	94,5	106,1	99,6
previous month = 100 B	100,4	98,1	99,0	99,8	102,5	100,3	100,1	95,2	101,9	95,5	102,5	105,8
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 A	101,4	104,5	103,8	106,7	105,2	112,3	105,4	105,9	108,6	107,1	115,1	111,4
corresponding month of previous year = 100 B	100,1	94,1	96,6	92,7	96,5	91,7	101,2	97,0	97,0	98,1	94,7	100,6
skupu żywca rzeźnego wieprzowego: procurement of pigs for slaughter:												
poprzedni miesiąc = 100 ..... A	99,0	109,1	99,2	101,4	95,3	105,5	98,0	99,6	105,5	94,2	88,1	99,1
previous month = 100 B	105,6	103,2	102,8	96,4	112,9	107,4	107,0	99,9	100,6	92,3	99,5	103,1
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 A	81,5	97,5	91,6	88,0	82,7	84,5	82,9	85,3	93,9	94,8	87,4	92,4
corresponding month of previous year = 100 B	98,6	93,3	96,7	91,9	109,0	111,0	121,2	121,5	115,9	113,5	128,2	133,3

^a W kwartale.

^a In the quarter.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)

SELECTED DATA ON WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

100

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2015													
B – 2016													
Relacja ceny skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do ceny targowiskowej 1 kg jęczmienia	A	.	.	5,5	5,6	.	5,9	6,1	6,3	5,6	5,3	4,6	4,6
<i>Procurement price^a per kg of pigs for slaughter to marketplace price per kg of barley</i>	B	4,8	5,0	5,7	5,4	5,8	6,3	.	7,2	7,1	6,6	6,5	6,8
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (ceny stałe): <i>Sold production of industry^b (constant prices):</i>													
poprzedni miesiąc = 100	A	104,8	98,3	113,3	91,7	100,3	103,3	98,1	92,6	112,0	104,1	94,2	96,0
<i>previous month = 100</i>	B	98,9	106,9	108,7	96,6	96,6	104,0	93,7	102,9	105,7	101,4	97,3	97,4
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ..	A	103,7	104,7	107,2	102,5	102,2	109,3	101,7	101,0	101,1	99,8	107,7	106,3
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	100,3	109,1	104,6	110,2	106,1	106,8	102,0	113,3	107,0	104,2	107,7	109,3
Produkcja budowlano-montażowa ^b (ceny bieżące): <i>Construction and assembly production^b (current prices</i>													
poprzedni miesiąc = 100	A	30,0	139,0	135,1	107,2	121,6	78,1	111,2	83,8	121,1	93,6	119,9	127,2
<i>previous month = 100</i>	B	28,7	92,1	172,6	79,1	98,9	129,8	98,3	89,8	121,9	109,4	111,3	138,4
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 .	A	70,9	129,8	128,7	138,0	190,3	114,2	126,4	109,7	82,7	96,1	110,3	92,5
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	88,3	58,5	74,7	55,1	44,8	74,5	65,9	70,6	71,0	83,0	77,1	83,9
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	A	256	562	831	1 156	1 359	1 698	2 352	2 660	2 986	3 435	3 941	4 310
<i>Dwellings completed (since the beginning of the year)</i>	B	361	769	1 004	1 344	1 723	1 955	2 263	2 675	2 991	3 430	3 912	4 571
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	54,0	58,8	62,2	75,6	80,2	84,4	94,1	98,4	99,0	95,3	101,3	99,7
<i>corresponding period of previous year = 100</i>	B	141,0	136,8	120,8	116,3	126,8	115,1	96,2	100,6	100,2	99,9	99,3	106,1

a Ceny bieżące bez VAT. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Current prices excluding VAT. *b* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (dok.)

SELECTED DATA ON WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2015													
B – 2016													
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (ceny bieżące): Retail sale of goods ^a (current prices):													
poprzedni miesiąc = 100 ..... previous month = 100	A	71,0	104,0	114,6	109,8	94,5	101,2	107,0	95,6	103,3	99,4	93,5	108,6
	B	69,4	112,5	114,7	95,3	107,9	99,6	102,5	107,7	92,4	101,1	91,1	117,0
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100... corresponding month of previous year = 100	A	88,5	94,7	83,8	91,1	86,1	87,9	86,2	87,7	96,6	90,9	99,6	94,7
	B	92,6	100,2	100,3	87,1	99,4	97,9	93,7	105,5	94,3	95,9	93,5	100,7
Podmioty gospodarki narodowej ^{bc} ..... Entities of the national economy ^{bc}	A	123 179	123 191	123 184	123 395	123 693	123 965	124 098	124 170	124 159	124 441	124 118	123 876
	B	123 948	124 014	124 105	124 291	124 645	124 159	124 214	124 308	124 150	124 257	124 277	124 287
w tym spółki handlowe ..... of which commercial companies	A	7 669	7 700	7 740	7 740	7 817	7 850	7 887	7 912	7 970	8 030	8 073	8 133
	B	8 180	8 212	8 280	8 335	8386	8 421	8 468	8 554	8 611	8 684	8 745	8 821
w tym z udziałem kapitału zagranicznego .... of which with foreign capital participation	A	1 043	1 042	1 041	1 041	1 044	1 045	1 044	1 049	1 051	1 045	1 045	1 044
	B	1 052	1 050	1 057	1 061	1 064	1 063	1 069	1 072	1 074	1 083	1 090	1 100
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach ^d : Profitability rate of turnover in enterprises ^d :													
brutto w % ..... gross in %	A	.	.	5,5	.	.	4,3	.	.	4,1	.	.	3,9
	B	.	.	5,0	.	.	5,3	.	.	4,6	.	.	4,2
netto w % ..... net in %	A	.	.	4,8	.	.	3,7	.	.	3,6	.	.	3,3
	B	.	.	4,3	.	.	4,6	.	.	4,0	.	.	3,6
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^d (w mln zł; ceny bieżące) ..... Investment outlays in enterprises ^d (in mln zł; current prices)	A	.	.	255,6	.	.	588,8	.	.	965,1	.	.	1 427,4
	B	.	.	248,7	.	.	624,0	.	.	999,9	.	.	1 495,5
analogiczny okres poprzedniego roku = 100 (ceny bieżące) ..... corresponding period of previous year = 100 (current prices)	A	x	x	130,6	x	x	116,6	x	x	117,8	x	x	101,1
	B	x	x	97,3	x	x	106,0	x	x	103,6	x	x	104,8

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu okresu. c Bez podmiotów, dla których informacja o adresie siedziby/miejsu zamieszkania nie występuje w rejestrze REGON. d Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; dane prezentowane są narastająco.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of at the end of the period. c Excluding entities for which the information about the business address does not exist in the REGON register. d Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons; data are presented cumulatively.

UDOSTĘPNIANIE DANYCH STATYSTYCZNYCH

URZĄD STATYSTYCZNY W OLSZTYNIE

ul. Tadeusza Kościuszki 78/82
10-959 Olsztyn
tel. 89 524 36 66 fax 89 524 36 67
e-mail: SekretariatUSOls@stat.gov.pl

Oddział w Elblągu
Pl. Jagiellończyka 5
tel. 55 230 50 50
fax 55 230 50 57

STRONA INTERNETOWA <http://olsztyn.stat.gov.pl>

WARMIŃSKO-MAZURSKI OŚRODEK BADAŃ REGIONALNYCH

US Olsztyn
tel. 89 524 36 16
89 524 36 63

Oddział Elbląg
tel. 55 230 50 61

zaprasza w godz. pon. 7⁰⁰ - 18⁰⁰, wt - pt. 7⁰⁰ - 15⁰⁰

udostępnia dane statystyczne poprzez:

- bezpośrednią obsługę klientów,
- informację telefoniczną,
- obsługę pisemnych zleceń.

udziela informacji:

- bieżących (z biuletynów statystycznych i komunikatów GUS i US),
- w oparciu o publikacje GUS i US,
- dotyczących klasyfikacji i nomenklatur stosowanych w statystyce publicznej,
- o nowościach i zamierzeniach wydawniczych GUS i US,
- z rejestru podmiotów gospodarki narodowej REGON,
- z rejestru podziału terytorialnego kraju TERYT.

przyjmuje zamówienia (odpłatne) na:

- niepublikowane dane statystyczne ze zbiorów US,
- wykonanie opracowań w oparciu o informacje publikowane przez GUS i US,
- dane adresowe z rejestru podmiotów gospodarki narodowej REGON,
- wykazy identyfikatorów i nazw z rejestru podziału terytorialnego kraju TERYT (powiatów, gmin, miast, miejscowości, ulic).

PLAN WYDAWCZY URZĘDU STATYSTYCZNEGO W OLSZTYNIE NA 2017 R.

Tytuł	Planowany termin wydania
Roczniki statystyczne	
Rocznik Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2017	XII
Województwo Warmińsko-Mazurskie 2017 – Podregiony, Powiaty, Gminy	XII
Informacje i opracowania statystyczne	
Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego	kwartalnie
Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego w 2016 r.	V
Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie warmińsko-mazurskim, 2016 r.	III
Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie warmińsko-mazurskim w 2016 r.	VII
Budżety jednostek samorządu terytorialnego w województwie warmińsko-mazurskim w 2016 r.	X
Edukacja i wychowanie w województwie warmińsko-mazurskim w latach szkolnych 2014/2015–2016/2017	XI
Ochrona środowiska w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2014–2016	XII
Infrastruktura komunalna w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013–2016	XII
Foldery i materiały okolicznościowe	
Województwo warmińsko-mazurskie w liczbach 2017	IX
Obwód kaliningradzki i województwo warmińsko-mazurskie w liczbach 2017	X
Opracowania sygnałowe	
Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego	miesięcznie
Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w województwie warmińsko-mazurskim w 2015 r.	I
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie warmińsko-mazurskim. Stan na koniec 2016 r.	II
Aktywność ekonomiczna ludności w województwie warmińsko-mazurskim	kwartalnie
Stan i ruch naturalny ludności w województwie warmińsko-mazurskim w 2016 r.	V
Turystyka w województwie warmińsko-mazurskim w 2016 r.	V
Ceny w województwie warmińsko-mazurskim w 2016 r.	VII
Budownictwo mieszkaniowe w województwie warmińsko-mazurskim w 2016 r.	VII
Rolnictwo w województwie warmińsko-mazurskim w 2016 r.	VII
Infrastruktura komunalna w województwie warmińsko-mazurskim w 2016 r.	XII